

Izjava ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—, za in-
semstvo Din 40.— neobvezna.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2044; ponoči tudi
št. 2034.

Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izdatni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2038Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačan pri poštnem črt. zvezda: Ljub-
ljana št. 11.445 - Praha št. 98.480
Wien, Nr. 205.417.

Ljubljana, 7. januarja.

Moskovska «Izvestija» so napisala komentar o ekspozeju, ki ga je podal v finančnem odboru naš vnanji minister Marković o vnanjopolitični situaciji Jugoslavije, osobito o onem pasusu, ki govori o odnosih do sovjetske Rusije.

Sovjetski komentar je zelo prijazen, dasi kritično zavrača Marinkovičeve razloge, ki govorijo zato, da naša kraljevina ne prizna sovjetske vlade. Vnanji listi označujejo ta komentar kot poskus, pridobiti Jugoslavijo, da spremeni svoje odnose do sovjetske unije.

Nič ne dvomimo o tem, da bi imela moskovska vlada prav rada, ako bi jo mi pravno priznali, saj želi takega priznanja od vseh držav, s katerimi se nima normalnih diplomatskih odnosov. To je v težnjah njene vnanje politike, ki jih nikjer ne prikriva, nasprotno, ki jih ob vsaki priliki naglašajo njeni državniki. Ne moremo tedaj njenih prijaznih vabil takrat kot nekaj izrednega, marveč prav normalnega in samo ob sebi umljivega. Ne izraža se morda v tem posebna sovjetska naklonjenost do Jugoslavije, saj je moskovski vladi dobrodošlo prijateljstvo z vsako državo, ki hoče stopiti z njo v tesnejše stike; posebna slovanska čustva pri tem prav gotovo ne igrajo nikake vloge, saj so tako pojmovanje še nedavno naglašali sovjetski voditelji. Kdor računa z drugačnim razpoloženjem v Moskvi, zato nima zadostnih stvarnih argumentov, gotovo pa ne prepričevalnih. Znaki, ki pričajo o specielnem slovanskem razpoloženju nove Rusije, so še preslabotni, da bi jim mogli že danes pripisovati večjo pomen. Kako bo v bodoče, to je šele stvar prihodnosti.

Gotovo lahko rečemo, da si večina javnosti v Jugoslaviji želi s sovjetsko Rusijo normalnih odnosov. Kak reži ima Rusija, to je njena stvar, ki nas sicer silno zanima, ki pa vendarle ne more biti ovira, da ne bi imeli z njo rednih pravnih in dejanskih, kulturnih in gospodarskih stikov. Seveda pa so naši nagibi za to nekoliko drugačni nego sovjetski. Gotovo je, da bi si želeli v Rusiji vnanjopolitične opore, ki bi nam seveda prišla neizrečeno prav. Ali na jasnem smo si, da nam take zaslombe sovjetska Rusija ne more nuditi; nasprotje temu celotna politična situacija v sodobni Evropi, pa tudi pozicija sovjetske Rusije sama. Razmotrivati v tem pogledu o bodočnosti, pa ima danes preveliko praktičnega pomena ter je vrh tega odvisno od vrste negotovih okoliščin.

Ali želimo si boljših stikov z Rusijo kljub temu iz drugih razlogov. Rusija ima pri nas ogromno tradicijo; v naših srcih živi zanj globoko vkoreninjeno prijateljstvo, ki je vzrok, da se zanimamo za njeno duševnost, za njeno kulturno življenje in napredovanje, za njeno gospodarsko in socialno konsolidacijo. Zato želimo z njo čim boljših duševnih stikov, seveda tudi trgovsko-ekonomskih; obnovili bi radi z njo faktično prijateljstvo, kljub političnim diferencam. Zavedamo se, da bi iz takega normalnega razmerja zrastle temelji bodoči tesnejši alijanci, o kateri smo v srcu prepričani vsi, ne da bi se čutili dolžne, navajati za to konkretne razloge.

Tudi argument, da bi se bilo po priznanju bati boljševiške propagande, pač odpade, zakaj komunistično gibanje je pri nas omagalo tako popolnoma, da mu prav gotovo niti par oficijelnih sovjetskih emisarjev v Beogradu ne bi moglo več vdihniti novega elara.

Ali zato pa so bolj tehtni ostali Marinkovičevi razlogi. Resnica je, da danes ni ugoden moment, da spremenimo svoje odnose do Moskve. Zamudili smo priliko, ko bi se priznanje tolmačilo kot nekaj povsem normalnega. Danes pa je situacija taka, da bi pomenila obnovo diplomatskih stikov z Rusijo afront proti nekim faktorjem, ki lahko zoper nas zelo mnogo pomenijo. Ugovori «Izvestiji» niso razorožili naših pomislov. Kljub drugačnim zagotovilom, ki jih navajajo «Izvestija», bi Velika Britanija v današnji situaciji preokret v naši vnanji politiki, kakor si ga želi Moskva, tolmačila kot akt napreden proti sebi. Ob zapadni meji pa imamo prijaznega sosedo, ki bi tak preokret z veseljem izbral in nas očrnil do največje možnosti v tolik meri, da bi se otežilo manevriranje tudi v Franciji.

Zbližanje z Rusijo nam ne bi moglo potemtakem nuditi politično ničesar konkretnega, pač pa bi nam v zameno poslabšalo odnose z Anglijo, nam oslabilo prijateljstvo s Francijo in bržkone povzročilo nezaželeno motnjava tudi v Mali antanti, vse to pa seveda na ogromno veselje in korist fašističnega Rima.

Ne kaže tedaj drugače, kakor počakati ugodnejše prilike, ki jo mora razvoj splošne evropske situacije prinesiti prej ali slej.

Nasprotniška intriga je Kmečko-demokratski koaliciji le koristila

Mesto prokletstva je prinesla blagoslov

Nenadejan «uspeh» zahrbtnih spletk. - Volilci obsojajo dr. Kežmana in njegovo akcijo. — Seja vodstva HSS. — Bivši radičevski disidenti se pridružujejo koaliciji. — Priprave za zagrebško manifestacijo

Zagreb, 7. januarja, n. Intrigo, ki so jo pričeli gotovi beograjski krogi proti Kmečko-demokratski koaliciji s tako zvanim radičevskim memorandumom, je smatrati za likvidirano. Ostalo je le, da se je menda dr. Kežman, poslanec HSS, nekoliko globlje spustil v politično-poslovne razgovore z emisarji gospoda Vukičevića. Vsi ostali v tej zvezi imenovani poslanci HSS so z decidiranimi izjavami manifestantno izrazili, da v polnem obsegu odobravajo politiko HSS in zlasti še koalicijo s samostojnimi demokrati.

Danes se je pridružil tudi še bivši Radičev osebni tajnik dr. Josip Košutić, ki v posebni izjavi proglašava, da je on nasprotnik politike Kmečko-demokratske koalicije, za povsem izmišljene in neresne. Kdor količarko zna situacijo, je moral neresnost intrige spoznati tudi iz dejstva, da so «zastotnikom» pristevali tudi poslanci doktorja Shveglja, ki je naravnost pronasiran koalicijski član.

V torek se vrši v Zagrebu seja vodstva HSS in bo, kakor se doznava, gošpod Radić pri tej priliki pozval vsa, kogar, ki ima kakšne pritožbe osebne ali materialne značaja, da jih sporoči predsedništvu HSS, ki bo objektivno o njih razpravljalo. Glede poslance dr. Kežmana pa je, kakor vse kaže, Radić odločen izjaviti skrajne posledice. Jutrišnji «Narodni val» poroča, da vlada v Sremsu, kjer je doktor Kežman izvoljen, med volilci vedno

večje ogorčenje proti njemu. Zbirajo se podpisi za nezaupnico dr. Kežmanu in zatrjuje se, da jih je zbranih že več tisoč. Vodstvo HSS je tudi v dogovoru s svojimi organizacijami, ki naj bi Kežmana povabile na konferenco, v kateri bi mu izrazile svoje nezaupanje ter ga pozvale, da odloži svoj mandat.

Intriga proti Kmečko - demokratski koaliciji je v ostalem imela za njene povzročitelje zelo nezaželen rezultat. Zatrjuje se namreč, da se sedaj dela na zbiranju bivših disidentov HSS, ki so skoraj vsi pristaši sodelovanja s SDS. Zgodilo se bo torej ravno nasprotno kar so intrigantje nameravali: koalicija ne bo oslajljena, temveč se bo še znatno ojačala.

Priprave za zagrebško manifestacijo Kmečko-demokratske koalicije so v polnem teku. Seje kluba koalicije se bodo v soboto, 21. t. m. udeležili vsi poslanci HSS in SDS, za nedeljski manifestacijski zbor, ki se vrši na Sajmištvu, pa so že sedaj prijavljene ogromne množice. Gospodarska konferenca v ponedeljek 22. t. m. ni zamišljena kot strankarska prireditelj. Udeležili se je bodo zastopniki gospodarskih korporacij iz vseh prečanskih krajev brez razlike na strankarsko pripadnost, da pred poslanci Kmečko-demokratske koalicije iznesejo svoje pritožbe in svoje poglede na konkretne državno-gospodarske programe, za katerega bo koalicija potem politično in parlamentarno zastavila vse svoje moči.

Davčna reforma pride pred Narodno skupščino še ta teden

Pod ostrim pritiskom Kmečko-demokratske koalicije je začela vlada sama forsirati davčni zakon. — Uvedba progresivnosti za vse davke. — Stališče opozicije

Beograd, 7. januarja i. Pod težkim pritiskom opozicije in njenih izjav, da bo v Zagrebu sklepala o eventualni abstinenici od sej Narodne skupščine, se je vlada odločila parirati ta korak s tem, da je sklenila forsirati sprejem novega zakona o neposrednih davkih, tako da bi prišel pred Narodno skupščino predlog davčnega odbora že ta mesec. Črtanje dohodnine iz zakonskega načrta je prvotni koncept zakona sicer bistveno spremenilo, vendar pa je vlada brez ozira na vidno različnost in neskladnost zakona že sklepala o davčnih stopnjah.

Sprejeto je bilo najprej načelo progresivnosti, o kateri sta obstojala dva predloga: 1) da se dohodki vseh davčnih oblik seštejejo in od te vsote odmeri progresivna splošna doličala, 2) da se progresivnost uvede za vsako davčno obliko posebej. Sprejet je bil drugi predlog.

Po podatkih, ki so doslej prodrli v javnost, bo zemljarina po tem načrtu

zvišana. Istotako bo zvišan v ogromni meri tudi davek na obrti in podjetja, zmanjšan pa bo sedanjí davek na zasebne nameščence. Generalna direkcija davkov obljublja, da si bo že 10. januarja na jasnem glede fin. efekta novih, v načelu sprejetih predlogov, nakar bo min. svet sklepal definitivno. Za 11. t. m. se namerava sklicati davčni odbor.

Vlada glede svojih novih sklepov zopet ni vprašala poprej vladnih klubov, zaradi česar je mogoče, da bodo njeni predlogi vnovič zadeli na težave. Opozicija se pripravila na strogo kritiko novih vladnih odredb, ker stoji na stališču, da se pod naslovom izenačenja davč. bremena ne smejo poviševati. Obenem še vedno vztraja na stališču, da se more davčni zakon ob dobri volji rešiti še pred početkom proračunskega leta in se lahko aktivira že s 1. aprilom 1928., ker zaradi črtanja dohodnine za uvedbo novega zakona ne bi bile potrebne nobene izredne administrativne priprave.

Dve veliki korupcijski aferi

Razne lesne tvrdke so baje oškodovale državo za poldrugo milijardo dinarjev. — Ministrstvo za šume razveljavlja lastne sklepe, posredniki pa obetajo proti nagradi razveljavljenje razveljavljanja

Beograd, 7. januarja p. V beograjskih političnih krogih vlada veliko zanimanje za novo afero, ki so jo odkrili v ministrstvu za šume in rude. Kakor poročajo listi gre za tako zvano valorizacijo bonifikacije na podlagi paritete pri prodajah lesa iz državnih gozdov predvsem v Bosni. Razne lesne tvrdke so namreč zahtevale od ministrstva, naj se jim znižajo cene za les, ki so ga kupile od države. V resnici se jim je znižala prvotna cena lesa na minimum, tako da je bila država z novimi pogodbami oškodovana baje za več kot poldrugo milijardo dinarjev. O stvari se je na pobudo muslimanskih poslancev razpravljalo že v Demokratski zasednici. Posebna spomenica o tem je bila predložena celo kralju samemu in pripravila se tudi posebna interpelacija za prihodnjo sejo Narodne skupščine. Pri tozadevnih intervencijah so baje gotove osebe zaslužile znatne milijone. Zagrebški «Hrvat» je 5. t. m. poročal, da je bil direktor sušaške direkcije Sum Milan Pečina, ki se ni hotel ravnati po nalogu ministrstva, po katerem naj bi neka tvrdka dobila v eksploatacijo okoli 100.000 kubičnih mestrov lesa ob Plitvičkih jezerih, brzojavno premeščen iz Sušaka, kamor bi moral priti drug uradnik, ki bo bolj »poslušne«. Pričakuje se še nadaljna odkritja. Afera je vzbudila veliko zanimanja, ker gre za ogromne svote, ki so jih nekateri zaslužili pri tem. Podrobnosti v političnih krogih še niso znane.

Zagreb, 7. jan. r. «Hrvat» poroča, da se je svojočasno za obširne bukovke, smrekove

in hrastove gozdove v Črni gori zainteresiral ameriški kapitalist Viktor Friman. Njemu je končno tudi uspelo kupiti dotične gozdove, v katerih je za več milijonov kubičnih metrov lesa. Predno je pričel eksploatacijo gozdove, si je preskrbel od ministrstva za šume in rudnike v Beogradu odobrenje tozadevnih pogodb in dovoljenje za sekanje lesa. Ustanovil je delniško družbo, v katero je stopilo tudi nekoliko ravnotelejev zagrebških denarnih zavodov.

V podjetje bi se imelo investirati okoli 800 milijonov dinarjev, ko pa so bila dela v največjem tempu, je dobila družba od ministrstva za šume poročilo, da se pogodbe razveljavljajo, sekanje lesa prepoveduje in razveljavljajo tudi vsa ministrska dovoljenja. Ta odredba je sledila dva ali tri mesece po prvi izdaji pa je obe isti minister g. Mijović. Takoj so se ponudili neki posredovalci, da bodo izposlovali v ministrstvu novo odredbo, ki bi razveljavljala izdano prepoved. Seveda bi se to ne zgodilo zastonj. Amerikane pa je medtem odpohtoval in čuje se, da bo potom vlade Zedinjenih držav vložil protest in zahteval odškodnino za izvršene investicije, ki se računajo na več milijonov.

Žrtve lavine

Bregenz, 7. jan. s. Danes opoldne se je utrgala nad Čurškim jezerom lavina, ki je zasula tri osebe. Ena oseba je mrtva, druga težko ranjena, tretje pa še niso našli.

Intervencija Male antante v Budimpešti

Poslaniki Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije so zahtevali v Budimpešti pojasnilo glede tihotapstva orožja. — Informacije na Dunaju. — Češki glas o madžarski nevarnosti

Bukarešta, 7. januarja d. Kakor se izve, so zastopniki Male antante že storili korake v madžarskem zunanjem ministrstvu zaradi tihotapljenja orožja in za pojasnilo o monoštorskem incidentu. Po izidu intervencije, o katerem se čuva stroga tajnost, so bile obveščene vlade vseh držav Male antante. Kakor se zagotavlja, se o vsej zadevi še vedno vodi preiskava. Zaradi tega zaenkrat ni vzroka, da bi bila konferenca Male antante predčasno sklicana.

Dunaj, 7. januarja s. Tukajšnji poslaniki Češkoslovaške, Rumunije in Jugoslavije so prišli danes v urad zveznega kancelarja, da dobe uradno poročilo avstrijske vlade o dogodku v Monoštru.

Praga, 7. januarja g. »Lidové Noviny« se ponovno bavijo s tihotapsko afero in pišejo: Madžarska je nepomirljiva in ne misli niti v sanjah na kako poravnavo. Za nemško gesto glede Al-

zacije Lorene Madžarska nima razumevanja in tega vzgleda nikoli ne bo posnemala. Nam ne preostaja drugega, kot da vzamemo to razpoloženje Madžarov na znanje in se po tem ravnamo. Treba je največje čuječnosti na naši jugovzhodni meji in stalne pripravljenosti. Mi smo pripravljeni upreti se in nemimo, da nam ta preizkušnja ne bo težka. Kelloggov predlog ne bo na Madžarsko imel nobenega uspeha, ker pripravljajo tamkaj brez dvoma vojno moralnega in tehničnega značaja. Akcija lorda Rothermerea in vsi drugi proizvodi madžarske propagande niso nič drugega kot moralne priprave za vojno. S takim varanjem inozemske javnosti ostanejo Madžari pri tem, da hočejo razbiti trianonski mir in tudi svetovni mir. Človeštvo, ki mu je evropski mir in likvidacija ogromnih oborožitev na srcu, mora na to početje Madžarov obrniti vso pozornost.

Rim postavljen na laž

Pertinax dokazuje, da je Mussolini ponudil sklenitev trojne pogodbe. — Naša pogajanja z Rimom

Pariz, 7. januarja, h. Senator Pertinax odgovarja v «Echu de Paris» na trditve italijanskega lista «Consolida», ki je pisal, da se Mussolini ni nikdar obrnil na Francijo s ponudbo za zaključitev francosko-italijansko-jugoslovenske pogodbe. Pertinax ugotavlja, da je dne 7. avgusta 1923. ob 9. zvečer povabil generalni tajnik italijanskega zunanjega ministrstva v Rimu Contarini k sebi francoskega poslanika ter mu ponudil zaključitev take pogodbe s prošnjo, naj o tem predlogu informira svojo vladu v Parizu. Poincaré pa je hotel to vprašanje rešiti samo s sodelovanjem Anglije in je ostal skeptičen tudi tedaj, ko

je Contarini l. 1924. ponudbo ponovil. Dne 25. januarja 1924. pa je bila že podpisana italijansko-jugoslovenska pogodba. Pertinax vprašuje, zakaj sedaj Italija zanika ta dejanski položaj.

Rim, 7. januarja, g. Listi poročajo, da je po izjavah beograjskih političnih krogov jugoslovenska vlada stavila v Rimu predlog, naj bi se odpovedni rok italijansko - jugoslovenske prijateljske pogodbe, ki poteče 27. januarja t. l., podaljšal za 6 mesecev, v nadi, da bo do tedaj položaj razčiščen. Dosedaj v tem oziru iz Rima ni prispel nikak odgovor.

Razvoj ameriško-francoskih pogajanj

Vsebinsa Briandovega odgovorja Kelloggju

Pariz, 7. januarja, Vlada objavlja besedilo Briandove note, ki je bila večeraj izročena ameriškemu državnemu tajniku Kelloggju. Nota razvija uvodoma razvoj francosko-ameriških pogajanj za protivno pogodbo. Nota se glasi: Pooblaščen sem, da Vam sporočim, da je francoska vlada pripravljena skupno z ameriško vlado predlagati agreement vseh narodov za diplomatski akt, ki naj bi bil že sedaj podpisan od Francije in Amerike. Po tej pogodbi naj bi se stranke, ki bi jo sklenile, obvezane da se bodo vzdržale vsake napadalne vojne in slovesno izjavile, da je treba za ureditev sporov vzeti v poštev vsa mirovna sredstva. Države po-

godbenice bi se obvezale, da sporočijo ta akt vsem državam in jih povabile, da se ga udeležijo.

Pariz, 7. januarja, s. Agence «Havas» poroča iz Washingtona: V uradnih krogih ne smatramo, da je Briand s svojim odgovorom načeloma pristal na ameriški predlog, temveč da je stavil protipredlog, o katerem se bo treba nanovo pogajati. V ostalem prevladuje mnenje, da bo po Briandovi predlagana beseda «napadalna vojna» zmanjšala interese Amerike za predlog. Namigujejo celo, da bo Amerika odgodila podpis take pogodbe, dokler ne izrazijo svojih nazorov druge države, ki nameravajo podpisati pogodbo.

Ogromne poplave v Londonu

Temza je poplavlila vse bližnje dele mesta in napravila veliko škodo. — Človeške žrtve. — Promet ustavljen. — Viharji tudi v Nemčiji, na Madžarskem in drugod

London, 7. januarja, (g-lo.) Davi je zadela mesto velika poplava, ki je zahtevala 22 človeških žrtve. Vihar je začel divjati okoli 1. ponoči. Orkan je dvignil na Temzi velikanse valove, ki so kmalu dosegli obrambni zid pri Westminsteru. Zid se je na 50 metrov široko podrl. Voda se je razlila po kletih bližnjih hiš ter poplavlila vse bližnje ceste, tako da je bil promet nemogoč. Voda je narasla zelo hitro. Že ob 1.15 je voda dosegla parlament in podzemski prehod palače Yard. Pri parlamentu so bile poplavljene terase in se čez vodo ustavila tik pod stolpom parlamenta. Valovi so poškodovali most Waterloo. Številne vozove cestne železnice je nenakrat obdala voda, tako da niso mogli nadaljevati vožnje. Pri westminsterskem mostu je nastalo jezero, preko katerega se je moglo priti samo s čolni. Na nekaterih mestih je stala voda do 60 cm visoko. Na drugem bregu Temze je bil položaj še bolj kritičen. Policija je morala v več primerih spravljati prebivalce na varno.

Po 2. uri je začela voda polagoma padati. Na Temzi so rešili iz velike nevarnosti 12 mornarjev. V westminsterskem okraju se je podrla hiša, ki je pokopala pod razvalinami 11 oseb, med njimi 4 otroke. Cestni promet je zelo otežkočen. Voda je poškodovala več znamenitih stavb, med njimi Woolvichev arsenal, državno galerijo, obe palači parlamenta in druge.

Povodom katastrofe je prišlo do ginljivih prizorov. Več mož in neka žena so plavali do nekega okna, odkoder so rešili nekega invalida in več otrok. Voda je poplavlila tudi podzemsko železnico, vendar pa je popoldne postal promet zopet normalen.

London, 7. januarja, s. Pri zadnji poplavi je v okraju Westminster utonilo 11 oseb. Stiri osebe pogrešajo. Temza je snoči poplavlila vse nižje ležeče dele Londona. Posebno obširne so bile poplave v okrajih Batersa, Poplar in Greenwich. V mestu samem je voda nekoliko padla. Promet cestne železnice je bil zopet odprt. Ceste ob Temzi so bile preplavljene v višini 9 do 5 čevljev, tako da so morali prebivalci obcestnih stanovanj začasno zapustiti svoje domove. Nekega moža je voda zalotila v spanju in je utonil. Naj-

večjo škodo je poplava povzročila v okraju Westminster. Nekaj osemčlanski rodbini se utonili štirje otroci. Vsega je 20 smrtnih žrtve. Voda je vdrla tudi v elektrarno.

London, 7. januarja, s. Poplava Temze je v galeriji Tate uničila na stotine nenadomestljivih skih Turnerja, katerih vrednost cenijo na več tisoč funtov. Vodna gladina je zaenkrat nespremenjena.

Berlin, 7. januarja, g. Nad Bodenskim jezerom je divjal 14 ur močan vihar. Nekateri parniki so se na sredi jezera pokvarili stroji tako, da so ga šele po večernem prizadevanju z vlačilcem spravili v pristanišče Friedrichshafen.

Berlin, 7. januarja, (be.) Iz Kelmorajna poročajo, da je divjal večeraj nad mestom močan vihar s točo in grmenjem, ki je napravil veliko škodo.

Budimpešta, 7. januarja, s. Orkan, ki je pričel divjati davi, je trajal z nezmanjšano silo do popoldanskih ur. Vihar je vrgel mnogo oseb po cesti. Reševalna društva so morala 70 krat intervenirati. Vihar je povzročil tudi požare po sobah in dimnikih.

Nagrada fašističnim učiteljem, ki potujejo našo deco

Rim, 7. januarja, o. Naučno ministrstvo bo v kratkem nakazalo posebno odškodnino fašističnim učiteljem, ki potujejo v nemškem delu Poadižja in v slovenskem delu Julijske Krajine. Ta odškodnina bo nekako posebno priznanje za požrtvovalnost, s katero izvršujejo svojo misijo v borbi z materialnimi in moralnimi težavami.

Vprašanje sovjetskega poslanika v Rimu

Milano, 7. jan. (be.) Kakor poroča «Corriere della Sera», je sovjetska vlada opustila kandidacijo Schmidta za sovjetskega poslanika v Rimu. To mesto zasede najbrž komisar za pravosodje Kuroki.

Kaj zahtevajo Italijani za svoje prijateljstvo

c. d. — V Italiji, 5. januarja.

V Beogradu so se pričela preliminar- na pogajanja za obnovitev januarja meseca leta 1924. sklenjene prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo, tako imenovane »rimske pogodbe«.

Gotovo ga ni jugoslovenskega državljan, ki bi ne želel iskreno, da se od- nošaji med Jugoslavijo in Italijo vendar že urede, in zato tudi prizadevanje ju- goslovenskih merodajnih odgovornih krogov, da bi se dosegel tak zadovoljiv sporazum. Seveda pa tudi ni jugoslo- venskega državljan, ki mu je v resnici na srcu korist države, da bi se ob tej priliki ne vpraševal, kakaj naj bi bili po- goji za tak sporazum. »Do, ut des« (dam, da daš) je geslo italijanske faš- istične zunanje politike!

Te dni je objavila beograjska »Samouprava« članek, ki govori o sedanjem stanju naših odnosov z Italijo in zagotavlja g. Marinkoviču vsjo pomoč radikalo- v v njegovem stremljenju po obnovi prijateljstva z Italijo. Ta članek je bil sprejet v Italiji z očividnim velikim zadovoljstvom in italijanski tisk je v svojem prepričanju, da gre tu za me- rodajen glas iz beograjskih odločilnih krogov, nadovezal nanj razmatranja, ki jasno kažejo, pod kakimi pogoji bi bil mogoč sporazum. Ker je v sedanjih razmerah v Italiji za ves italijanski tisk izključno merodajno samo tisto mnenje, ki izhaja iz italijanskega zunanega ura- da in drugega mnenja sploh v javnosti ni, zadostuje pač, da se navede samo en list, ker bistvene razlike itak ni med njimi. Vzemimo torej tržaški »Piccolo«, ki nam je najbližji.

List hvali članek v »Samoupravu«, češ da je spisan z neobičajno preudar- nostjo. Duševno razpoloženje v beo- grajskih službenih krogih da je v zad- nih dneh očividno krenilo v smer, ki se zelo razlikuje od smeri, kateri je sle- dilo neposredno po podpisu tiranske pogodbe.

»Piccolo« priznava, da ima srbska radikalna stranka še izza Pašičevih časov na dobrem nekoliko činov, v ka- terih se more izpoznati dobra volja za doseg dobrih odnosov z Italijo, to- da radikalna stranka da ni isto ko Ju- goslavijo, kjer da se nacionalistični krog, zlasti pa tisti, ki imajo svoje duševne korenine v Dalmaciji, le prevečkrat posreči, da skale položaj in prisilijo vladu k popuščanju in neodlo- čnosti.

»Teoretično pač obstoji prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo. Ako bi se pogodba ne obnovila tekom me- seca januarja, bi odnosi med Italijo in Jugoslavijo, ki niso dobri, dobili, da- siravno le v posredni obliki, službeno potrdilo. Toda kako more Italija obnav- ljati pogodbo, ko se ratifikacija netun- skih konvencij iz še vedno nepojasne- nih razlogov ni izvršila?»

Na pripombo »Samouprave«, da je bila svojačasna ratifikacija netunskih konvencij nemogoča zaradi razlogov notranje politike in tudi zato, ker se je v obli državar pojavil velik hrup proti njim, odgovarja list, da je bilo v Italiji pač res nezadovoljstvo, toda edino za- to, ker je Jugoslavija poslala svoje od- govorne vladne može k pogajanjem v Nettuno, ni pa potem mogla doseči ratifikacije prevzetih obvez. »Izgovor z notranjo politiko je zelo udoben. Ju- goslavija je demokracija, katero vlada, kadar hoče, zna pripraviti, da uboga, zlasti v stvarih zunanje politike«.

Italijanski javno mnenje, da je bilo torej proti očividni zli volji Beograda in jugoslovenskih političnih strank, ker se niso izpolnile prevzete konkretne po- litične obveze, katere so se morale smatrati za častne obveze za obe državi. Italijanski tisk da se je vzdignil le zaradi jugoslovenske zle volje proti resnemu in odločnemu nadaljevanju politike dobrega sosedstva. In pravi list, da noče navajati vseh onih težav, tudi službenega značaja, ki so se dela- le z jugoslovenske strani, samo da bi se ne izpolnile dosežene, podpisane in že ratificirane majhne in velike ob- veze.

Vzlic temu pa da bi vendarle bilo predpostavka za prijateljsko politiko med Italijo in Jugoslavijo, če bi se ho- tele poiskati: »Toda treba bi bilo, da bi se mnogo zlih bilk, ki rastejo na ju- goslovenskem ozemlju, zažgalo in pepel stresel v veter. Prepogostoma se ju- goslovenski politični krogi mobilizirajo proti Italiji, kar nas sicer nikakor ne vznemirja, pa vendar ne more mimo nas neopazeno.«

In sedaj končni glavni pogoji: »Italijanska nadvlada v Jadranu mo- ra biti izven vsake razprave. Prenehati mora politika nasilstva in nagajivosti ob meji Julijske Krajine, kateri je na- men, da se drže v položaju trajne go- spodarske bede velika jadranska pri- stanišča (gre pač za Trst in Reko!). Ravno tako mora prenehati kampanja, ki ima namen, da se v duši vsakega državljan kraljevine SHS utrdi ideja nespametnih prilastitvenih stremljenj po italijanskih deželah, ki so za vedno zopet združene z materjo domovino. Jugoslavija bi se s svojo politiko in čustvi morala oprijeti formule »statusa quo«, formule tistih držav, ki s politi- čnimi in teritorialnimi prevrati morejo več izgubiti kot dobiti. Zadovolji naj se z itak že dovolj razsežnimi mejami, ki jih je mogla doseči zlasti s pomočjo Italije. In namesto da sanja o platonič- nih, jalovih diplomatskih zblizanjih z zapadnimi ali srednjeevropskimi vele- silami, naj se potrdi, kolikor je treba, da bo spoznala vse dobroto, ki bi jih mogla uživati, če bi njeni odnosi z

Italijo postali iskreno prijateljski. Pra- vimo »iskreno«. Za Jugoslavijo je polo- žaj v celoti odvisen od te besede.« Tako so torej italijanski pogoj. To zahteva Italija za svoje prijateljstvo!

Sovjetski odgovor na dr. Marinkovičeve izjave

Moskva, 7. jan. d. »Izvestija« kome- ntirajo govor jugoslovenskega zunanega ministra dr. Marinkoviča v finančnem od- boru narodne skupščine in naglašajo, da je situacija absurdna, ker so odnosi med sovjetsko unijo in Jugoslavijo ali Češko- slovaško skoraj sovražni, dasi med sovjeti in Malo antanto — razen Rumunije — ni političnih ali gospodarskih nasprotstev. Te sovražnosti izvirajo od tod, ker med temi državami ni normalnih diplomatskih odno- šajev. List naglašja, da sovjetska unija ni- ma na Balkanu nikakih agresivnih namet- nov in da noče balkanskim narodom usli- nikake oblike sožitja.

»Izvestija« nadalje pobija Marinkovi- čeve argumente proti priznanju sovjetske unije, posebno pa njegovo opombo o pro- pagandi. Dejstvo je, da je vsa propaganda — kakor se je že opetovano dokazalo — proizvod mednarodnih ponarejalcev li- stin. Lahko se Marinkoviča spomni na to, da je izgon Fan Nollja iz Albanije imel nezaželjene posledice za Jugoslavijo in da je Jugoslavija postavila celo Ahmeda bega Zogu v osrednje, kar je upravičevalo do- zvedno boljševistično propagando.

Marinković, ki se izdaja za pristaša nor- malnih odnosov s sovjetsko unijo, ni po- skusil v Zenevi stopiti v stik s sovjetskimi politiki. Če se Marinković sklicuje na to, da so druge države drugače tolmäčile po- gajanja med Jugoslavijo in sovjetsko unijo, naglašajo »Izvestija«, da Nemčije, Francija, Italije in Turčije ni mogoče šteti med te države. Glede drugih držav pa je treba ugotoviti, da je gotovo, da niso in ne bodo dale ničesar Jugoslaviji, če zavzame na- pram sovetom sovražno stališče in da ni- kakor ne bodo olajšale težavnega mednarod- nega položaja Jugoslavije. Če se sklicuje Marinković na izjave angleških zastopni- kov, je to samo tolmäčenje ponovnih Cham- berlainovih izjav, češ da ni nikoli skušal vplivati na odnose drugih držav do so- vjetske unije in da prelom angleško-ruskih odnosov ne pomeni otvoritve nove se- rie protisovjetske akcije.

Pred zboljšanjem odnosov z Grčijo

Praga, 7. januarja, h. »Prager Pres- se« poroča iz Aten, da je izjava ju- goslovenskega zunanega ministra, da po- tovanje grškega zunanega ministra Mi- halokopulosa v Rim v Jugoslavijo ni vzbudilo nikakih skrbi, ker tudi Ju- goslavija želi z Italijo prijateljske odno- šaje, izzvala v Atenah veliko zadovolj- stvo. Smatrajo jo za začetek nove do- be v odnosih med Jugoslavijo in Gr- čijo. Splošno se izraža upanje, da bo sedaj mogoče rešiti na najbolj ugoden način vsa vprašanja, ki še vise med obema državama.

Venezelos — predsedniški kandidat

Atene, 7. januarja, g. Izredno pozor- nost je vzbudila v tukajšnjih političnih krogih vest, da je Venezelos sporočil, da namerava pri prihodnjih predse- dniških volitvah kandidirati. Z oficijelne strani skušajo sicer to vest zanikavati, vendar pa v poučenih političnih krogih že dolgo ni več tajnost, da bo skušal Venezelos z vsemi sredstvi in z uporabo vseh svojih zvez doseči svojo izvolitev za predsednika. V zvezi s tem je zani- mivo dejstvo, da se je Venezelos, ki je bil nad leto dni odsoten, zopet stalno naselil v Atenah. Imel je prve dni ja- nuarja daljše razgovore z zunanjim mi- nistrom Mihailokopulosom, s predse- dnikom parlamenta, guvernerjem Narod- ne banke in drugimi odličnimi osebnost- mi. Vsi ti razgovori so se nanašali na njegovo kandidaturo za predsednika.

Akcija rumunske opozicije

Praga, 7. januarja, h. Prof. Virgil Madge- aru je v intervjuju z urednikom »Venkova« dne 5. januarja v Pragi izjavil o notranje- političnem položaju Rumunije z ozirom na agrarno stranko predvsem, da je dinastično vprašanje zelo delikatno. Opozoril je, da bo imela Rumunija 12 let regentski svet iz treh oseb; po teh dvanajstih letih pa bo zasedel prestol 18letni kralj. Vsi prijatelji Rumunije morajo uvideti, da Rumunija pod takimi okol- nostmi na jugovzhodu Evrope ne bo mogla razviti dovolj sil, da izvede novo organiza- cijo države in jo postavi na tako podlago, da bo odgovarjala notranjopolitičnim zahte- vam.

Grško-nemški sporazum

Atene, 7. jan. d. Meseca decembra je bi- vala tukaj posebna nemška delegacija, ki je vodila pripravljala dela za zaključitev grško-nemške trgovinske pogodbe. Ker je grška vlada izjavila, da se Grčija ne more odpovedati pravi glede zaplembe nemške lastnine, ki ji je bila priznana po versail- ski pogodbi, je nemška delegacija pogaja- nja kot brezuspešna prekinila. Po dolgih pogajanjih se je sedaj posrečilo doseči v tem spornem vprašanju sporazum. Včeraj je sporočil zunanji minister tukajšnjemu nemškemu poslaniku, da je bilo na zadnji seji ministrskega sveta sklenjeno, da se Grčija formalno odpove pravici konfiscir- anja nemških lastnin. Če pristane Nemčija glede tarifiranja grškega blaga za Nemčijo na gotove ugodnosti in nižje uvozne carine. Nemški poslanik je to zahtevo sporočil v Berlin in istočasno izjavil, da žel nemška vlada ustreči grškim željam.

Incidenti ob rusko-rumunski meji

Bukarešta, 7. januarja, s. Vest, da so ru- ske roparske tolpe upopile dve rumunski vasi, ni resnična. Na meji ob Dunju je po- ložaj nespremenjen. Mešana rusko - rumun- ska komisija se bo v kratkem sestala, da preišče nekaj manjših incidentov, ki so se nedavno dogodili v okraju Hotin.

Delo klerikalnih poslancev v pravi luči

Demagogija z »zaslugami« za mariborsko gledališče. — Činčno norčevanje iz orožniških upokojencev

Za opetovano smo ugotovili, kako porid- no potvarja klerikalno glasilo dogodke v Beogradu, da bi lastnim ljudem doma prikri- lo nesrečno politiko SLS v Narodni skup- ščini in v vladi. Kjer se klerikalci drugače izmuznili ne morejo pa dogodek, če je še tako važen, kratkoma zamočijo. Tako je »Slovenec« v svojih beograjskih poročilih popolnoma »eprezi«, da je bil prošle nede- lje od klerikalnih poslancev odobren prora- čun ministarstva prosvete, v katerem prora- čunu je poleg drugih udarcev za našo do- mačo kulturo tudi zloglasna redukcija dr- žavne dotacije za ljubljansko gledališče in gospodarsko upropačenje mariborskega gle- dališča. Šele 6. januarja naznanja »Slove- nec« med »mariborskimi vestmi« vsaj to, da je mariborskemu gledališču reducirana podpora od 720.000 na 320.000 Din. Krivdo ki pri tem zadene klerikalne poslance, pa skuša »Slovenec« eksamotirati na ta način, da pripoveduje, kako je bilo mariborsko gle- dališče v opasnosti, da se sploh ukine (kar je gladijo izmisljeno, ker je imela po vlad- nem predlogu znašati državna podpora več kakor dvakrat toliko, nego so na koncu kleriko-radikalci odobrili) in kako se je emer- gencnemu nastopu klerikalnih poslancev v fi- nančnem odboru zahvaliti, da ni prišlo do tega. To je vse skupaj zlagano. Dejstvo je namreč, da v finančnem odboru niti eden od klerikalnih poslancev ni odprl ust ne za ljubljansko, ne za mariborsko gledališče in da je edino delo klerikalnih poslancev v tej stvari obstajalo v tem, da so dvignili roke

za redukcijo podpor ljubljanskemu in mari- borskemu gledališču.

Naravnost činčno pa brije klerikalno časopisje norce iz ubogih upokojenih orožni- kov. V posebni notici med dnevnimi novi- cami pretaka »Slovenec« solze nad njihovo bedo ter se zgraža nad krivicami, ki se jim godijo. Pobožno zavija oči proti nebu in vzdihuje, naj bi »njihov kile na pomoč čuli merodajni faktorji, ki jim mora biti mar socialna blaginja državljanov«. Med brzojavkami pa razglaja veliko zaslug g. Gosarja, ki je baje za upokojene orožnike interveniral pri predsedniku vlade...

Vprašanje orožniških upokojencev je bi- lo že na dnevnem redu Narodne skupščine. Posl. dr. Kramer je vložil nujni predlog, ki bi bil na mah in docela v smislu obsto- lelih zakonov ter brez posebnih žrtv za državne finance rešil to vprašanje. Takrat so mogli klerikalci pokazati svoje socialno čustvovanje na delu. Ko bi bili takrat gla- sovali za dr. Kramerjev predlog, bi si bili prihranili hinavsko potrebo, da sedaj pre- livajo solze nad bedo upokojenih orožni- kov, upokojeni orožniki pa bi bili rešeni vsaj najhujše bede. Toda takrat so kleri- kalci proglasili dr. Kramerjev predlog za demagogijo in so krepko potegnili z radi- kali, da je bil predlog uropoščen. Klerikal- ci naj se ne varajo: njihov cinizem, njihova socialno-politična brezvestnost ostane- ta nelzbrisno zapisana v srh upokojenih orožnikov in nobene laži jim preko tega ne bodo pomagale.

Beograjski nadskof proti slovenskim klerikalcem

Nezadovoljstvo radi nezadostnih kreditov v novem proračunu in ogorčenje nad postopanjem klerikalnih poslancev

Beograd, 7. januarja p. Kakor do- znava vaš dopisnik iz beograjskih ka- toličkih krogov, vlada v okolici tukajš- njega katoliškega nadškofa veliko ne- zadovoljstvo proti vladi, zlasti pa proti zastopnikom klerikalne stranke v vlad- ni večini, češ, da so popolnoma poza- bili na interese zastopnikov katoliške cerkve v Beogradu. V okolici nadško- fa dr. Rodića se pritožujejo, da zanje v državnem proračunu niso zagotovljeni zadostni krediti in da so zastopniki

SLS svoj vpliv pač znali izkoristiti za premeščanje uradnikov v Sloveniji, pri tem pa povsem pozabili na interese katoliške cerkve v Beogradu. Danes se je v tukajšnjih katoliških krogih trdilo, da je beograjski nadškof dr. Rodić po- sal ministru ver pismo, v katerem pro- testira proti nezadostnim kreditom in grozi, da bo izpremenil svoje zadržan- je in zapustil Beograd, ako se mu ne bodo zagotovila zadostna sredstva za vršitev njegove službe.

Ptujskim volilcem ob dvanajsti uri

Razburjenje radi »Ptujčana« se še ni pleglo. — »Bodoči ptuj- ski župan«. — V Ptujju nočemo gospodarstva, kakoršno je v okrajnem zastopar

Ptuj, 7. januarja.

»Ptujčana« je zadel tako v živo, da se raz- burja tudi »Cillier Zeitung«, ki so jo razši- rjali danes naši nemškutari brezplačno vsa- kemu volilcu, ki jo le hoče sprejeti. Stara stvar je, da resnica v oči bode in to se po- sebno gospe od okrog našega »Vorschuss- vereina«, ki so inspiratorji tukajšnjih nem- ških hujskarj pod krinko gospodarstva, do- bro zavedajo se, da živi njihova gospodar- ska moč le od našega človeka — našega kmeta. Čudno pa je na vsak način, da so razmotrivanja v »Cillier Zeitung« precej slična onim v »Slovenec«, ki je takozvano domačo gospodarsko listo proglasil kot ofi- cijelno nemško listo.

Naši klerikalci so sklicali zaradi razkriti »Ptujčana« za »čvrstajni praznik laven shod na katerega so razen g. Vesenjaka poklica- li tudi »zlatega Žebota«. Ornelo in treskalo je na »Ptujčana«, pri čemer se je posebno odlikoval nosilec klerikalne liste Miha Bren- čič, ki se je proglasil na tem shodu že kar za bodočega župana. Svojem bodočemu šefu je pridno sekundiral mestni tajnik g. Zelenko, katerega je proglasil g. Miha Bren- čič za najboljšega uradnika mestnega magi- strata. Gosp. Zelenko je moral to mnenje očividno poznati poprej, ker je po razpustu

občinskega zastopa zahteval takoj povišek plače in to s pomočjo svetnikov SLS tudi dosegel; sedaj pa je vrh tega predložil že tudi zahtevo, naj se imenuje za definitivnega Agitacija s pristašem odvetnikom. Češ, da bo vsakomur izvršil pravna opravila ce- neje kakor drugi, pa je stvar okusa in se le čudimo, da dotični, ki je bil sam navzoč, ni protestiral proti takemu načinu agitacije.

Čudimo se, tudi, da je »bodoči gospod župan« kot tako izbozen gospodar zabli kot gerent okrajnega zastopa težkih 100 tisoč dinarjev za garaže avtomobilov, ki jih okrajni zastop danes sploh nima, za uradne prostore pa uporablja stanovanjske prostore našega magistrata, ker je to po njegovem mnenju omiljenje stanovanjske bede.

Naši klerikalci so očividno mnenja, da lahko kratkoma komandirajo vsem volil- cem in da jim morajo biti vsi poslušni. Mi pa nismo v Makedoniji in bomo volili po svojem prepričanju.

Ptujčani! Danes, v nedeljo, morate na vo- lišče vsi do zadnjega. Polšcite vse svoje znanje in prijateljstvo, ki še niso volili, in ne mirujte poprej dokler tudi oni ne store svoje narodne dolžnosti. Spravite na volišče tudi vse neodločene in omahljive.

Vse kroglice v prvo skrinjico!

Načrt zakona o državljanstvu

Eden najboljših in najpopolnejših zakonskih projektov. — Ko- nec korupcijskih afer pri podeljevanju državljanstva. — Važne podrobnosti iz novega zakona

Prihodnji teden se zopet sestane zakono- dajni odbor in bo najprvo rešil zadevo sodniških plač, nato pa naj bi razpravljal o novem odvetniškem zakonu. Medtem je vlada predložila zakonodajnemu odboru dva važna zakonska predloga, ki sta pose- bno nujna in je verjetno, da ju bo odbor odločno njegova strokovna komisija vzela v razpravo. Prvi teh projektov je zakon o vrhovni državni upravi, ki vsebuje kakor znano redukcijo ministrstev, je pa v ostale- lem zelo primitivno delo, drugi projekt pa je zakon o državljanstvu, ki je, kakor se splošno zatrjuje, v stvarnem, formalnem in tehničnem oziru eden najboljših naših za- konov. Izdelal ga je po nalogu vlade načel- nik notranjega ministarstva dr. Otmar Pir- majer, ki je ž njim pokazal svoje globoko znanje tudi na tem polju.

Glavne določbe obeh zakonov smo že objavili. Potrebno pa je, da predložimo be- sedilo zlasti onih določb zakona o držav- ljanstvu, ki bodo kakor se je nadejati, na mah spravile s sveta številne afer, zveza- ne sedaj s prošnjami za državljanstvo, zla- sti naših rojakov iz tujih držav. Zakon je razdeljen na šest delov.

Prvi del (§§ 1 — 4) postavlja princip enotnega državljanstva v kraljevini SHS, izključuje dvojno državljanstvo ter uva- ja evidenco vseh državljanov po domovinskih občinah. Vsak državljan mora imeti v eni izmed občin v državi domovinsko pravico. Drugi del vsebuje predpise o dobivanju državljanstva: 1. po rojstvu, 2. z možitvijo in 3. z naturalizacijo. Novo je tu, da tuja državljanca, ako se omoži z jugosloven- skim državljanom, lahko s posebno izjavo pred možitvijo pridviži sebi tuji državljan- stvo, ako to dopušča zakon njene domo-

vine (§ 10). Na drugi strani pa tudi ju- goslovenska državljanca, če se poroči s tu- jim državljanom, lahko povodom poroke s posebno izjavo zadrži jugoslovensko držav- ljanstvo (§ 28). Inozemci morajo postati državljani SHS rednim potom po natura- lizaciji na lastno prošnjo, ako so najmanj 21 let stari, prebivajo najmanj 10 let ne- pretrgoma na našem ozemlju, imajo od- pust iz svojega državljanstva in zagotovilo, da jih bo ena od naših občin sprejela v domovinsko zvezo (§ 12). Srbi, Hrvati in Slovenci lahko zaprosijo za naše državljan- stvo tudi pred potekom desetletnega biva- nja v Jugoslaviji in ne potrebujejo tudi zasiguranja sprejetja v domovinsko zvezo kako občine, ako so v Jugoslaviji rojeni ali vsaj tri leta v eni izmed jugoslovenskih občin nastanjeni (§ 13).

Na podoben način kakor se državljan- stvo pridobiva, se tudi izgubi. Interesantno je, da predvideva projekt izgubo našega državljanstva, ako je Jugosloven po kon- čanju 21. letu prebival 30 let v inozemstvu in ni izpolnjeval nobenih obvez naspram domovini (§ 27). V gotovih slučajih sme minister notranjih del odvzeti naše držav- ljanstvo ljudem, ki se pregrežijo proti in- teresom kraljevine.

V četrtim delu razpravlja projekt o po- novnem dobivanju državljanstva; pri tem je interesantno, da ima bivša naša držav- ljanca, ki je s možitvijo izgubila državljan- stvo, pravico ponovno dobiti naše držav- ljanstvo, ako je koena ali ovdovela in se stalno nastani v Jugoslaviji (§ 39).

Peti del vsebuje obče odredbe (§§ 41. do 51.). Posebno važen je šesti del s preho- dnimi odredbami. Tu določa § 52. da se na dan uveljavljanja novega zakona smatrajo

Božič v Beogradu

Beograd, 7. januarja. p. Današnji dan je v Beogradu minul v največjem prazničnem raz- položenju. Vreme je krasno. Bilo je, kakor da nismo v začetku januarja, ampak na po- četku spomladi. Ves dan je sijalo toplo sonce. Političnih dogodkov ni bilo nobenih. Predsednik vlade gosp. Velja Vukičević je bil v avdijenci pri kralju, ki je edini važ- nejši dogodek, ki se more beležiti. Zvečer je imel gosp. Vukičević daljšo konferenco z mi- nistrom za javna dela dr. Ilijo Šumenkovi- čem, ki je ob pol 8. zvečer istokot odšel na dvor. Tekom dneva se je vršilo vpisovanje v dvorno knjigo. Na dvor so prihajale mno- številne ugledne osebnosti, ki so z vpisom v dvorno knjigo čestitale kralju in njegovi ro- dlini srečne božične praznike. Politično za- tišje bo vladalo še jutri in pojutrišnjem.

Smrt pod lokomotivo

Zagreb, 7. januarja. n. Danes popoldne se je pripetila težka nesreča na železniški progi med Zagrebom in Čulincom. Čevljarjeva že- na Neža Sekulić, stara 20 let, je šla preko proge. Ko se je hotela izogniti prihajajoči lokomotivi, je stopila na sosednji tir, pri tem pa jo je pograbil druga lokomotiva, ki je pridrla iz nasprotna smeri, in jo popolno- ma razmesarila. Tragična usoda je hotela, da je prvi prišel na mesto nesreče mož vo- nesrečenke.

Kongres madžarskih socialistov

Budimpešta, 7. jan. d. Včeraj se je pričel v stari poslanski zbornici kongres madžar- ske socialne demokratske stranke. Največ pozornosti vzbuja predlog na Dunaju žive- čega strankinega člana Ernsta Garmajja, da naj se skliče izreden strankni kongres, ki naj bi sklepal o tem, da bi strankini člani odložili svoje mandate kot poslanci ter se mesto parlamentarnega delovanja posve- til razširjeni kampanji izven parlamenta proti obstoječi volilni pravici.

Državna kontrola italijanskih inozemskih dolgov

Rim, 7. jan. d. Po stabilizaciji lire je iz- dala vlada dekret, ki predpisuje, da morajo imeti vse javne korporacije, trgovske druž- be ali tvrdke, ki hočejo brez oziroma na to, v kakoli obliki in za katero dobro, vzeti ino- zemska posojila, predhodno odobritev fi- nančnega ministra. Tega dovoljenja ni tre- ba imeti za običajno diskontiranje efektov, za otvoritev bančnih kreditov in za odgo- ditve plačil.

Čsl. in Poljska

Praga, 7. januarja. h. Danes so bile izme- njane ratifikacijske listine za pogodbo, skle- njeno med Češkoslovaško in Poljsko dne 8. februarja 1927 v Varšavi o železniških akcijah in arhivih ter aktih bivših avstro- madžarskih občin ter o medsebojnem izpo- sojevanju teh aktov.

Čsl. proste luke v nemških pristaniščih

Praga, 7. jan. s. Prve dni naslednjega ted- na odpotuje poslanik Krofta z delegacijo strokovnjakov v Berlin, da prične pogaja- nja za končnoveljavno ureditev češkoslo- vaskih prostih luk v Hamburgu in Stettinu.

Madžarske zadeve

Budimpešta, 7. januarja. g. Na prihodnji seji poslanske zbornice, ki bo sklicana na praznični dan, na dnevnem redu sprememba numerusa claususa. Ta sklep je izval pre- cejšnjo pozornost, ker bi moralo to vpraša- nje priti v razpravo šele spomladi.

Nemška tožba v Haagu

Haag, 7. januarja. s. Nemška vlada je s po- sredovanjem nemškega odpravnika poslov v Haagu vložila pri mednarodnem razsodišču tožbo proti poljski vladi. Ta tožba se opira na določbe glede manjših v ženevski poljsko- nemški konvenciji z dne 15. maja 1922 in se nanaša na znano gornjelesko železno stavo.

Centrum za republiko

Berlin, 7. jan. d. Na stranknem zborova- nju porenke centurmske stranke je izja- vil predsednik frakcije, da je stranka re- publikanska. Vsak poskus za vzpostavitev monarhije je treba odkloniti. Predsednik se je bavil tudi z državnim »zakonom o osnovnih šolah in izjavil, da centrum ne bo popustil pri zahtevah, ki jih je stavil glede tega zakona. Mogoče je, da se bo koalicijska zaradi »zavnega železnega zakona razšla«.

Naši kraji in ljudje

Mednarodno dijaško zborovanje v Ljubljani

Slavnostna otvoritev zborovanja na univerzi. — Priručna manifestacija simpatij napram mednarodnemu pokretu akademske omladine. — Rezultati prve redne konference

Včeraj dopoldne ob 11. uri se je vršila slavnostna otvoritev mednarodne dijaške konference v zbornični dvorani naše univerze. Pred otvoritvijo je rektor ljubljanske univerze g. dr. Nahtigal z vseuč. prof. dr. Leonidom Pitamicem sprejel zastopnike Mednarodne dijaške konfederacije (CIE). Po priručnem razgovoru o razmerah na naši univerzi in o prvih vtisih v Ljubljani so se gostje podali v zbornično dvorano.

Slavnostna otvoritev zborovanja.

V zbornici so delegati pričakovali številni akademiki in odlični gostje ter zastopniki ljubljanske javnosti. Bila je navzoča tudi manjša skupina narodnih dam z dvorno damo g. Franjo dr. Tavčarjevo. Slovesno je zborovanje otvoril prof. dr. Leonid Pitamic, ki se je zahvalil, da so ga delegati izbrali za predsednika zborovanja. Pozdravil je delegate Amerike, Bolgarije, Češkoslovaske, Danske, Francije, Italije in Poljske, g. rektorja, zastopnike tujih držav, velikega župana, dr. Vodopivca, oblastnega odbornika g. Evgena Jarca, mag. ravnatelja dr. Zarnika in vse ostale navzoče dame in gospode.

Nato je g. rektor pozdravil odlične goste, povdarjajoč, da je naša univerza še mlada in gostje morda ne bodo odnesli najboljših spominov, da pa resno stremi po spoštljivosti in bo enakovredna vsem inozemskim, ko bodo premagane vse težkoče. Želel je zborujočim delegatom kar največ uspeha, kajti njih delo je humano in še posebno važnosti za zblizanje vseh narodov.

Po teh uvodnih besedah rektorja g. Nahtigala je goste pozdravil veliki župan dr. Vodopivec, izražajoč svoje veselje, da so si izbrali slovesno prestolico za svoje zborovanje. Čeprav so cilji CIE bolj praktičnega značaja, vendar bodo imeli za posledico ojačanje stikov med dijači, medsebojno spoznavanje dijakov vseh narodnosti in ker bodo ravno iz teh mladih dijaških vrst izšli bodoči voditelji narodov, bo njih medsebojno spoznavanje omogočilo ugodno rešitev marsikaterega konflikta v bodočnosti. Zato moremo označiti CIE kot nositelja vesoljnega mira.

G. prof. Evgen Jarc je pozdravil goste v imenu oblastnega odbora in oblastne skupščine. V imenu mestne občine pa je izrazil dobrodošlico magistratni ravnatelju g. dr. Zarniku. V imenu Zveze študentov v kraljevini SHS je izpregovoril še beograjski delegat g. Ilija Živančević.

Nato se je oglašil k besedi podpred-

sednik CIE inž. Paleček, ki je v gladki srbohrvaščini z veseljem ugotovil, da so se jugoslovenski dijači po veliki borbi za svobodo začeli udeleževati v mednarodnem dijaškem gibanju, ki bo po vsej priliki predhodnik bodoče mednarodne zveze vseh intelektualcev. Saj ima že sedaj nad milijon članov in je v konfederaciji vključenih 32 držav. Konfederacija bo tudi pripomogla k uspešnejšemu sodelovanju predvsem vseh slovenskih dijakov.

Kot zadnji govornik se je v francoščini zahvalil za prelep sprejem v Ljubljani predsednik CIE dr. Roberto Maltini. Ob veliki pozornosti vseh prisotnih je prečital

pozdravno brzojavko delegatov kralju Aleksandru,

ki se glasi:

«Člani izvrševalnega odbora Mednarodne dijaške zveze, zbrani in najprišrečnejše sprejeti v Ljubljani, izražajo tem potom svojo najgloblje udanost Njegovemu Veličanstvu kralju Srbu, Hrvatov in Slovencev in najodkritosrečnejšo željo k razvitu kraljevine SHS.»

Podpisani: Maltini, predsednik Mednarodne dijaške konfederacije.

Zborovalci so z viharim odobravanjem in klici «Živel kralj!» vzeli brzojavni pozdrav kralju na znanje. S tem je bil zaključen formalni del slovesne otvoritve zborovanja CIE in prof. doktor L. Pitamic je zborovanje zaključil.

Prva seja eksekutivnega komiteja CIE.

Po kosilu v hotelu Union je bila ob 15. otvorjena istotam prva seja eksekutivnega komiteja CIE.

Na tej seji so delegati razpravljali o posebni delegaciji, ki bi zastopala konfederacijo v komisiji za intelektualno kooperacijo v Društvu narodov, kjer so že sedaj zastopane vse slične organizacije. Določile so se tudi smernice, kako naj ta delegacija zastopa CIE. Nadalje so bili delegati edini v tem, da se stori poseben klub prijateljev konfederacije. To so večinoma njeni prejšnji ustanovitelji in sodružniki, ki zavzemajo danes v različnih državah važne javne položaje in zamorejo kot taki še vedno delovati v prid konfederacije.

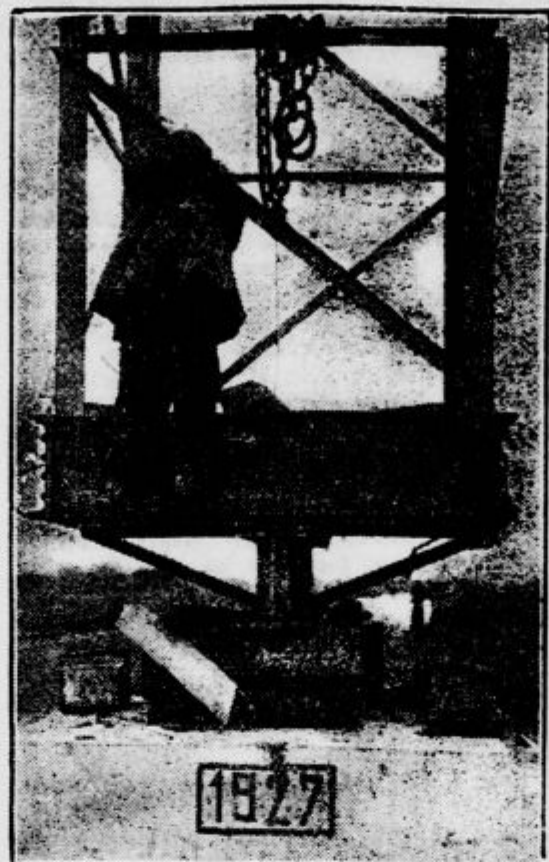
Glede izpremembe statuta CIE se je sklenilo, da se v principu obdrže, to je, da obvelja državni princip kot baza vsem ostalim pravilom, da pa so potrebne neke modifikacije, tičočee se posameznih držav. Ob 15. aprila bosta zastopnika Skot dr. Macdonald in Poljak Belinski predložila tozadevne referate.

Obsežna debata se je razvila glede situacije v dijaških zvezah posameznih držav. Referiral sta Danec dr. Herbert Graessler in Bolgar Hristo Bačev. Končno so delegati sprejeli odločitev Avstrijcev in Nemcev, da so pripravljeni sodelovati na zimsko-sportni olimpijadi v Cortini d'Ampezu, katero leto organizira CIE. Avstrijci in Nemci so namreč sodelovanje svojčas odklonili, češ da se ta kraj nahaja v Južni Tirolski. Po 4 urnem razpravljanju je bila popoldanska seja eksekutivnega komiteja CIE zaključena.

Konferenca predstavnikov jugoslov. akad. omladine.

Istoačasno se je popoldne vršila v prostorih JNAD «Jadrana» tudi seja «Pobratimstva» zveze študentov kraljevine SHS. Predsednik notranje sekcije Djoka Mirković je podal obširen referat o sekciji organizaciji in predlog o prisilnem članstvu, s katerim naj bi vsak slušatelj naših univerz že z vpisom postal tudi član Saveza. Po referatu o zunanji sekciji je sledilo poročilo akademika Celikovića iz Zagreba o socialno-ekonomski sekciji. Za stalnega predsednika te sekcije je bil izvoljen Milovan Žurić. Končno se je razpravljalo še o odboru za savezni list, ki bo v kratkem izšel, o pravilih orga-

nizacije in medsebojnih odnosih, nakar je bila seja «Pobratimstva» zaključena. Svet slušateljev ljubljanske univerze je na čast dragim gostom priredil ob 21. v hotelu «Union» intimno večerjo. Danes ob 8.45 se odpeljejo delegati CIE na Bled in si ogledajo biser Slovenije ter se proti večeru zopet vrnejo v Ljubljano ter v ponedeljek nadaljujejo z zborovanji.

Podstavek enega izmed antenskih stolpov oddajne postaje v Domžalah

Globoko v zemljo so zabili močni hrastovi piloti, zvezani z železno mrežo, na kateri počiva betonski fundament, ki moli nekoliko iz zemlje. Na njem stoji vitek 120 m visok antenski stolp iz železne konstrukcije, ki pritiska na betonski temelj s težo 60.000 kg. Tekom gradnje je počival stolp na štirih, vodoravno na temelj položenih tramcih, ki so še vidni na sliki. Sedaj bodo stolp privzdignili, izpodbili tramce in mesto teh postavili porcelanaste izolatorje, da tako, da bo stolp popolnoma izločen od zemlje.

Usoda mariborskega gledališča

Maribor, 7. januarja

Ze od nekdanjega pastorka med pastorki, zapostavljeno od države uprav strahovito, je bilo mariborsko gledališče v prejšnjih sezonah primorano, da se zadolži. Lani je bilo videti, da se mu začeno smehljati boljše časi; prvokrat od svojega početka je bilo glede drž. subvencije izenačeno z drugimi oblastnimi gledališči in posledice so se že začele kazati: umetniški nivo se je dvignil nad vse razveseljevalce, finance pa so se tudi tako zelo poboljšale, da je vse kazalo, da bomo letos izšli brez deficita.

Toda, ne hvali dneva pred večerom! Dolgotrajne in težke bolezni med dramskimi prvaki niso dale, da bi se naša drama razmahnila tako, kot bi se mogla sicer. Toda to smo preboleli. Zato pa je prišel drug, nadvse občutljiv udarec, ki je tako silen, da nam grozi uničiti naše gledališče: zmanjšanje državne subvencije od 720.000 Din na 320.000 Din je tako strahotno in za gledališče tako usodno, da res ne vemo, kaj bo z njim v prihodnosti.

Nepričakovano katastrofalno padanje državnih dohodkov zahteva kategorično, da se tudi državni izdatki zmanjšajo v isti meri. Zaradi tega redukcije in črtanje postav na vseh koncih in krajih državnega proračuna. Razumljivo je, da zadene sekira predvsem one institucije, ki so na prvi pogled — in to po krivici — manj potrebne kot druge Univerze, bolnice, sl. imajo pač prednost pred gledališči, ki se zde nekaterim krogom luksuza. Ako jih mesta hočejo imeti, naj si jih plačajo sami!

To je nekaka tendenca, ki je jasna vsakomur, kdor je zasledoval debato v finančnem odboru Res je, da provincialna gledališča vzdržujejo tudi v drugih državah mesta sama. Gradec n. pr. je dal lani za svoje gledališče v našem denarju 3.200.000 Din. nemška mesta pa še mnogo več, ne-

katera celo do 25 milijonov dinarjev letno. Pri nas so ostala v novem budžetu centralna gledališča (Beograd, Zagreb in Ljubljana) skoraj nepokrajšana; približno 10 % zmanjšanja dosežanje državne dotacije ne pride v poštev, ker ostanejo zato tem gledališčem v bodoče vsi dohodki, katerih dobiček del so morala do sedaj odvajati državni blagajni. Pač pa je pogodil novudar predvsem oblastna gledališča: Skopje izgubi, 23 %, Osijek, Novi Sad, Split in Sarajevo okoli 40 %, Maribor pa celo 60 % dosežanje subvencije!

Kakor je uprav katastrofalno to znižanje državne subvencije zlasti za mariborsko gledališče, tako je zanj predvsem tudi žalilno! Zakaj baš Maribor toliko manj? Kaj je Maribor nekaka quantité négligeable? Kaj mora baš Maribor in le on zopet stopiti v nekako III kategorijo drž. gledališč? In zakaj? Po svojem umetniškem nivoju se pač ni eno od drugih oblastnih gledališč ne more niti od daleč meriti z mariborskim. Ali je komu naš napredek neprijeten ali pa so pogrnuli, da bi znal Maribor vztrajati v bodoče tudi z manjšo subvencijo, ko si je znal doslej — edini — obdržati opero?

Bodi temu tako ali tako, eno stoji: z novo državno subvencijo (320.000 Din) je čisto nemogoče voditi mariborsko gledališče. Če se ne stori še nadaljnjih 300.000 Din, je bolje, da se prihodnja sezona sploh ne začne, ker bi se sicer gledališče moralo sredi leta zapreti. Ker je več kot jasno, da država svoje subvencije pod nobenim pogojem ne bo hotela povišati, je sedaj vse odvisno od lokalnih faktorjev, da najdejo to vsoto, če lim le seveda do tega, da obstoji v Mariboru gledališče še nadalje. S vsoto 620.000 Din lahko ostane mariborsko gledališče (seveda brez opere) na sedanjem umetniškem nivoju in je zmogljivo celo še nadaljnje umetn konsolidacije, z manj kot to vsoto pa je brezpogojno zapisano smrti in zatvoritvi. Ljubljanska gostovanja bi imela smisel samo v operi (morda po enkrat na mesec), dočim bi samo ljubljansko gostovanje (brez lastnega stalnega gledališča) bila tako pasivna, da bi v tem primeru morali zapreti mariborski Talijin hram gotovo kmalu po začetku prihodnje sezone.

Enkrat zatvorjen, pa se bržkone ne bo otvoril kmalu!

Maribor je dobil svojo porodnišnico

Maribor, 7. januarja

Ze prvo poročilo zastopnika velikega župana na otvoritveni seji mariborske oblastne skupščine tam koncem februarja je naglašalo, da je zdravstveno stanje v naši oblasti povprečno ugodno. Ugotovljeno pa je bilo ob tej priliki, da je finančno stanje naših zdravstvenih in humanitarnih zavodov manj zadovoljivo. Ker ti zavodi od prevrata dalje niso dobivali zadostnih drž. sredstev, si niso mogli nabaviti vseh potrebnih pripomočkov, instrumentov, perila itd. Za investicije in razširjenje posameznih oddelkov sploh ni bilo mogoče najti niti najnujnejših sredstev.

Ko pa je sredi leta 1927 prevzel mariborski oblastni odbor zdravstvene zavode v svojo upravo, so se začele razmere vsaj nekoliko boljati. Oblastna skupščina je v proračunu za leto 1927 določila 1.700.000 Din za kritje najnujnejših osebnih in stvarnih izdatkov. Najvažnejši akt pa je storil mariborski oblastni odbor na polju zdravstva nedvomno z današnjo otvoritvijo porodniško-ginekološkega oddelka splošne bolnice. V poslopju bivšega sanatorija v mirni Vinarski ulici bodo v bodoče našle matere iz mariborske oblasti, predvsem tudi one iz najrevnejših in kmečkih slojev, pomoč v svojih najtežjih trenutkih. Vodja novega oddelka je primarij dr. Benčan, kot sekundarij pa je nastavljen dr. Lesnika.

Ze ob 8. jutraj so se zbrali v porodnišnici zastopniki oblastnega odbora, velikega županstva, mestnega magistrata, zdravstvenih zavodov in dr. Navzoči so bili med drugimi predsednik oblastnega odbora in mestni župan dr. Leskovar, veliki župan dr. Schaubach in inspektor narodnega zdravja dr. Katičič iz Zagreba. Skof dr. Karlin je v spremstvu duhovščine posvetil porodnišni in ginekološki oddelki in imel nato v domači kapelici službo božjo. Po maši so se zbrali udeleženci v okrašenih dvorani in pritičljivi poslopja Predsednik oblastnega odbora dr. Leskovar je pozdravil navzoče zastopnike cerkve, oblasti in uradov ter je otvoril novi oddelki splošne bolnice. Oblastnemu odboru so nato še čestitali v svojih

Danes ob pol 11. uri dop. in ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.15 zvečer

Brat Francišek Asiški

Sodeluje mešani pevski zbor in pomnoženi orkester!

Telefon 2730 Kino «DVOR»

govorih veliki župan, škof in inspektor dr. Katičič. Po otvoritvi so se udeleženci podali na zajutrek. Porodnišnica bo imela postelj za 40 oseb.

Pomlad sredi zime

Vreme je res muhasto. O Treh kraljih, ko drugače kar vse skriple od mraza in se ljudje boje na cesto, se je letos začelo smejeti solnce prav pomladansko s čistega azurno modrega neba in vabi ljudi v lepo zimsko prirodu.

Prve dni v novem letu je bilo vreme nekoliko mrzlejšje in polagoma so izginile megle, ki so nas dolgočasile skozi dolgi december. Pretečeni tork so se veselili ribiči in si obetali obilni ribji lov, ki je odvisen od vremenskega preobrata. Ali zmotili so se zaenkrat. Namesto deževja so nastopili krasni dnevi. Jugozapad, ki je valil težke oblake od Krima pa skoraj do Bohinjskega kota, je premagala burja, ki je hudo razsajala nad Jadranskim morjem, pri nas pa se je pojavila le kot lahen vetrni.

Večina ljudi je prav zadovoljna z lepimi dnevi in v veseljem gleda na solzele snež, ki kar vidno izginja iz mestne okolice. V mestu ga itak ni, kajti za to so že poskrbeli mnogi, drugače brezposelni. Nezadovoljni pa so z vremenskim preobratom naši zimske sportniki, ki so si letos obetali posebno obilne zimske zabave. No, pa naj se le potolažijo, imeli so že precej lepe smuke in morda ne bo dolgo, ko se bodo zopet veselili, kajti še najmanj dva meseca ostanemo v oblasti godrnjave starke zime. Z njimi soglašajo tudi lesni industričji, ki imajo še mnogo lesa po planinskih gozdovih, katerega lahko prevažajo le v snegu.

Kljub temu, da se je temperatura znatno dvignila in doseгла v soboto opoldne v Ljubljani 11 stopinj nad ničlo, je baš sedaj zamrznilo Blejsko jezero.

Ze dalj časa se je delala na jezeru ledena skorja in več dni ni bilo slišati zvončaka prošen, ki se drugače kaj porosto razlega na jezersko gladino. Ker je bila na jezerski površini ledena skorja, tudi čolnarji niso mogli na otok, za pešce pa je bil led še prešlab. Na Treh kraljev popoldne pa se je zvonček zopet oglašil in naznanjal, da so prišli prvi pešci po ledu v nekaj dni osamljeno cerkvico na Otoku.

Dočim je gornji del t. j. med Otokom in Zako, močno zamrznjen, je spodnji del jezera okoli Zdravilišča še vedno odprt.

Kakor vsakikrat, kadar zamrzne jezero, se pozna tudi letos temna progla velike razpoke, pričeni v smeri Toplice. Tukaj namreč prihajajo v jezero gorski vrelci, ki preprečijo zmrlino. Ako na Bledu še nekaj dni ne bo odjuge, bo mudilo naše najlepše jezero drsalec gotovo mnogo prijetne zabave, posebno ako bo ostalo tudi nebo tako jasno, kot sedaj, ko imamo nepisno lep pogled na planine.

Vse trgovske knjige

iz najboljšega papirja in dobre vezave priporoča trgovina s papirjem M. Tičar, Ljubljana.

Prvič v Jugoslaviji

Predstave ob: 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124.

Surdulica

Božična «Politika» prinaša iz zbirke puščine nedavno umrlega pisatelja Ija Boršava Stankovića naslednji opis mučeništva, ki jih je pretrpel arabsko prebivalstvo med svetovno vojno v Surdulici in Vranju ob bolgarski meji:

Surdulica, namenjena, da človeku nudi počitek, osvetočuj ga s svojo prirodo, je bila nekako središče vlasinske divjine, udobnosti Toplega dola in prostih masurijskih livad. Gorjancem, kmetovalcem, ki so prihajali v njo ob času sejmov, je nudila meščanske užitke: pijačo, jedačo, kavo in ostalo zabavo, a meščanom počitek in osveženje v prirodi.

Toda poleg te njene vloge ji je usoda dodelila, da prenese veliki križ mučeništva in da postane druga Golgota, mrtvašnica in grobnica Srbu, pobitih in zaklanih — ne od sovražnika, marveč od zveri in izrodov človeškega rodu.

To ozračje, ki s svojo svežino in opojnostjo duhtečega zelenja leči bolna pljuča, a zdrava krepi in čisti — te volje, reko, vrelce, ki na vseh krajih brizgajo iz zemlje in žubore, to mesto, ki ga je narava tako obdarila s kra-

sotami, je sovražnik izbral za grobnico svojih žrtev. Izbral ga je zato, da bi mučenje ljudi še povečal. Da bi te žrtve, gnane in mučene spotoma, lahko po mrtve od gladi in utrujenosti nahale tega zdravega zraka in se napile te sveže vode, ter vnovič občutile vso dražest življenja in da bi s še večjo tugo in bolelostjo stopale v smrt! Po dnevnih naporih so ti nesrečni ljudje ležali k počitku, objemali okrog sebe svojo deco, naslanjali glavice svojih otrok na svoja prsa in jih ogrevali s kraji svojih sukenj, nato pa so bili sredi noči nenadno prebujeni, zvezani po štirje in gnani na klanje. Predstavljajte si njihov strah, blaznost, obupne krike, jadikovanje. Bili so prebadani z noži, mešali so svojo kri s krvjo svojih otrok. Hropili so in vzklikali za življenjem, za Bogom!

In kar je najstrašnejše: to mučeništvo, ki ga je Surdulica prenašala skupno z žrtvami, je bilo večje in težje, ker so med žrtvami bili večinoma sami surduliški sorodniki, svaki, strici, bratje od stricov. Kajti Vranje, Vladoški han, Surdulica — vse to je kakor ena sama velika obitelj. V vseh treh krajih ni druge ali tretje hiše, ki ne bi bila dala svoje hčeri v zakon v en ali drugi kraj, ali da ne bi bila od tam imela svojega po-

koljenja. Posebno so na glasu bogatejše obitelji, ki so svoje hčerke in sinove oddajale vedno v en ali drugi teh krajev. Istotako so se doseljevali tudi s trgovinami iz Surdulice v Vladoški han ali Vranjo in obratno. Deloma zaradi boljše trgovine, pretežno pa zaradi sklepanja zakonov. To zaradi tega, da imaš kam oditi v goste, ko se naveličaš vsakdanjega življenja in tam privedeš teden ali dva v veseljem gostovanju. Povsod je vsak prebivalec imel kakega svojega znanca ali sorodnika, svaka, brata ali sestro, strica ali ujca.

In zdaj si predstavljajte ono strašno dobo, ko je na vse strani brizgala kri ter so psi iz potoka in surduliških jarkov vlačili roke, rebra ogolodanih, pobitih mož in žensk, in so obenem vedno novi sprevozi stopali pod močno stražo na morišče! ... Včasih je kak dečko ali devojčica v takem sprevozu opazil strica ali svaka. Z blaznim strahom so ti otročiči hite v svoje domove in javljali:

— Majka, poglej, strica Rista ženejo!

— Očka, glej strička Toma!

Sestra, svak in drugi prekinje z delom in trepetajo od strahu, ker se zavedajo, kaj bo z njimi. Sieherno stopo poslušajo vpitje nesrečnih žrtev, nočajo iz svojih hiš, da se poslednjič vidijo z

onimi, ki so že obsojeni na smrt. Ne smejo jim podati roke, ne smejo jih objeti. Komaj izmoledujejo, da jim smejo pokloniti kos kruha ali kako drugo malenkost in pri tem morajo žrtvam celo lagati in jih tolažiti z besedami:

— Ne ubijajo! Ne ubijajo, svak Risto. Samo govori se tako. Ti boš samo interniran in nič drugega...

In ko se nato posloviijo od njih, sestra, brat, zet in čimboli pritiska mrak, v tem bolj mrzličnem strahu zabarikadirajo okna svojih sob, tem globlje se zakopujejo v posteljo ter se pokrivajo z debelimi odejami, da bi ponoči, ko začnejo krvniki klati nesrečne žrtve in se širom doline začnejo razlegati njihovi obupni kriki — da bi jih čim manj slišali, ker vedo, da bo njihov krik najjačji, ker bodo klicali njo, sestro, ali pa njega, svaka, da ga rešita smrti, da ga rešita pred krvnikom, ki kolje in si s krvjo nedolžnih žrtev omadežuje svoje roke...

Pri vohu v Surdulico sta bili določeni dve hiši, da sta v svojih kletah sprejemali žrtve, ki so jih krvniki zganjali skup. Ti dve hiši sta na bližje pri cesti, obe imata dobre kleti, ki so služile za zapora, a dvorišča so bila v neposredni zvezi s cesto, po kateri so krvniki ponoči odganjali žrtve na mo-

rišče, v ono zloglasno dolino.

Ta nema okenca na kletih, ki so sedaj tako tiha, — o, če bi se zavedala, koliko obupnih krikov, prošenj in kletev je šlo skozi nje in med kako grenkimi solzami so žrtve objemale te rešetke, da bi skozi nje vrgle zadnji pogled proti svojemu domu, kjer so zapustili vse, zeno, otroke in odkoder bodo nocoj čez par ur nedolžni odgnani na morišče, kakor živina v klavnicu! Če bi zidovje, vrata in pragi teh kleti znali pripovedovati o duševnih mukah mučeničkov, ki so poslednjič polagali svoje živo telo na trda tla, da se odpočijejo in da čez eno ali dve uri odkorakajo pod nož v ono strašno dolino, ki so jo žili videli pred seboj in odkoder je do njih zaudarjal smrad po trohnohi človeških teles — če bi znali zidovi in pragi to pripovedovati danes, bi človek okamenel od strahote...

A kakšno so bile duševne muke in trpljenja teh žrtev, svedoči tudi to, da so žrtve same, že pol blazne od strahot, izpadale napram svojim krvnikom, samo da bi jih razjarile in da bi opravile z njimi bil čimprej končan. Kako bi drugače mogel Toma Mirković, miren, skromen mož, sodnik, vzklkniti napram častniku, ki jih je tiral:

— Kakšen kolodvor! Kakšno interni-

Trgovina z mašami in križi

Mariborska senzacija. — Sv. Franciška svetil križ. — Monakova trdka. — Nemški agent. — Rimske maše. — Slovenski odjemalci.

Maribor, 7. januarja

Maribor ni samo center tihotapev, teren za politično konjunkturo, elitorado različnih družabnih tipov, ampak tudi mesto dogodkov, ki niso kar tako brez pomena. Spreten novinar ni v Mariboru nikdar v zadregi, samo če ima brezhibne membrane v ušesih in dober vid ali vsaj izvrstna očala.

Te dni se je pojavil v Mariboru nemški agent W., Mariborčan, ki prodaja poleg čokoladnih avtomatov tudi »Sv. Franciška svetil križ«. Javna tajnost oziroma zgodovinska resnica je, da največ križev spečejo ravno židovski trdke. Proti trgovini s križi in podobami svetnikov ne moremo imeti s trgovskega stališča absolutno nič, saj današnji vek trguje prav z vsem in zakaj bi se potem spomin na Krista ne prodajal?

Predmetne križe izdeluje neka monakova trdka. To so običajni križi s podstavkom, a imajo to posebnost, da fosforiscerajo v temi in da daje fosfori lila-ružičkasto posebno mistični sijaj. Nemški agent ponuja te križe z dovršeno zgornostjo, ima slovenske, v Mariboru tiskane naročilnice in zahteva od komada 200 Din, od katere vsote se mu mora izplačati 25 Din, ostalo po povzetju.

Povsem naravno je, da ima v današnjem pomanjkanju denarja marsikdo svoje pomisleke, češ, da je križ predrag, da že imajo lep križ doma, da se naj oglašajo drugič in tako dalje.

In ravno na te pomisleke čaka z vso pre-računavostjo — prevečani agent, ki začne razlagati, da je to malenkostna cena, če se pomisli (in v tem grmu je skrit zajec!).

Izgubljena Angelca

Ljubljana, 7. januarja

V hotelu. Pozno je že in umirilo se je življenje zunaj na ulicah. Naenkrat pozvonil zvonec, njegov glas predrami sobarico iz dremavice, da hiti odpirati. Vstopi policijski agent, ki ima nalogo, da izvrši kontrolno nad hotelskimi gosti. Pregleda prilažnice in se že skoro odloči za odhod. Pri nekem imenu pa se vendarle ustavi, pomisli in stopi do vrat neke sobe. Potrka. V odmev se zgleda znotraj lahen vzriček. »U... ženska!... Prijavljen pa je samo narednik!«

Policijski agent zahteva vstop v sobo. Odgovarja mu moški glas in kmalu se na poziv vrata odpro. Agent spozna narednika, ki tudi njegovo sonečevalko Angelco, ki jo je fant vihotalpil v sobo. Prihiti tudi sobarica, ki dvigne glas in prične kričati nad dekletom. Narednik protestira, češ: »Zarotnica moja je — pa baste!« A ne pomaže noben izgovor. Dekle se je pričelo mizati, agent je namršil obrvi in napravil strog obraz. Dekle se mora opravičiti ter oditi z močnim postavo.

Zjutraj pride na policijsko ravnanje v sobo dežurnega uradnika še narednik, ki skesano prizna, da je aretiranka njegova slučajna, prav slučajna poznanica.

Kako se znajdejo takle parčki? Angelca je sedela sama v sobi neke gostilne v Kolodvorski ulici, zamišljeno pušila cigareto in zrla v strop. Po glavi so ji rojile različnejše misli, kako spoznati dobrega človeka, ki bi ji povedal nekaj sladkih besed. Ta hip vstopi v sobo mlad vojak, pri sede k nasprotni mizi in vrže po sobi bister pogled. Oči se mu ustavijo na Angelci, ki že ne izgleda več tako zamišljeno. Angelca se namuzne, narednik Janko pomemsko, kar Angelca točno razume — in že stopi do njegove mize. Narednik Janko jo s široko gesto povabi, naj sede ter naroči sladkega vinca pol in še pol literčka. Ker pa medtem prihajajo še tudi drugi gostje, ki jim je Angelca všeč kakor Janku, se odloči, da plača ter odpelje svojo vilo v mirnejši kot. Dobre četrte ure za tem sedita oba pri naravnost opulentni večerji, ki sta lo tudi zalila s primerno količino vinca. Angelca postaja razigrana, Janko pa ljubezniv in podleten. Po zabavi dobre ure se odloči Janko ter vstopi v najbližji hotel. Naroči tamkaj priletno sobico. Nato se vrne po Angelco ter jo previdno vihotalpi v toplo gnezdece. Sredi noči pa sta bila oba

ranje! Čemu lažeto pred vsem svetom? Koljite!...

In koliko je trpela zemlja, voda, drevje, ki je sprejemala in sesala vase kri pobitih žrtev, skrivajoč v sebi razmazarjena in izkažena telesa! Pa ceste, ulice, hiše, ki so morale imeti v sebi zaprte žrtve! Kako je šele prebivalstvo Surdulice prenašalo te strahote, vsako-nočno klanje, vpitje žrtev, ki so se zvezane skušale reševati s poslednjimi napor! Presedala je človeku jed in pijača in življenje. Ako si po kosilu stopil v gostilnico, te je v lopi srečal pes: — s seboj je vleklo človeško roko in jo glodal, a na prstu se je še nahajal poročni prstan... Pri vhodih v doline, kjer se je vršilo klanje, so krvniki metali pobite pse, da bi s svojim smradom prikrili smrad ljudskih teles, ki se je širil odondot. Celo četa vojakov, ki je izvrševala pobijanje in klanje, je bila zamenjana, kor so posamezni vojaki začeli izvrševati samomore, saj niso mogli več izvrševati tako strašnega krvništva. Cigani, ki so morali žrtve pokopavati, so pričeli begati iz Surdulice in se razseljevati. Krvniki sami, komitaši, makedonskijstvi po dve do tri ure po klanju niso mogli oprati rok in nožev, oškropljenih s človeško krvjo in na vsako vprašanje cerkovnika, pri katerem so stanovali, so odgovarjali mračno, kakor da bi se sami davili z ljudsko krvjo:

— Molči, sicer zakoljemo tudi tebe!... Tako je to bilo pod bolgarsko okupacijo.

da se bo v Rimu bralo za vsakega kupca 25 (pet in dvajset!) svetih maš, za kar izstavi vsakemu kupcu posebno potrdilo, katero je seveda izdala tovarna fosforescenciranih križev v Monakovem. Potem vzame prevečani agent papir in svinčnik ter vsakemu interesentu »ad oculos« perlustrira velikansko prednost nakupa tega križa, češ, da je križ popolnoma zastojni; kajti v Mariboru stane ena sveta maša 30 Din; 25krat 30 pa je 750 Din, toliko so vredne že samo svete maše, — križ z mašami in potrdilom pa stane le 200 Din. Torej dobi vsak kupec »Sv. Franciška svetega križa« tako rekoč križ in podarjenih 550 Din! Kdo ne bi v današnjih hudih časih vzgrižnil v tako kupčijo na račun tuzemskega grešnega življenja in transcendentalne večnosti?!

Ko mi je agent W. z vso resnostjo razlagal prednosti in dobrine nakupa njegovega križa ter mi pred mnogimi tudi perlustriral funkcijo fosforičnega svetilkanja v temi, mi je postalo temno pred očmi in nehoti mi je pogled ušel na noveletni koledar ne daleč od mene in tisti hip se je v letošnji letnici 1928 postavila »a« na glavo in sem bral 1628

Ko sem »prišel« malo k sebi, kakor pravimo v Mariboru, sem ga vprašal, kako mu gre posel od rok. Odgovor je bil kajpak pozitiven in možak se je pohvalil, da mu gredo katoliške organizacije na roko. Ko bo končal svoj posel v Mariboru, kjer bo delal najmanj 14 dni, če ne več, pojde na deželo, kjer je konjunktura boljša še dokaj boljša in ugodnejša.

Denar je sveta vladar! Za denar je bil sam Odrašenik prodan, za denar ga prodajalo še danes.

navihanca zmotena od previdnega detektiva, ki je napravil konec njunim radostim. Medtem ko je »angelca« točila po mestu moške, so skrbeči starši storili vse korake, da poiščejo mlado izgubljenko, ki jo je preveč mika svet ter njegove zapeljivosti. Še pred dnevi je bila Angelca pridna mala šiviljica, ki si je pošteno služila svoj kruh z delom pa je spoznala novo prilažnico, ki je živela rada lahko življenje ter je zvala za čare take lahkomiselnosti navdušiti tudi Angelco. Prišlo se je plahutanje po vseh mogočih nočnih lokalih. Angelca je padla in padala ter jo je končno zadela ista usoda kakor vse lahke ženske, ki jih zamami ulica. Prišla je v zapor, iz katerega se bo vrnila morda še bolj pokvarjena kakor je bila vani!

Najboljša ruska filmska umetnica

OLGA ČEHOVA

debutira danes v svoji krasni veseloigr

PIKANTNI ŠKANDALI
v Elitnem Kinu Matica.

Poskus samomora 60letne starke zaradi nesrečne ljubezni

Davi je zavzela očetno kisline 60letna Marija Gutmanova, ker jo je prevaril in ostavil — priležnik.

Zagreb, 7. januarja

Življenje, dneвно s sto smešnimi in tragičnimi zapletitjaji, je dalo danes materijal za pravcato senzacijo: 60letna starke je poskušala izvršiti davi samomor — zaradi nesrečne ljubezni. Ker je zavzela malo, toda močno količino očetne kisline, ki jo do sedaj pri vseh kandidatnih smrti zelo v modri, je njeno stanje zelo nevarno, posebno se glede na njeno visoko starost.

Na Novi cesti št. 72 je živela v majhnem stanovanju življenje, ki je bilo enolično in brez posebnih dogodkov, toda zelo srečno, Marija Gutmanova, stara 60 let, rodom iz Varaždina. Preživljala se je kot mestna pometalica in je pri svoji majhni plači šteditela leta in leta ter si je prihranila vsoto 20.000 Din. Ta vsota, ki je predstavljala za njo pravo bogastvo, je bila starki poleg njenegega priležnika največja sreča.

Kljub svoji starosti je občutila v sebi še vedno utripanje mladega srca, ki ji ni dalo, da bi popolnoma pozabila na mladost, ki je bila vedno bedna, polna temperamenta in — buma. In ko je Marija tako mislila, je naenkrat našla nekoga, ki je računal z — njenim denarjem. Vendar pa je vsaj vnašnje kazal, da jo ima rad ter si je prizadeval napraviti lo kar najbolj srečno.

Pretekle dni pa se je zgodilo ono, česar se starke ni nadejala. Mladnega žimskega dne je njen ljubimec izgubil in z njim ves njen denar. Prve dni je mislila, da se bo vendarle vrnil, ko pa je uvidela, da dnevi potekajo, a njega še vedno ni, je občutila vso nesrečo svojih dni. In danes se je okoli 5.30 ure, v času, ko je navadno vstajala, spomnila preteklih dni svoje sreče in na srce se ji je vlegla nekak težka mora. Občutila se je najnevarnejše žensko na svetu in ne da bi dolgo razmišljala, je požarila steklenico z očetno kisline in nagnila iz nje. Nekaj trenutkov pozneje se je zrušila na tla v hudih bolečinah. Prihiti so sosede in poklicali rešilno postajo, ki je dala stanko odpeljati v bolnico. Tu so zdravniki izprali starki želodec in jo obdržali v bolnici, ker je njeno stanje zelo nevarno in tako je Marija Gutmanova na stare dni, pred sam odhod v grob, izvršila obupni korak, ki se oprostja njenim strahom, ki so mlaše — 40 let od nje.

Gibanje cen v jugoslovnski trgovini na debelo

Indeksi »Privrednega Pregleda« za leto 1927. — Povprečni letni indeksi se je dvignili od 1927 v leto 1926 na 1558 v leto 1927. — Močan dvig cen poljskih pridevkov.

Zadnji beograjski »Privredni Pregled« je objavil indekse cen na debelo za leto 1927. Iz teh števil, ki jih preračunava sam »Privredni Pregled«, povzamemo nekatere važnejše podatke. Podlaga preračunavanja so povprečne cene v letu 1913, ki so vzete kot 100. Indeksne številke preračunava omenjeni časopis za 6 skupin (I. poljedelski proizvodi, II. živila in živalski proizvodi, III. sadje in sadni proizvodi, IV. stavbeni material, V. kolonijalna blago, VI. industrijski proizvodi) s totalnim indeksom.

Totalni indeksi je zabeležil v minulem letu naslednje številke: v januarju 1550, v februarju 1553, v marcu 1548, v aprilu 1558, v maju 1557, v juniju 1545, v juliju 1522, v avgustu 1610, v septembru 1586, v oktobru 1566, v novembru 1564, v decembru 1578; povprečni letni indeksi za leto 1927, znaša 1558 proti 1527 v l. 1926. In 1904 v l. 1925. Nivo cen na debelo se je torej v minulem letu napram l. 1926. dvignil za 31 točk ali za 2%. December l. 1926. in isti mesec v letu 1927. pokazujeta skoro isto razliko (30 točk). Zanimivo je, da je bil v lanskem letu totalni indeksi najnižji v juliju (1522), najvišji pa takoj v naslednjem mesecu — avgustu (1610). Od avgusta naprej je totalni indeksi nazadoval do novembra, v decembru pa zopet poskočil. Ogromen skok v avgustu je povzročila predvsem skupina poljedelskih proizvodov, ki se je sama v enem mesecu dvignila za 232 točk na 1923 (zaradi slabe letine).

Skupina poljedelskih proizvodov je v letu 1927. zabeležila povprečni indeksi 1775 proti 1452 v l. 1926. Diferenca znaša 323 točk ali 22% v januarju je dosegla indeksna številka te skupine 1607, v decembru pa 1898; diferenca 291 točk ali 18%. Vzrok temu porastu je bila, kakor rečeno, slaba letina.

Pri skupini živil in živalskih proizvodov se je povprečni indeksi dvignil za 57 točk na 1602 ali za blizu 4%. Sprememba prihaja v glavnem zaradi povijanja cen svinjarn v državah, kamor ni to blago izvažano, sicer bi ta skupina zabeležila celo padec cen.

Pri skupini sadja in sadnih proizvodov so bile najvišje cene v začetku izvozne sezone (v avgustu), ko so bile cene češpljam, orehom in jaginju najpovoljnejše. Koncem leta je bil indeksi te skupine zopet celo malo nižji kakor v začetku leta (v januarju 1180, v decembru 1133). Povprečni indeksi je padel od 1308 v l. 1926. na 1178 v l. 1927.

Skupina stavbenega materiala je štela v januarju 1928 točk, v decembru pa 1817. Najnižji je bil nivo v oktobru in novembru (1748). Cene v tej skupini so se prilično držale zaradi normalnega poteka stavbenih delavnosti. Povprečni indeksi je poskočil napram l. 1926. za 30 točk na 1851.

Skupina kolonijalnega blaga je pokazovala manjše spremembe. Povprečni indeksi je padel napram letu 1926. za 2%, to je od 1341 na 1296. V januarju je zabeležil 1319, v decembru pa 1296.

Skupina industrijskih proizvodov je pokazovala v l. 1926. povprečni indeksi 1692, a v letu 1927. 1657. Padec znaša prosto 2%. Vajlovanje tekom leta je bilo majhno. Cene so se držale največ zaradi karteliranja skoro vse večje industrije v državah, odkoder mi uvažamo blago, pa tudi zaradi karteliranja pri nas.

Končno naj navedemo v svrhu lažjega pregleda skupno povprečne indekse posameznih skupin za celo leto 1927. (v oklepajih za leto 1926.): I. poljedelski proizvodi (1775) (1452), II. živila in živalski proizvodi (1602) (1545), III. sadje in sadni proizvodi (1178) (1308), IV. stavbeni material (1851) (1831), V. kolonijalna blago (1296) (1341), VI. industrijski proizvodi (1657) (1692), totalni indeksi 1558 (1527).

Državna hipotekarna banka

Državna hipotekarna banka je dne 15. oktobra pr. l. odprla v Ljubljani svojo glavno podružnico za ozemlje Ljubljanske in mariborske oblasti. Ker je ta državna institucija pri nas skoro neznana, hočemo na kratko obrtiti njen razvoj, delokrog in vlogo, ki jo igra v našem gospodarskem življenju.

Državna hipotekarna banka je bila ustanovljena l. 1862. v Srbiji kot državna Uprava fondov, to je kot zavod, v katerem naj bi se shranjevali kapitali, za katerih likvidnost in varnost se mora država prav posebno brigati. Kot državni urad, torej del državne uprave, je Uprava fondov do l. 1898, ko se je Uprava fondov popolnoma reorganizirala. Dobila je novo ime Uprava fondov kraljevine Srbije, in širši delokrog, ki ga ji je odkazal zakon od 8. julija 1898. Svoje današnje ime Državna hipotekarna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je zavod dobil l. 1922 ter je bil tozadevni zakon o kreditni upravi fondov (deloma dopoljen in spremenjen) razširjen na ozemlje cele kraljevine (Uradni list št. 119 iz l. 1922 in št. 37 iz l. 1924).

Vse posle Državne hipotekarne banke upravlja upravni odbor, ki je neodvisen in avtonomen ter sestavljen od 11 članov in sicer: 5 članov, izbranih od Narodne skupščine, 1 član iz vrst trgovcev, ki ga voli Narodna banka, 2 člana, ki jih voli gospodarski svet (dokler se gospodarski svet ne ustanovi, voli ta dva člana glavni Savez zemljoradniških združenj), 1 član državnega sveta, izvoljen od državnega sveta, 1 član židovske fakultete, ki ga izbere beograjski univerzitetni svet ter slednjič upravni drž. hipotekarne banke. Nadzorni odbor sestoji iz 5 članov, ki jih imenuje ministar trgovine in industrije.

Glavne panoge poslov, ki so po zakonu banki odkazani, so sledeče: 1.) Zavod upravlja vse državne in druge javne fondove, denarje mladostnih in deželne, občinske, sreske, cerkvene in samostanske denarje, kakor tudi denar drugih korporacij, ki se zbira iz doklad; 2.) daje posojila proti zastavi nepremičnin; 3.) daje posojila oblastem, srezom in občinam proti zastavi doklad in dohodkov; 4.) daje posojila na kolonijalska zemljišča in posojila; 5.) daje posojila na državne vrednostne papirje in na papirje, za katere jamči država (lombard); 6.) sprejema hranilnice vloge ter vrednostne papirje in druge vrednosti; 7.) sme izdajati zadolženice na podlagi posojil na nepremičnine ter obveznice na podlagi posojil samoupravnim korporacijam, vodnim združenjem in državi za gradbo posojil; 8.) oskrbuje svoje izbrane zadolženice in obveznice in njihove kupone; 9.) daje posojila kmetikom združenjem in njihovim zvezam i. dr.

Pojosila na nepremičnine daje banka največ do polovice vrednosti zastavljene nepremičnine in sicer vedno samo na prvo mesto. Za vse obveze jamči država.

Poslovanje uprave fondov odn. banke je bilo skozi vsa desetletja vzorno, posebno od l. 1898

izvršene reorganizacije dalje, ko se je zavod postavil na trgovsko bazo. Banka je v najtežjih časih, za časa zloma Srbije, na Krfu in Solunu izpolnjevala v polni meri vse svoje obveze. Srbski narod je v takratni upravi fondov videl zavod, v katerega je imel neomejeno zaupanje.

Po prevratu v domovino je Državna hipotekarna banka (uprava fondov) kmalu postala največji denarni zavod v državi.

Državna hipotekarna banka ima podružnice: v Ljubljani, Cetinju, Nišu, Novem Sadu, Sarajevu, Splitu, Skoplju in Zagrebu, agencije pa v Jagodini, Čačku, Šabcu, Valjevu in Kragujevcu.

Zanimalo bo čitatelje razvideti delovanje državne hipotekarne banke iz števil, zato nekatere navajamo (po stanju 1. decembra 1927). Izplačana posojila: 1.) na nepremičnine 1475.3 milijona Din, 2.) vodnim združenjem 77.8 milijona Din, 3.) menična 50.6 milijona Din, 4.) lombardna 35.3 milijona Din.

Višina hipotekarnih posojil pokazuje veliko važnost banke v našem gospodarskem življenju, posebno, če vpoštevamo, da je obrestna mera za hipotekna posojila v večjem delu države (zlasti v Srbiji in Crni gori) daleč pod običajno hipotekarno obrestno mero drugih zavodov.

Kot državna ustanova banka nima svoje delniške glavnice. Kot obratni kapital ji služi vložen denar. Stanje vlog 1. dec. t. l. je bilo sledeče: 1.) zasebni denar: 262.7 milijona Din; 2.) denar mladostnih: 73.9 milijona Din; 3.) depoziti: 134.9 milijona Din; 4.) fond javnih ustanov: 529.5 milijona Din; 5.) cerkveni in samostanski denar: 13.9 milijona Din.

Fond za ev. izgube znaša 11.6 milijona Din. Da ima banka vedno dovolj denarnih sredstev za razpolago, zato ima tudi pravico izdajati lastne zadolženice in obveznice do višine izplačanih hipotekarnih odn. komunalnih posojil. Te zadolženice in obveznice so po posebnem vnapi določenem načrtu od časa do časa izrečajo. Za točno izplačevanje obresti navedenih papirjev in papirjev samih, jamčijo vsa bančna posojila, vključena na nepremičninah, rezervni fond, vse premočilo in nepremično imetje banke in končno — v smislu zakona — država sama. Zadolženice in obveznice, izdane od banke, so izenačene z državnimi papirji ter oproščene vseh taks in davkov. Po vojni je banka placirala svoje obveznice v Švici, lani pa v Zedinjenih državah (Seligmanovo posojilo v višini 12 milijonov dolarjev).

Državna hipotekarna banka uživa v smislu zakonitih določil tudi posebne pravice in ugodnosti, n. pr.: banka ima pred vsemi drugimi upniki pravico, da pokrije posojilo iz zastavljene in imetja; posojila sme banka izterjevati po svojih organih; njeni organi vrše prisklono upravo nad zastavljeno nepremičninami; njenim pozivom se morajo upravne oblasti odzvati in v njene naredbe izvrševati; banki zastavljene nepremičnine ne pridejo v konkurzno maso l. dr.

Letno bilanco ter račun izgube in dobička sestavlja bančni upravni odbor vsako leto do konca marca; v teku nadaljnjega meseca, to je do konca aprila vsakega leta, pregleda ga nadzorni odbor, na kar se objavi v Službenih Novicah. En izvod s poročilom dobi ministrstvo trgovine in industrije, en izvod pa glavna državna kontrola. Glavna kontrola ima pregledati bilanco ter račun izgube in dobička ga overiti in izdati najkasneje do začetka septembra upravnemu odboru absolutorji. Čisti dobiček banke pripada, po odbitku v zakonu točno navedenih postavk, državi.

V kratkem bomo objavili nekaj pojasnili glede hipotekarnih posojil pri Državni hipotekarni banki in potrebnih formalnostih.

— Odločna akcija hrvatskih gospodarskih organizacij proti visokim davkom. Na inicijativu Saveza hrvatskih obrtnikov se je v sredo vršil v prostorih zagrebske Trgovske in obrtniške zbornice sestanek delegatov vseh 55 gospodarskih organizacij iz področja zagrebske zbornice v svrhu dogovora za veliko protestno zborovanje hrvatskih gospodarskih organizacij proti visokim davkom. Sestanek je otvoril predsednik zbornice G. Vladimir Arko, ki je razložil namen sestanka. Po obsežni debati je bil izvoljen širši akcijski odbor, v katerega so bili delegirani 2 zastopnika povabljenih organizacij, ter izvršilni odbor, ki bo imel nalogo, izvesti akcijo po intencijah širšega odbora. Sklenjeno je bilo, da se bo to protestno zborovanje vršilo 18. t. m. ob 11. dopoldne v industrijski palači Zagrebskega zbora. Za glavne referente na zborovanju so bili zaenkrat odredeni gg. Franjo Braun in dr. Franjo Gospodnetič, dočim bodo ostali referenti še določeni. Poleg tega je bil na sestanku sklenjen enodusen protest proti novim oblastnim davkom v zagrebski oblasti ter je bila v tem smislu poslana brozjavica na finančnega ministra. Končno je bilo določeno, da imajo gospodarske organizacije istega dne tudi v provinci aranzirati slična protestna zborovanja.

— Stanje Narodne banke koncem preteklega leta. Narodna banka je objavila zadnji izkaz za l. 1927., ki se nanaša na dan 31. decembra. Glede na ulitmo se je znatneje povečal eskompti menic, in sicer za 110.4 milijona Din na 1492 milijonov Din, dočim je lombard za malenkost nazadoval. Kakor običajno ob koncu meseca, so se tudi koncem decembra znatno zmanjšale državne živorne terjatve, in sicer za 163.5 milijona Din na 167.3 milijona Din. Povečanje eskompta menic in zmanjšanje državnih živornih terjatev je povzročilo povečanje oblika bankovcev za 63.5 milijona Din na 5743.3 milijona Din. V naslednjem objavljamo izkaz za 31. december (v oklepajih razlike napram stanju od 31. decembra 1926). Aktivna: kovinska podlaga 452.7 (+ 13.9), saldo raznih računov 946.2 (+ 431.8), posojila 1683.1 (+ 202), račun za odkup kronske bankovce 1072.6 (+ 41.6), državni dolg 2968.3 (+ 0.3), račun začasne zamenjave 298.8 (+ 44.2); pasiva: glavnica 80 (+), rezervni fond 10.7 (+ 1.4), bankovci v obtoku 5743.3 (+ 182.5), državne terjatve po računu začasne zamenjave 298.8 (+ 44.2), državne terjatve 167.3 (+ 112.1), razne obveznosti (predvsem živorne) 1086.5 (+ 511.1), ašija za nakup zlata 83 (+ 0.1); bilančna vsota 9558.3 (+ 512.1). Med aktivami je znatno povečanje kovinske podlage in salda raznih računov, ki predstavljajo po večini težajne difference deviz, ki so v kovinski podlagi računane po zlati pariteti. Dalje je omeniti znatno povečanje posojil (za preko 200 milijonov) ter zmanjšanje računa za odkup kronske bankovce ter računa začasne zamenjave. Navzlic povečanju meničnega portfelja je oblik bankovcev nazadoval, kar je pripisati znatnemu povečanju živornih obveznosti in državnih terjatev (skupno za preko 600 milijonov Din). Seveda je stanje tudi napram juniju, ko je Narodna banka sprejela devize od inozemskih posojil, zelo spremenjeno, posebno glede deviznega zaklada, ki

je znatno nazadoval, kakor tudi glede živornih obveznosti banke, ki so prav tako v veliki meri zmanjšale, na kar smo že opozorili v noveletni številki.

— Znaki teške gospodarske krize v Beogradu. Beograjsko trgovsko sodišče je v letu 1927. otvorilo 105 konkurzov napram 115 v l. 1926., 82 v l. 1925., 15 v l. 1924., 8 v l. 1923. in 2 v l. 1922. V zadnjih treh letih je torej število konkurzov v Beogradu ogromno naraslo. Zanimivo je tudi znatno povečanje pri trgovskem sodišču vloženih tožb, ki je naraslo od 4600 v l. 1926. na 6502 v l. 1927. Menic je bilo v preteklem letu protestiranih 15.700, torej povprečno 43 na dan.

— Druga oblastna vinska razstava, zbrana s sejmom v Ptuj, se bo otvorila v nedeljo, 15. t. m. ob 10. dopoldne v Društvenem domu. Priprave so vse končane; okoli 200 vrst vina v 2000 buteljkih in več bo dano na brezplačno poskusanje. Razstava in sejem bosta trajala od 17. t. m. Vsak dan od 15. dopoldne in zatvorila ob 5. popoldne. Poleg razstave bo tudi posredovalnica za vinske kupčije in okrepčevalnica z vsakovrstnimi mizami jedilni. Vse gostilne v Ptuj bodo v dnevi razstave nudile vsak čas topla in mizala jedila ter izvrstno pijačo po zmernih cenah. Prenosišče je dovolj na razpolago in bo posredoval stanovanjski odsek. Lansko leto je obiskalo razstavo nad 5000 posetnikov, za letos je prijavljenih že mnogo več. Tudi vinški kupci so se že prijavili. Pri prireditvi, ki je edina v tem velikem obsegu in v tako dobri oprepi v naši državi, želimo najboljši uspeh.

Položaj na naših borzah

Tedenski devizni promet na ljubljanski borzi 12.6 milijona Din. Čvrstejša tendenca v Vojni škodi.

Ljubljana, 7. januarja

Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi srednje živahen. Borza je zaradi večerajšnje praznika poslovala le 4 dni, zato je skupni devizni promet znašal le 12.6 milijona Din napram 13.2, 18.4, 21.9 in 19 milijonov Din v zadnjih štirih tednih. Največ so se trgovale devize na Curih, Prago in London, v katerih je morala Narodna banka intervenirati. Deviza na Curih je v ponedeljek popustila na 1094.4, na kateri višini je ostala do konca tedna. Devize na Dunaj, Prago in New York pa so se nekoliko okrepile.

Na zagrebskem efektnejem tržišču se je vojna škoda tekom tedna daleč okrepila, in sicer od 413 na 417 — 418. Tečaj ostalih državnih papirjev so ostali v glavnem nespremenjeni. Zasebne vrednote so bile precej zamenjane. Večjo spremembo je bilo opaziti v tečaju Eskomptne, ki je tekom tedna daljša postala od 88 na 82. Ljubljanska kreditna se je trgovala nespremenjeno po 135. Med industrijskimi papirji se je koncem tedna okrepil Gutmann na 212 — 214; tudi Dubrovačka se je dvignila na 425, Union (Osbje) pa na 275 denar. Večje se je trgovalo nespremenjeno po 135, Slavonija pa po 13. Tečaj Trboveljske se je gibal neenotno ter je bila koncem tedna zabeležena notacija 465—474. Na ljubljanski borzi je bila Trboveljska v četrtak zaključena po 462.

Ljubljana. (Prosti promet.) Dunaj 8.01, Berlin 13.54, Milan 300, London 276.8, New York 56.67, Praga 168.1, Pariz 224, Curih 1094.5.

Dunaj. Beograd 12.46 — 12.50 Berlin 168.40 do 168.90, London 34.4975 — 34.5075, Milan 37.40 — 37.50, New York 707.05 — 709.55, Pariz 27.80 — 27.90, Praga 20.94875 — 21.02875, Curih 136.33 — 136.83; dinarji 12.3850 do 12.4450

Drugi redni glavni zbor Zveze jugoslov. demokrat- ske mladine se bo vršil v nedeljo, dne 15. ja- nuarja 1928.

ob 13.30 v posvetovalnici tajništva Samo-
stojne demokratske stranke v Ljubljani,
Kazina, II. nadstropje.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev in pozdravi gostov.
2. Volitev dveh skrutinatorjev in overo-
vateljev zapisnika.
3. Čitanje zapisnika I. rednega občnega
zborna Z. D. M.
4. Referat o poslovanju osrednjega izvr-
šnega odbora.
5. Referat o stanju imovine.
6. Referat o poslovanju v Zvezi včlanje-
nih organizacij.
7. Referat nadzorstva.
8. Volitve.
9. Samostojni predlogi.
10. Slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, ako prisostvuje
najmanj ena četrtina članov. Ako v določe-
nem času radi odsotnosti članov zbor ni
sklepčen, se eno uro kasneje vrši občni
zbor ne glede na število članov.

Osrednji izvršni odbor

Zveze jugoslov. demokratske mladine.

Večina nevarnih bolezni nastane z dostopom
klic skozi ustno duplino. Zato na svečano-
stih ali predavanju uporabljajte okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERA

ki Vas očuvajo nevarnih bolezni ustne dup-
line.

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne
muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za
njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi,
denite poprej namočeno perilo
v to raztopino, kuhajte 20 minut,
nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti
in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in
rokam samo škodi in — se postane
mogoče lepši od tega?

**Radion, idealno pralno
sredstvo varuje perilo!**

RAZUMNA MICA

RADION
pere sam.

Domače vesti

* Minister prosvete pride v Ljubljano. Po
vestih iz Beograda prispe minister prosvete
dr. Kumanudi danes zvečer v Zagreb,
kjer ostane dva dni, v torek ali sredo pa
poseti Ljubljano, kjer bo z merodajnimi
fakultetami v stiku glede vprašanja
eventualne ukinitve, oziroma redukcije po-
sameznih fakultet ljubljanske univerze.

* Program za otroška zabavišča. Ministr-
stvo prosvete bo v najkrajšem času izdalo
nov učni program za vsa otroška zabavišča
v naši državi. Pouk v teh zabaviščih se bo
odslej vodil na enaki podlagi.

* Koliko odvetnikov je v Sloveniji. Od-
vetniška zbornica v Ljubljani objavlja
v smislu odvetniškega reda imena in uradne
sejede odvetnikov v Sloveniji. Vseh od-
vetnikov v Sloveniji je bilo koncem lanske-
ga leta 205 in sicer v Ljubljani 70, v Ma-
riboru 38, v Ptuj 10, v Celju 17, v Murski
Soboti 9, v Kranju 5, v Novem mestu 7, v
Brezici, Dolni Lendavi, v Kamniku, v
Kočevju, Komljah, Laškem, v Radovljici,
Ljutomeru in Slovenski Bistrici po 3, v
Gornji Radgoni, Krškem, pri Sv. Lenartu in
Slovenskih goricah, v Litiji, Ormožu, Slo-
venjgradu in v Smarju pri Jelšah po 2, v
Cerknici, Črnomlju, Gornjem gradu, Ko-
zlem, Metliki, Ribnici, Sevnici, Škofji Loki
in Šoštani po 1.

* Iz tajništva ZKD Ljubljana. Vsem našim
društvom! Ministrstvo prosvete umetniški
oddelek v Beogradu je z odlokom št. 4741
z dne 21. decembra 1927 izdalo ZKD Ljub-
ljana overenje, da so vse gledališke pred-
stave, katere priredi ZKD sama ali pa v
njej včlanjena društva umetniškega značaja
ter zaradi tega v smislu tarifne postavke
št. 99a zakona o takсах podvržena plač-
lu znižane t. j. 10% takse od vseh prodanih
vstopnic. Opozorjamo naša društva, da se
v bodoče pri davčnih uradih ob plačevanju
taksa za gledališke predstave sklicujejo na
imenovani odlok in na svoje članstvo pri
nas.

* V članku »Rusi na Slovenskem« v novo-
letni številki smo poročali o mesečni pod-
pori 600 Din, s katero mora izhajati Ambu-
latorij Ruskega Rdečega Križa. Tiskarski
skrat je spadal v naglici ta stavek »v me-
sečno podporo«, s katero mora izhajati
emigrant. Ugotovljamo sedaj resnici na
lubo, da ne prejemajo emigranti nobenih
službenih rednih podpor, semveč so navezani
na lastni zaslužek (kar je v ostalem itak
razvidno iz celotne vsebine).

* Kopališča zahtevajo lastne občine. Sa-
vez kopališč, zdravilišč in sanatorijev SHS
v Zagrebu se je te dni obišlo bavil v zasto-
jem v sistematičnem razvoju naših kopališč
in ugotovilo, da je temu krivo dejstvo, da je
večina naših kopališč, posebno termalnih,
priključena občinam, v katerih se nahajajo
številne vasi, ter da se občine trudijo, da
bi iz dohodkov dotičnih kopališč v prvi
vrsti zadostile občinam interesom omenjenih
vasi, zaradi česar je naravno, da se interesi
kopaliških krajev ne uvažujejo dovoljno.
Savez je poslal Narodni skupščini v Beo-
gradu spomenico, v kateri zahteva, da se
ob priliki skorajšnje uzakonitve zakona o
ureditvi občin izločijo vsa kopališča iz do-
sedanjih občin in da dobijo po možnosti
svoje lastne upravne občine ali pa, da se v
najslabšem primeru zedinijo z najmanjšim
številom okoliških vasi. Uveljavila, da se
bodo edino na ta način uveljavila naša ko-
pališča napram konkurenci kopališč v ino-
zemstvu in da bodo tako mogla na racio-
nalni način napredovati.

* Smrtna kosa. V Rožni dolini je umrlj
Ignacij Kvas, dolgoletni član prostovoljnega
gasilskega in reševalnega društva v Ljublja-
ni, častni član in imetelj zlate in srebrne
kolajne. Pogreb bo danes ob 14.30 uri iz hi-
še žalosti v Rožni dolini. — Na Stari poti
št. 2, je umrla večera dijakinja meščanske
šole pri uršulinkah Tonka Rojtnova. Pogreb
bo jutri ob 15.30 uri. — V petek 6. t. m. se
je preselila med nebeške kraljice Nevenka
Barboričeva. Pogreb bo danes ob 14. uri
iz mrtvašnice državne bolnice. — V Sevnici
je umrla ga. Josipina Starklova. roj. Mirt.
Pogreb bo danes ob 15.30 uri na pokopali-
šču v Sevnici. — V Celju je umrla po težki

in mučni boleznii ga. Dora Ana Prašljeva.
Pogreb bo danes iz hiše žalosti Lava št. 13.
pri Celju na okoliško pokopališče. — Po-
kojnicam bodi ohranjen blag spomin, pre-
ostalim naše iskreno sožalje!

* Ilesic Fr. dr. Današnja Poliska.
Ta brošura, ki smo jo nedavno naznanili, se
dobiava med drugim v knjigarni Tiskovne
zadruge v Ljubljani in stane 5 Din (po po-
šti 5.25 Din).

* Uvoz knjig iz Jugoslavije v Avstrijo.
»Koroški Slovenec« beleži: »Po dogovoru
med Avstrijo in Jugoslavijo in istotako po
tarifnih drugih držav je uvoz knjig prost ca-
rine in vseh drugih pristojbin z izjemo mo-
dlih listov in vezanih knjig. Ko uživajo
Nemci v Jugoslaviji v polni meri to ugo-
dno, moramo plačevati Slovenci na Koro-
škem in v Hrvati na Gradiščanskem davek
na blagovni promet v iznosu najmanj 2%
vrednosti. O priliki sklepa nove tarifne po-
godbe med Avstrijo in Jugoslavijo bi bilo
dobro, da bi se tudi to vprašanje rešilo po
reciprocnem principu, ker ni pravilno, da
tipimo ravno mi na blagovni prometnem
davku. Uvaževati je treba tudi to, da so
Nemci v Jugoslaviji številčno močnejši od
nas in v primeri z nami gospodarsko dosti
boljše situirani ter imajo možnost, da lahko
sami tiskajo dober del potrebnih knjig.
Mi pa smo prisiljeni, da si nabavljamo vse
potrebne knjige iz Jugoslavije in vsled te-
ga nas neenako postopanje težko obreme-
njuje.«

3. VELIKI TRGOVSKI PLES

KRANJ
21. JANUARJA NARODNI DOM

* Šolskim upraviteljem. Pevski zbor UJU
obvešča t. p. šolske upravitelje, da je pev-
ska vaja za prih. koncert za članice podali-
šana do ponedeljka in bodo torej vse članice
v ponedeljek še pri vaji.

* Podumavski most Beograd - Pančevo.
V prometnem ministrstvu so bili te dni do-
vršeni podrobni načrti tudi za inudacijske
mostove in progo, ki bo preko novega že-
eznega mostu, ki se sedaj gradi na Dunavu,
vodila v Pančevo izdelani so tudi že na-
črti za zgradbo nasipov proti poplavam.
Pripravljalna dela na terenu so v polnem
teku.

* Beograd ima 243.632 prebivalcev. Po
podatkih centralnega prijavnega urada v
Beogradu je imela naša prva prestolnica po-
četkom leta 1928. 243.632 prebivalcev in si-
cer 121.902 moška in 74.746 ženski ter 24.302
otroka moškega in 22.767 otrok ženskega
spola.

* Pri kontroli mer v Beogradu, oziroma
pri odseku za mere v ministrstvu za trgo-
vino in industrijo je popolniti službeno me-
sto strojnega ali elektriškega inženjerja v
I kategoriji. Reflektanti naj pošljejo pro-
šnje ministrstvu za trgovino in industrijo
najkasneje do 1. februarja.

NOGAVICE

od Din 8. pletenine,
rovavice, kravate,
bluze itd. audi F in
M ROZMAN. Zidovska ul. 7. po reklama-
nih cenah

* Državni kemični laboratorij v Beogra-
du razpisuje natečaj za kemika - analitika,
za magistra farmacije in za kemika - uprav-
nega asistenta. Prednost imajo doktorji ter
oni kemiki in farmacevti, ki so že prej de-
lali v sluhnih institutih ter imajo vsaj tri
leta prakse. Prošnje s prilogami v smislu
člena 12 uradnega zakona naj se vložijo
pri upravi državnega kemičnega laboratorija
v Beogradu, Kralja Milutina ulica 49.

* Split se množil v širi. Po podatkih po-
pisnega urada je Split na Novoga leta dan
1928. šteel okroglo 35.000 prebivalcev, dočim
je imel početkom lanskega leta 33.055 prebi-
valcev. V tem številu niso obseženi volaki
in tudi ne oni tuji, ki le začasno obiskujejo

Testenine in dvonosladna kava znamke
»APETIT«
so najboljši! Zahtevajte jih v vsaki trgovini

Split. Split se je lansko leto tudi v obsegu
znatno razširil. Zgrajenih je bilo lepo šte-
vilno novih hiš v mestu in na periferiji.

* Storitve svojo dotičnost! Ako Vam je ju-
goslovensko novinarsko združenje poverilo
razpečevanje svojih srečk, a Vi še niste ob-
računali, tedaj ne pozabite, da je skrajni
čas, da vpošljete denar za prodane srečke
in da neoprodane vrnete. Obračuni morajo
biti v Sarajevu najkasneje do 10. januarja,
ker 15. t. m. prične zbiranje. Do istega dne
se lahko izvršujejo še nova naročila. Srečka
stane samo 10 Din, a zanjo lahko dobite
400.000 Din, premije, odnosno vilo v vred-
nosti 150.000 Din. Naslov: Jugoslovensko
novinarsko združenje v Sarajevu.

* Solčni žarki zbelijo perilo, vendar se
niče ne boli, da bi to moglo škodovati pe-
rilu. Stoletja že delajo gospodinjice na ta
način. Prašek za pranje »Radion« je po-
znan že nekaj let in so se zaradi tega
napravili polzkusi, pri katerih se je z »Ra-
dionom« pralo 50, potem 100 in končno 500
krat, pa so vlakcenca perila ostala nepoško-
dovana. 243

* Protialkoholne brošure oddaja dokler
traja stara zaloga, po znižani ceni. »Sveta
vojska« v Ljubljani, ki dopušča na željo
vsakomur seznam.

* Brezplačni sokovi se kot dodatek k
čaju tudi pri nas uporabljajo v vedno večji
meri, ker v tem slučaju ni treba dodajati
sladkorja.

* Brezplačna vinska pokašnja na ptujski
vinski razstavi. Kdor se ni pokusil vseh iz-
bornih vrst vina iz Haloz, Slovenskih in
Ljutomerških goric, Pohorja in drugih vino-
rodnih okolišev v mariborski oblasti, ta se
naj poda na II. oblastno vinsko razstavo v
Ptui, ki se bo otvorila v nedeljo 15. t. m. ter
bo trajala do 17. t. m. Vse vrste vina in
letnikov se bodo dobile te dni tamkaj brez-
plačno na pokušnjo v kupcih razstavnega
odhoda. Vstopnina bo za osebo 10 Din.
Naši vinogradniki, razstavniki in oboje
nacionalna strokovna komisija jamčijo, da se
bodo dobila vsa vina različnih letnikov in
vinskih okolišev pristna in nepokvarjena z
vsemi dobri lastnostmi na pokušnjo.

* Znižanje cen tramvajskih vozniš-
kom v Zagrebu. Mestni magistrat v Zagr-
ebu namerava docela spremeniti sistem tra-
mvajskih kart. V prvi vrsti namerava ukiniti
doplačila po 19. uri ter ob praznikih, a za-
tem poenostaviti mesečni abonement za
uradnike, delavce in dijake.

Črno-bela reduta v Unionu

11. februarja 1928.

NATEČAJ

Odbor črno-bele redute in modni ateljeji
F. Seljak, M. Sarc, Z. Rodič in M. Rozman
razpisujejo za najboljšo osnutke za redutni
kostum 3 nagrade, in sicer po 500, 350 in
150 Din.

Pogoji natečaja so:
1. Slog kostuma v črno-belih barvah
prost, v formatu 22/28 cm.
2. Vsak tekmovalac mora vposlati naj-
manj 3 osnutke.
3. Natečaj se sme udeležiti vsakdo. Rok
traja do 14. januarja, do 12. ure.
4. Osnutke je vposlati na naslov: Vlad-
imir Sakšida, Selenburgova ul. 1, v zaprtih
z geslom označenih kuvertah.
Jury bo sestavljena iz ljubljanskih umet-
niških krogov.

Odbor črno-bele redute.

* Rekord avtomobilskih nesreč v Zagrebu
Zagreb je večer dosegel rekord: 6 avto-
mobilskih nesreč. Bilo je več ljudi lahko
ranjenih, nekateri avtomobili so utrpeli ma-
lenkostno škodo, večjih žrtv pa k sreči ni
bilo.

ITO — zobna oasta najboljša!

* Utopljenec v poljski Sori. K poročili
iz Poljan, ki smo ga pod tem naslovom pred-
dnevi priobčili v »Jutru«, ugotavljamo na
željo, da v poročilu imenovan Šušteršič ni
identičen z g. Viktorjem Šušteršičem, sob-
nim slikarjem. G. Viktor Šušteršič ima s
svojim bratom G. Egidijem podjetje v Ljub-
ljani VII., Žibertova ulica 9, a podružnico v
Škofji Loki je opustil s 1. novembrom 1927.
Na mnoga povpraševanja torej g. Viktor
Šušteršič sporoča, da je živ in zdrav in se
v nadalje priporoča.

* Roparski umor pri Splitu. Na cesti med
Splitom in Solinom so našli prošli četrtek
zvečer umorjenega seljaka Mateja Ivan-
diča iz Sinja. Vse kaže, da je bil na njem
izvršen roparski umor.

* Velik požar v Beogradu. Predvčeraj-
šnjim ponoči je v Beogradu pogorel »Kino
Paris« na Terazijah. Požar se je pojavil v
strojem oddelku, kakor se domneva, vsled
kratkega stika. Ogenj je uničil ne samo
strojni oddelek, marveč tudi blagajno in po-
lovica kina. Škoda se ceni na 100.000 di-
narjev.

* Na potu v kliniko umrl. Na sv. Treh
kraljev dan je v spremstvu svojega sina iz
Brezice prišel v Zagreb 49 let stari posest-
nik Ivan Povše, ki je bil namenjen v klini-
ko za ušesne bolezni in bolezni v grlu.
Ko je Povše pred kliniko stopil z voza, se
je nenadoma zgrudil in umrl. Truplo so pre-
peljali v mrtvašnico. Povše se je zdravil že
v Ljubljani in Brezicih, a brez uspeha.

* Eksplozija plina v Zagrebu. V trgovini
bary firme »Laxboja« v Zagrebu je nastala
v četrtek zvečer močna detonacija, ki je
preplasila vso okolico. V skladišču se je na-
hajala plinska peč za ogrevanje skladišča.
Pipa, ki vodi plin v peč, je ostala odprta in
se je skladišče napolnilo s plinom. Ko je
pozneje neki uslužbenec prižgal peč, je
plin eksplodiral s tako silo, da je razrušil
okno skladišča in veliko izlozbo trgovine
ter porušil tudi kos zidu. Nastala je velika
panika med nameščenici in prebivalci hiše,
večje nesreče pa ni bilo.

* Neznatnemu moškemu vlak odrezal obe
nogi. Na kolodvoru v Brezicih se je pred-
včerajšnjim pripetila težka nesreča. Doslej
neznani možki je po nesreči prišel pod vlak,
ki mu je nad kolenom odrezal obe nogi.
Neznanka so z vlakom prepeljali v Zagreb,
da ga izroče Zakladni bolnici. Nesrečni
mož, ki je bil neprestano v globoki nezave-
stvi, pa je na transportu v bolnico umrl.

* Čajanka. Čajne mešanice so najzadnje-
še. Zahtevajte jih povsod. 259

* Otvoritev! Zborni atelje Adolf Kobler
posluje od 9. do 12. in od 14. do 16. v Kam-
nku na Grabnu. 28

* Pri grip, bronhitisu, vnetju bezgavk,
katarju pljučnih konic, zasluženju nosu in
požiralnika, obolenosti ušes in oči skrbite
za to, da želite v črevo z rabo prirodnih
grenčice »Franz-Josef« večkrat temeljito
očistite. Odlični strokovnjaki za negovanje
zdravja priporočajo, da tudi pri vročinskih na-
lezhljivih boleznih voda »Franz-Josef« trep-
čemu človeštvo izkazuje velike dobrote. —
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spe-
cializiranih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Na dan rojstnega dneva kraljice Ma-
rije razobesi mestna občina ljubljanska na
svojih poslopih zastave. Obenem poziva
vse hišne posestnike, da tudi na svojih po-
slopih razobesijo zastave.

— Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča
članstvo, da železniška uprava radi pra-
znovanja rojstnega dne kraljice Marije jutri
ne bo poslovala. Prav tako odpade v poned-
eljek tudi pouk na gremijalni šoli. V torek
se bo pouk zopet vršil. — Načelstvo.

— Rezervni oficirji se opozarjajo na do-
ločila čl. 474. službenih pravil I. del, glas-
som katerih so dolžni na rojstni dan kraljice
Marije dne 9. t. m. v uniformi prisostvovati
cerkveni svečanosti, ki se bo vršila v stol-
nici sv. Nikolaja ob 10. Kdor nima uniforme,
naj pride v civilu z znakom. Pol ure prej
se člani berejo v pisarni (Kongresni trg
1) odhoder bo skupen odhod. V pisarni bo
ta dan odprta knjiga za čestitke, v katero se
bo vsak, ki ne bo zadržan, podpisal. —
Pododbor Ljubljana.

— Koledovanje na predvečer sv. Treh
kraljev je prav lepo obneslo. Ljubljanski
mestni C. M. podružnici sta lahko zado-
voljni in vse govori za to, da se udomači v
Ljubljani vsaj ena prireditelj v korist naših
nacionalni obrambni družbi sv. Cirila in
Metoda. Koledovanja so se udeležili mnogi
narodno zavedni domoljubi. Večer so po-
častili s svojo prisotnostjo g. veliki župan
dr. Vodopivec s soprogo, general Kalafato-

Društveni ples Sokola I.

dne 14. januarja na Taboru.

vič s soprogo, general Vukčević, mestni ko-
misar Mencinger, dvorni svetnik in starosta
JSS E. Gangl, mnogo višjih uradnikov; za-
stopan je bil posebno lepo trgovsko in obrt-
ni stan. Mladina je prišla na svoj račun ob
blagolasihih zvokih vojaške godbe.

VIII. SLOVANSKI VEČER

21. JANUARJA — UNION

— Nezadovoljstvo med železničarji glav-
nega kolodvora v Ljubljani. Poročajo nam:
Med železničarji glavnega kolodvora vlada
že več časa veliko nezadovoljstvo zaradi
nereda v razvrstitvi službe. Dočim je to
vprašanje povsod drugod urejeno, je na
glavnem kolodvoru vsak red postavljen na
glavo in je dodelitev v službo izvršena po
bogzna kakšnih principih. Tako morajo mno-
gi starejši vlakovodje, ki so v prvi vrsti
upravičeni, voditi osebne vlake, biti na to-
vornih vlakih, dočim mnogi mlajši od njih
vozijo osebne vlake. Med mlajšimi zopet
morajo mnogi, ki imajo vse izpite in torej
kvalifikacijo za vlakovodje, sedeti na zavo-
ri, drugi, ki imajo le delne izpite, pa so pri-
deljeni osebnim vlakom. Red mora biti pov-
sod in pri železnici še prav posebno. Zdi se
pa, da se gotovi ljudje namenoma nočejo
držati reda in pravice. Apeliramo na gospo-
da direktorja, da nekoliko posveti v to za-
gonetno stvar, naše poslanke pa prosimo,
da se zanimajo za zadevo.

II. reprezentančni ples

slušatelj v ljubljanske univerze
7. februarja 1928 v »Unionu« I

— Lažna sramežljivost. Samo še danes
ob 11. dopoldne predvaja ZKD v kinu Ma-
tica ta veleposnihi higijski in kulturno-
vzgojni film ob predavanju g. prof. R. Pav-
liča. Vsa dosedanja predavanja tega spo-
reda so dosegla rekordni obisk s strani pu-
blike, kar znači, da je program vzbudil za-
nimanje našega občinstva. Ljudstvo potre-
buje pouka v tem vprašanju, kajti ravno ne-
vednost je glavni vzrok, da razmere kljub
prizadevanju higijskih krogov nočejo kre-
niti na bolje. Film pouči vsakega laika na
lep nazoren način o procesu obolenja, ob-
enem pa mu predloči vse grozne posledice,
ki nastanejo ob zanemarjanju bolezni.
Brez pretiravanja lahko mirno trdimo, da
bo ta film vsakomur mnogo koristil, kajti
marsikdo še tava dandanes v popolni ne-
vednosti glede opasnih posledic splošnih bo-
lezni in marsikoga bo ta film obvaroval
pred nesrečo okuženja, oziroma obolenja.
Zato naj si vsakdo ogleda ta spored. Za-
četek točno ob 11. Mladini izpod 16 let
je vstop prepovedan.

28. januarja Jadranska Straža PLES V NARODNIH NOŠAH

— »Pražsky Fox« najpriljubnejšo novi-
teto, ki po svoji enostavnosti in originalno-
sti v vseh večjih mestih izpodirja ter na-
domestuje foxtrot-charleston bo prvič v
Ljubljani predvajal plesni mojster g. Jenko
(pri današnjih) »Nedeljskih popoldanskih dru-
žabnih plesnih valah« v veliki dvorani »Ka-
zine« ob 15. do 19. ure. Nadaljevanje pouka
v black-bottomu in »yale-bluesu«. Začetni-
ki-ce za vse pleso točno ob 15. uri. Stu-
denti-inje znižano članarino. Posebne ure v
kavarni »Emona« I. nadst. 29

— Svet slušatelj v ljubljanske univerze
priredi v ponedeljek čajanko na čast gostom
delegatom na konferenci eksekutive »Con-
fédération Internationale des Etudiants«.
Pričetek ob 20.30. Vabljeni udeleženci ples-
nih vaj ter vsi akademiki. Posebna vabila so
že razposilana.

— Ples »Jadranske Straže«. Ples »Ja-
dranske Straže« v narodnih nošah, ki se bo
vršil 28. t. m., obeta biti najlepša in naj-
zanimivejša prireditelj cele sezije. Zanimanje
je veliko. Javilo se je že mnogo skupin.
Cenjene dame, ki žele narodne noše: go-
renske, kočevske, belokranjske ali tudi hr-
vatske in slovaške, prosimo, da se javijo

Danes in ponedeljek

zadnji dan prodaja srečk razr. loterije v

Oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica šte. 4 ter v Ekspozituri »Jutra«, Ljubljana VII, Celovška cesta šte. 53.

pismo vsaj do 9 t. m. pri damskem odboru »Jadranske Straže«. Odbor se hoče potruditi, da ustreže vsem in da narodne noše na razpolago. v kolikor se niso odane. Se od lanskega leta nam je peštra slika te prireditve in animirana zabava v prijetnem spominu, zato se nadejamo tudi letos prav tako obilnega obiska.

u. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V ponedeljek vaja mešanega zbora.

u. Dar Narodni galeriji. G. dr. Dimko Puc, odvetnik v Ljubljani, je poslal Narodni galeriji zbirko v znesku 1200 Din. Za izredno novoletno darilo se Narodna galerija iskreno zahvaljuje.

u. Plesna šola na Taboru nudi vsem plesalkam in plesalcem najugodnejšo priliko, da se nauče zadnje letošnje plesne novitete »the yale - blues«. Puk vodi plesovodja g. J. Košček. Plesne vaje se vrše vsako nedeljo ob 20. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru.

u. Vsi ljubljanski lastniki in rejniki psov s začeti rodinimi imeni H. I. J. K. in L. morajo 10., 11., 12. in 13. t. m. prijaviti ustno brez izjeme vse pse mestnemu magistratu, Mestni trg št. 2, II. nadstropje, soba št. 41, ter plačati za leto 1928. pasjo takso v znesku 100 Din.

u. Slovenskega ribarskega društva v Ljubljani občni zbor bo v četrtek 12. t. m. ob 20. uri v posebni sobi Ljubljanskega dvora.

u. Drobna policijska kronika. Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1 tatvina obleke, 1 tatvina napisne table, 1 telesna poškodba, 1 prestopke slega kontumaca, 2 prestopka prekrščenja policijske ure, 1 prestopke avtomobilskih predpisov, 1 poskus samomora in 4 prestopki cestnega policijskega reda. Aretovanj je bilo več žensk zaradi vlačugarstva in tajne prostitucije. V zapor sta morala tudi dva prevneta veseljaka, ki sta razgrajala po ulicah ter kalila nočni mir.

u. Ogenj na Tržaški cesti. Na Tržaški cesti nasproti »Stana in Doma« se je snoči okoli 21. ure vnelo v pritlični hiši dr. Kanca tramovje stropa. Domači so mislili, da bodo ogenj sami pogasili. Ker pa se je čedalje bolj širil so morali poklicati gasilce na pomoč. Tem se je posrečilo ogenj v kratkem času pogasiti. Ogenj so povzročile iskre v dimniku.

u. Zopet ukradena napisna tabla. Ze zadnjič enkrat smo poročali, da bodejo nekatere prerezorite nočne razgrajaje v oči celo razne napisne table, ki jih snemajo z zidov hiš ter jih mečejo po ulicah. Tozadevni pritožbi ima policija že cel kup. Včeraj je prijavil zopet tak dogodek zdravnik dr. Tl. Čar, kateremu je nekdo ukradel stekleno napisno tablo s stene v večji hiši šte. 3 v Selemburgovi ulici. Ukradena tabla, ki tatu pač ne more služiti, je bila vredna okrog 150 Din.

u. Uzmoricišče obleke. Bančni poduradnik Fran Spindler, stanujoč na Poljanski cesti šte. 15, je imel shranjene v leseni baraki na dvoršču več različne obleke. V to barako pa se je na praznik zvečer vtrhotal pri neznan znikavci, ki so mu razmere bržkone dobro znane. Tat je vso obleko, shranjeno v baraki, vredno okrog 900 Din, ukradel ter izginil neopazeno.

u. Zopet poskus samomora. Sofer Viktor P. stanujoč na Vidovdanski cesti št. 1, je prišel na praznik domov močno potrt. V sobi je nato okrog 13.45 vpičlo svoje žene Pavle ter brivca Viljama Potočnika. Neudoma potegnil iz žepa stekleničko lizola ter ga izpil skoro osminko litra. P. bi se gotovo zastropil do smrti, da nista še pravočasno priskočila žena ter Potočnik, ki sta preprečila, da ni obupanec izpil še večjo količino strupa. Nesrečnemu je takoj nato postalo slabo, ter so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnico. Tam so mu izprali želodec, tako da se nahaja sedaj že izven vsake nevarnosti. Obupanec so tirale v amrt družinske razmere.

u. Zasledovanj »stanovanjski podganji«. Pred par dnevi sta se utihotala v stanovanje Helene Rancinjerjeve na Masarykovi cesti 2 neznanca moška, ki se očividno pečata samo z rafinirano izvedenimi tatvinami v tuilih stanovanjih. Neznana individua, ki sta bila opažena, sta udrla v pisarno mizo ter ukradla ročno torbico, v kateri se je nahajalo več ključev, par rjavih rokavic, doza za puder, nekaj gledaliških vstopnic, ter več raznih drugih malenkosti, v skupni vrednosti okrog 560 Din. Tatvoma se je posrečilo po izvršeni tatvini ubežati klub temu, da so ju domači videli in tudi zasledovali. Prvi tat je bil star okrog 40 let, bil v obraz, velike postave. Drugi pa je bil srednje velike, rdečega obraza in star okrog 30 let.

u. Vsem podjetnikom in pisarnam se priporoča za nabavo poslovnih knjig in pisarniških potrebščin trdka Iv. Bonač, Selemburgova ulica.

u. Najmodernejše opremljen damski salon za iriziranje, onduranje in drugo priporoča Engelbert Franchetti, Dunajska cesta 20.

Iz Maribora

a. Oblastni odbor Aerokluba v Mariboru je prejel naslednji dopis: »Prijetno dnuat toplim pozdravom, poslatim prilikom oslvanja oblastnega odbora Aero-kluba v Mariboru, Nl. K. Vis. princ Pavle blagovolelo je narediti, da se izjavi srdačna zahvalnost. Ministar dvora: Janković.

a. Nove volilne imenike izdelujejo v uradih mestnega magistrata, ker so stari v rabi že dve leti ter so bili med tem časom zaradi večkratnih volitev tolikrat že popravljeni, da bi se novi popravki ne dali več vpisati. Sestavo novih volilnih imenikov je sklenil mestni občinski svet v zadnji seji in bodo delo trajala najmanj mesec dni.

a. Konec kraljevanja. Za praznikom Treh kraljev žaluje mnogo mariborskih otrok. Od Stefanovega so večer za večerom z večjimi ali manjšimi uspehi v vlogi treh modrijanov hodili otroci po mnogostestvinskih gostilnah. Sedaj pa so papirnatne krole ne in puščice obselene na eno leto počitka. Pozno ponoči v zadnjih urah praznika Treh kraljev pa so imeli mnogi pasanti priliko videti pri teh starih šegah vso socialno bedo, zanemarjenost in posurovelost otrok, beraške obrti itd. Tupatam se je iz temne uličke sence izločil oče ali starišja, da pobere drobšč od dece, ki je bila prisiljena k beračenju. Tam so zopet kralji od 18. do 12. let štorljali pijani, drugod so se zopet pretepali med seboj, da so v cunjah frfotale cele srajce in papirnatne krole. Konec je bil ta, da je najmočnejši šibkejšega kralja potlačil v sneg, sam pa zbežal s puščico. Nekaj kraljev je bilo celo v policijskih prijavah.

a. Bilanca mariborskih tiskovnih procesov. Pri mariborskem okrožnem sodišču je bilo preteklo leto vloženih 55 tiskovnih tožb to je dvakrat toliko kot l. 1926. Večina tožb je bila naperjena proti klerikalnim ministrom. Letos pa sta bili vlozeni zopet dve tiskovni tožbi, obe proti »Marburger Zeitung«.

a. Aretacija potepuhov. Hincč Martin se je ponovno utihotal po skrivnih potih v Avstrijo. Pred kratkim pa je bil v Gradcu zaradi brezposelnosti aretiran in izročen našim oblastim. Ker je Martin nepoboljšljiv potepuh, ga je mariborska policija oddala okrožnemu sodišču v kaznovanje. Zaradi potepušstva je bil aretiran tudi Adolf Belič, po poklicu ključavničar, ki je bil istotako oddan okrožnemu sodišču. Po prestani kazni jih bodo odpeljali po odgonu v pristojno občino.

Iz Celja

e. Rojstni dan Nl. Vel. kraljice Marije se bo obhajal v ponedeljek tudi v Celju na slovesen način. Zahvalne daritve se bodo brale ob 9. v cerkvi sv. Danila, nato v pravoslavni kapelici in v evangelijski cerkvi. Solška mladina ima po službi božji pouka prost dan.

e. Smrt na kosa. Po dolgotrajnem trpljenju je umrl v celiskem invalidskem domu 42 letni Gašper Klemenc, stooštostni vojni invalid. Dne 6. t. m. je umrla na Lavi v občini Celje-okolice 55 letna posestnica Dora Prešelj. N. v m. p.

e. Celje v predpustnem času. Dne 5. t. m. se je vršila v vseh gorulih prostorih celjskega Narodnega doma prva predpustna prireditev in sicer ples trgovskih nameščenec. Večer je bil spretno aranžiran in le potekel zelo animirano ter privlačil zlasti mnogo občinstva iz trgovskega sveta. V hotelu Balkan so se istega večera zbrali celjski in okoliški lovci in v prijateljski družbi preživeli nekaj prav veselih uric. Kmalu bodo agili celjski zeleni bratovščini preostali samo še zadnji pogon.

e. Zakaj toliko razburjenja? Na živce gre klerikalno-nemški večini v celjski občini stvarna konstatacija v našem listu, da je z novim letom celjsko obč. gospodarstvo v ex-lex stanju. Po njenem mnenju bi morali trdit nasprotno najbrž v zahvalo zato, da je tekmo volilne borbe za mestno občino Celje z zaviljanjem resnice in z nedostojno gonjo proti prejšnji narodni večini dosegla naravnost rekord. pri konstituiranju raznih občinskih odsekov in odborov pokazala, da je 4 več kralj 10, zlasti če gre za Nemce proti narodnim demokrat. Pričakovani smo, da bo sedanja večina dosegla vsaj pravočasno potrditev računskega provizorja za januar in februar pri velikem županu, s katerim ima najugodnejše zveze. Saj so se celo manj važne osebe in partijske zadeve rešile po posebnih kulirjih tekem 24 ur. Istina je, da je sedanja opozicija na zadnji občinski seji molčala, ko je župan v opravičilo, da proračun za leto 1928. ni bil pravočasno izgotovljen, prečital poročilo mestnega knjigovodstva. Ni imela poudarka, ga kritizirati, ker je bilo res stvarno in utemeljeno. Prav tako je molčala opozicija pri sklepanju proračunskega provizorja, dasi bi bila lahko omenila, da je sedanja večina prve mesece svolega udeleštvovanja zapravljala s tem, da je brskala po novih aktih, kjer bi se moglo kakke nevednosti ali nedostatk, ki jih je bilo treba izraziti proti prejšnji večini. Zato so pa morali razni referenti pisati občinska poročila ter služiti sv. Birokraciji, ki so ga prej ljudje istih strank v besedah silno pohajali. Javni delavec mora imeti živce tudi takrat, ko ga opozicija opozarja na njegove slabosti ter nositi odgovornost za svoje delo, ki je težja kakor kritika.

e. Kaj naj to pomeni? V soboto popoldne se je vršil izpred celjskega invalidskega doma skozi mesto na mestno pokopališče pogreb nekoga invalida. Občinstvo se je vsestransko čudilo, ko je videlo pri pogrebu sicer, kakor običajno, oddelek narodne vojske, ne pa tudi katoliškega duhovnika.

ki bi bil spremljal rajnega na zadnji poti. Kakor se je neki očividec pozneje informiral, je bil rajni invalid Gašper Klemenc. V svetovni vojni si je po hudem trpljenju napokal težko živčno bolezen, katerega ga je priklenila celih 5 let na bolniško posteljo. Neverjetno se nam zdi, da bi bil ta dolgoletni mučenik in žrtev svetovne vojne se mogel pregrešiti tako hudo zoper Boga in sv. katoliško cerkev, da je postal celo neveden cerkvenega pogreba skozi mesto in da je njegove zemeljske ostanke blagoslovil duhovnik še le na pokopališču. Če že ne rajni, bi pa zaslužili vsaj nekaj več obzirnosti in krščanske ljubezni njegovi sorodniki ter številni invalidi sotrpini, ki so spremljali svojega rajnega tovariša k večnemu počitku.

Iz Kranja

r. Trgovska plesna vaja v nedeljo odpade in se preloži na soboto 14. januarja.

r. Letošnje zdravstvene doklade. Zdravstveni odbor bo pobiral za tekoče leto v svrhu kritja svojega proračuna v mestu Kranju 90dstotne doklade na direktne davke, v ostalem okrožju pa 80dstotne doklade. Do 19. t. m. je razpoloženo obračun zdravstvenega odbora za leto 1927.

r. Otvoritev sezone velikih plesov. Z drugim gorenskim lovskim plesom je bila otvorjena v Kranju serija večjih plesnih prireditev. Lovski plesi v Kranju vživajo velik sloves daleč naokrog. Tudi to pot je bila udeležba gostov zelo razveseljiva, zlasti iz Ljubljane, Skofje Loke, Bleda in Kranjske gore. V vseh prostorih Narodnega doma je vladalo do pozne jutranje ure izredno življenje in animiranost. Lep utis je ostavil orkester ljubljanske »Sloge« ter domače Citalnice. Kot prihodnja prireditev je napovedan velik trgovski ples.

r. Gimnastična mladina, organizirana v »Pomladu Rdečega križa«, je vprizori v preteklem solskem letu štiri gledališke igre. Danes ob 16. uri vprizori v Ljudskem domu ljudsko igro »Veriga« v prid Dijaški kuhinji.

Iz Zagorja

z. V prepad drčal z vozom. Posestnik Dolanc iz Konjice je vozil z volmi orehove hlode iz gozda. Radi ozke in ledene poti je voz prav nad globokim prepadom izpodneslo in ga prevrnilo, tako da je voz potegnil s seboj tudi enega vola; drugemu volu se je k sreči odpel jarem in je ostal na poti. Posestnik, ki je voz držal, je z vozom vred prišel drčati, vendar se mu je posrečilo vjeti se za neko drevo, kar ga je rešilo gotove smrti. Dolanc ima obščno škodo, ker si je vol zlomil nogo, voz pa popolnoma razbil in ostal v prepadu s hlodi vred.

z. Kolo jugoslovenskih sester priredi danes ob 14.30 uri predavanje o današnjih socialnih razmerah in o boju žen za enakopravnost. Predavateljica gđ. A. Vodetova.

z. Kmetijski tečaj se je otvoril v četrtek v zagorski šoli. Obiskovalcev je okrog 40. O potrebi kmetijske izobrazbe je predaval g. Levstek, o sadjarstvu g. Ašič iz Lok in o splošnih gospodarskih zadevah g. Kolenc. Predavanja se bodo vršila ob nedeljah in četrkih od 13. do 16. ure.

z. Glavno zalogo tobaka, ki se je nahajala doslej v Zagorju, so premestili na Toplice k postaji, kar je strankam radi oddaljenosti zelo neprimerno, in se zbog tega upravičeno pritožuje.

Iz Trbovelj

t. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov priredi danes ob 17. uri v Delavskem domu v Trbovljah vseloigro »Laži zdravnikov« in burko »Trije pičiki«. Čisti dobiček je namenjen podpore potrebnim vojnim žrtvam, vdovam in sirotam.

t. Sestanke celokupnega članstva Sokola v Trbovljah se bo vršil v ponedeljek, 9. t. m. ob 19. uri v mali dvorani Sokolskega doma. Na dnevnem redu je razgovor o volitvi novega odbora.

Življenje na Jesenicah

Jesenice, v januarju. Jesenčan se nahajamo pač na skrajnem koncu naše države. Stisnjeni smo v ozko dolino med Karavankami in Julijskim gorjem, ki zakriva v zimskem času polovico naše občine s svojo senco in zabranjuje blagodejni solnčni žarkom dostop v to pokrajino.

Na prvi pogled bi površni opazovalec smatral Jesenice za navadno dolgo vas. Kdor pa se potrdi, da si ogleda naš trg nekoliko natančneje, v njem živahnega gibanja in vrvenja, posesti nekoliko naše urade, premotri malo naše društveno in politično življenje, bo ugotovil, da Jesenice niso dolga vas, pač pa da je tu več vrvenja kot v marsikaterem mestu.

Dne 31. decembra je štela Jeseniška občina 5684 prebivalcev. Rojenih je bilo v preteklem letu 144 otrok, umrlo je 71 oseb, poročenih pa je bilo 36 parov. Za zdravje občanov skrbe trije zdravniki, za njih duše pa 6 dušebrižnikov. Kako naše prebivalstvo gospodari, se zabava in izobražuje, pričajo naslednji podatki: V našem občinskem svetu dela za dobrobit občanov 6 političnih strank, za kar nas lahko zavida marsikatero mesto. Koliko skrbi in truda imajo vse te stranke za blagor in napredek občine, naj povedo številke:

Proračun Jeseniške občine za leto 1928. izkazuje 3.864.403 Din. Kritja je za 3.394.900 Din, torej primanjkljaja 469.503 Din, kar se bo kritlo s 100% doklado na vse direktne davke, razen hišne najemnine; poleg tega bo nekaj kritja z občinsko trošarino.

Navzile visokim davkom pa smo Jesenčani še vedno veselji ljudje, kajti v preteklem letu smo imeli kar 41 plesnih prireditev poleg vseh drugih zabav, predavanj in kino-predstav. Tudi v slednjem smo dobro preskrbljeni; imamo dve kinogledališči, ki sta vedno polni. Daje imamo troje stalnih gledaliških odrov. Da je tudi za telesno vzgojo dobro preskrbljeno, se brigalo tri močne telovadne organizacije. Pa da tudi v športnem oziru nismo zadnji, svedoči dejstvo, da imamo kar štiri nogometne klube naslednjih društev: »Edinost«, »Bratstvo«, »Orel« in »Svoboda«, ki so v minulnem letu priredili več nogometnih tekem in le vedno prvači klub »Edinosti«. Za vse one, ki jih zanimala planine in krasote narave, je prostora v podružnici SPD, za plezaje in smučanje pa je preskrbljeno v le-

seniskem turistovskem klubu »Skala«. Ker smo tudi Jesenčani moderni, imamo štiri plesne šole, kalit naloge je, da se tudi pri nas uveljavijo sloviti čaristoni in še drugi razni toni in jazz.

Dalje obstajajo na Jesenicah podružnice »Jugoslovenske Matice«, »Ciril in Metodeve družbe« in »Jadranske straže«. Ker so Jesenice velik industrijski kraj, imamo močne delavske strokovne organizacije ter razna delavska podporna društva.

Predvsem je na všku na Jesenicah glasba. Imamo tri močne kompletne godbe na pihala ter več dobrih salonskih orkestrrov in tamburaških zborov. Pevske zore imajo društva »Sokol«, »Sava«, »Svoboda«, »Sloga« in Kat. del. društvo. Pa tudi za izobrazbo je dobro preskrbljeno; razpolagamo s 5 dobro založenimi in obiskanimi knjižnicami. Lahko se ponašamo s človekoljubnimi društvi. Imamo namreč tri vzorna gasilna društva in sicer: na Hrušici, Jesenicah in Savi. Zlasti zadnji dve društvi sta zelo agilni; nabavili sta si v minulnem letu dve moderni motorni brizgalni.

Seveda obstaja še mnogo raznih društev, odsekov in klubov, da jih niti ni mogoče vseh beležiti, saj njih število je zelo visoko, baje okrog 60, kar pač dokazuje vsestransko delavnost občanov in živahnost družabnega življenja v tej naši samotni dolini.

Občinsko gospodarstvo v Kočevju

Kočevje, 7. januarja. Gerantski svet je na svoji seji 3. t. m. obravnaval proračun mestne občine kočevske in določil naslednje postavke: izdatkov bo za l. 1928. 571.713.— Din dohodkov bo predvidoma 59.007.50 Din. Primanjkljaj 512.705.50 Din se bo kritl takole:

1. S pobiranjem občinskih davščin, tako na pse, na godbo, na dohodnino od sejmov itd.
2. s pobiranjem naklade na žganje, in sicer po 6 Din od hl navadnega, po 3 Din od hl pa od posiljenega žganja in likerjev. — Te naklade zadenejo le dejansko porabo v občini, ne pa proizvajanja za trgovski promet ter se tudi ne bo pobiralo od žganja, ki je po zakonu prosto davka;
3. s pobiranjem naklade na meso in mesne izdelke vseh vrst in sicer od vsakega kosa govede nad enim letom 25 Din; od telet pod enim letom 15 Din; od prašičev 15 Din, od komada drobnice 5 Din; od 100 kilogramov mesnih izdelkov vseh vrst 20 Din. Naklada na meso od kosa se bo pobirala pri klanju, naklada za mesne izdelke vseh vrst pa od v občino uvoženega ali preletega mesa;
4. z naklado na pivo 25 Din od hl. Ta naklada zadene le dejansko porabo tega predmeta v občini, ne pa proizvajanja iz trgovskega prometa;
5. z 200% doklado na zemljiščni in hišno razredni davek, na občno pridobitno in krošnjarski davek, posebno pridobitno in rentnino;
6. s 100% naklado na najmarico.

Ti dohodki bodo znašali 512.778 Din in bo torej prebitek 72.50 Din. V smislu zakonov se smejo vsi tisti pritožiti, ki se čutijo v tem prizadele.

Cestni okrajni zastop razglašajo: Račun dohodkov in stroškov zaklada cestnega okraja Kočevje za l. 1928. je sestavljen ter v smislu čl. 31 cest. zakona na vpogled občanom cestnega okraja 14 dni in sicer od 1. do 14. jan. 1928. v pisarni cestnega okr. odbora v Kočevju. Morebitni ugovori ali pomisleki proti sestavljenemu računu se morajo v tej dobi vložiti pisмено ali dati na zapisnik pri cest. okr. odboru oziroma njegovemu načelniku gosp. Popvetu v Stari cerkvi ali na magistratu v Kočevju.

Ker mora mestno županstvo izvršiti do 31. januarja t. l. popravno volilnega imenika uradoma, se pozivljajo vsi volilni upravičenci, ki bodo do 31. januarja v Kočevju 6 mesecev stalno bivali, da se prijavijo. Voljaki, ki so odslužili vojaški rok, naj se zgledajo z voljaškim dokumentom, na podlagi katerega bodo vpisani v volilni imenik.

V poslenji uri

V par dneh, točneje 15. t. m., se prične v Sarajevu pod državno kontrolo žrebanje velike dobrodelne loterije JNU, v katerem so združeni novinarji vseh krajev naše države. Žrebanje bo trajalo 14 dni, ker bo treba izžrebati okrog 14.000 dobitkov deloma v denarju, deloma v nepremičninah in vrednostnih predmetih. Premija te loterije znaša v gotovini 250.000 Din, glavni dobiček pa predstavlja vilo v katerikoli kraju države v vrednosti 150.000 Din. Kraj zgraditve določi dobitnik sam. Ako se požuri, se lahko dohitite srečo. Ne opustite ugodne prilike! S tem, da kupite srečko, ki stane samo 10 Din, dobite lahko velik dobiček, obenem pa podprete ustvarjanje fonda za podporanje novinarjev in njihove dece. Posamezniki kakor tudi razpečevalci, ki uživajo 10 % provizije, naj se nujno javijo na naslov: Jugoslovensko novinarsko združenje, Sarajevo.

Pred sodniki Obsojena kleveta

Zadoščenje jur. Vekoslavu Iskrli.

Včeraj se je vršila pri delnem kot tiskovnem sodišču v Ljubljani razprava proti Franu Alešu, bivšemu šestostolcu, in sicer na tožbo Jurista Vekoslava Iskrke, ki je nedavno imel slično pravdo s Cirilom Kočevjarjem. Proti Alešu naperjena tožba je navajala, da je obtoženec lani v »Narodnem dnevniku« št. 249 objavil članek: »Se enkrat, da se razumemo«, ki ga je podpisal s polnim imenom. V tem članku je žalil tožitelja s tem, da mu je očital »denunciacijstvo« in ga imenoval »nega izmed glavnih inscenatorjev lanskijh srednješolskih persekucij«, ter pripomnil, da pošteno slovensko dijaštvo tega gotovo ne bo mirno preneslo.

Tožitelj Iskra je predlagal, naj se Aleš obsodi zaradi pregreške klevete po členu 52. zakona o tisku.

Kakor zadnjič, je tudi tokrat vladalo za razpravo precejšnje zanimanje med omladino in bilo je poleg akademikov v avditoriju tudi nekaj srednješolcev.

Tožitelja Iskra je zastopal dr. Golar, obtoženca pa je branil dr. Lemež. Razpravi je predsedoval dss. g. Kralj.

Obtoženi Aleš se je skliceval na mnoge priče, ki so bile večinoma že zaslišane v razpravi proti Cirilu Kočevjarju. Skušal je na vsak način dokazati resnico svojih trditve, a dokaz se mu je popolnoma izslavljal.

France Aleš je bil torej spoznan krivim pregreška po čl. 52. zakona o tisku ter obsodjen po čl. 56. istega zakona na pet dni zapore, 250 Din globe in objave tenorja sodbe. Predsednik je pri razglasitvi obsobe naglašal, da je obtoženec sicer skušal dokazati svojo dobro vero, vendar pa to še iz daleka ni nikak dokaz resnice za tako brezvestne očitke kakor jih je skušal naprti g. Vekoslavu Iskrli.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 7. januarja 1928.

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaž. v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblatno 0-10	Padavine	
							Vrsta	v mm do 7. ure
opazovanja								
Ljubljana ..	8.	607	1	72	E 3	0		
Maribor		757-8	6	63	SW 10	3		
Zagreb		577	7	63	S 10	0		
Beograd		755-8	6	72	S 8	9	dež	7.0
Sarajevo		759-6	4	74	mirno	9		
Skopje	7.	760-5	—	1	mirno	10		
Dubrovnik ..		700	16	63	SE 1	5	dež	6.0
Split		759-5	9	99	N 2	10	dež	0.8
Praha								

Solnce vzhaja ob 7.38, zahaja ob 16.34, luna vzhaja ob 16.27, zahaja ob 8.15. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 11.4 C, najnižja 1.1 C.

Vreme se spreminja v Evropi precej pravilno v tedenskem roku.

Ona velika depresija, ki so jo signalizirala meteorološka poročila že sredi prejšnjega tedna, ko je bila še zapadno od Islandije, se je koncem tedna spustila na pot in prodrla zelo hitro čez ocean. Prišla je iz zapadne Evrope in že na Prvomela jutro je bila pod njenim vplivom večina britanskega otočja, ki je dobila znova južno vreme. Že do ponedeljka jutraj se je južno vreme raztegnilo na severno zapadno Francijo in Norvegijo in naslednji dan se je vpliv depresije še nadalje raztegnil na kontinent.

Toda z razliko s poprejnimi depresijami novejših dobo je ta depresija to pot mahnita mnogo severneje in niti ni šla čez Severno morje, marveč čez najsevernejšo Skandinavijo. Zato južno vreme v srednji Evropi ni moglo prodreti popolnoma.

Ali od severne Skandinavije dalje se je depresija razširila čez severne dele Baltičkega morja proti jugovzhodu in sedaj se je njen vpliv od srede na četrtek in še pozneje nepričakovano prišel širiti čez vzhodna dela srednje Evrope. Sedaj šole je južno vreme tudi v srednji Evropi prevladalo; toploti jugozapad je odplaval mrak proti Rusiji, odmevka pa se je naglo širil proti jugu in dobil smo jo seveda tudi južno od Alp. Burja je prenehala popolnoma in obetale so se nove padavine.

Pa pri nas jih vendarle nismo dobili. To je eden od onih redkih slučajev, ko pri nas jug ne prinese dežja. Depresija, ki se razširi čez Poljsko in vzhodno Nemčijo, odide proti Rusiji, nas pa opazi samo njen južozapadni sektor s zapadnim, pomaj-

severozapadnim vetrom, ki ne prinaša dežja. Nasprotno, ko bi imelo pričelo deževati, se prične razkopavati in kar na hitro se zjasni in dobimo najlepši dan, kar si jih moremo misliti. Tako se je zgodilo v noči od petka na soboto; potegnil je močan severozapadni veter, kakor pihja pri nas prav malokdaj; tudi oblaki, kar jih je še ostalo, so se gnali prav naglo v smeri od severozapada. Ta veter pride čez Alpe; zrak mora tedaj čez znatne višine navzdol ter se pri spuščanju izdatno ogreje in more požreti zelo veliko množino vodnih hlapov. Zato smo dobili nad vse pričakovanje čisto osrečje z živimodnim nebom. zraven pa toliko toplino, da je sneg jemalo kar vidoma. To je bil pravi fen ali föhn,

Iz življenja in sveta

Glozel in Antiglozel

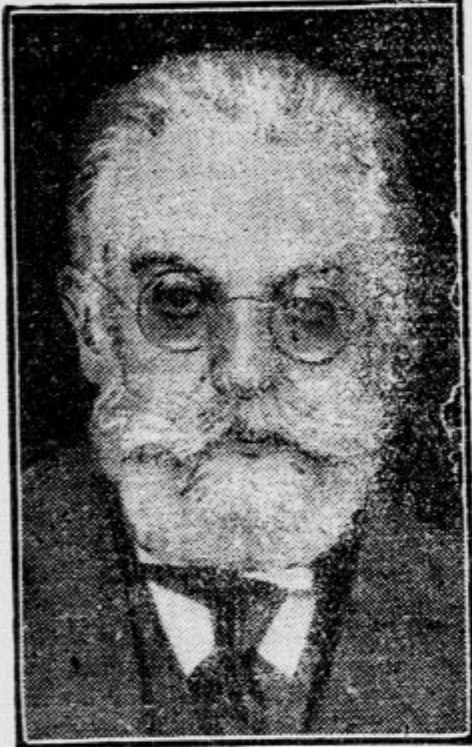
Velika pravda o historičnih najdbah na Francoskem.

»Jutro« je svojčas že poročalo o arheoloških najdbah v Glozeli na Francoskem. Zaradi odkritij sta nastali dve struji in ljudje so se razdelili v dva tabora, v tabor privrženecv glozelskih najdb iz stare dobe in v tabor skeptikov, ki pravijo, da je stvar izmišljena ter inscenirana v špekulativne svrhe.

Formirala se je celo mednarodna komisija, katero je delegiral v Glozel Mednarodni zavod za antropologijo v Amsterdamu. Ta komisija je potem, ko je proučila zadevo na licu mesta, izjavila, da glozelske starine večinoma niso avtentične. Glozelijanci, pristaši avtentičnosti glozelskih izkopov, pa naglašajo, da je bila mednarodna komisija v svojih končnih zaključkih pristranska. Glavni protivnik Glozelijancev je grof Begouen.

Poglejmo nekoliko za kulise te mednarodno razkričane afeze.

Spomladaj l. 1924. je odkril posestnik

Grof Bégouen

Frédère, ki ima svoja posestva v Glozeli, departement Albier, vrsto rumenkastih opek s čudnimi zarezi. Kopal je dalje in je našel celo jamo, obzidano z opečnimi kockami.

Frédère je stopil k učitelju Clementu. Razložil mu je svojo najdbo in Clement je o stvari poročal društvu za olepševanje Albiera. Prosil je za podporo pri nadaljnjem raziskavanju. Društvo ni bilo naklonjeno prošnji in je svojo pomoč odbilo. Medtem pa so začeli o stvari pisati dnevniki. Nekaj dni Morlet iz Vichyja se je za stvar tako zanimal, da je brž kupil zemljišče, na katerem so se našle izkopine. Začel je metodično kopati zemljo in je pritegnil v krog zanimanja razne učenjake.

Raziskovanje glozelskega ozemlja je trajalo dve leti. Prihajala je komisija za komisijo, skupina za skupino. Dr. Morlet in Frédéric sta zbrala bogato kolekcijo izkopov. Tu so bili predmeti iz gline in stekla, iz brušenega in klesanega kamna. Našli so se sekire, kopja, prstani, največ pa je bilo opek, v katerih so bili vrezani znaki nekakšne abecede.

Ko se je raznesel glas o vseh teh najdbah, so se začeli prepri, če so stari ali novi. Mnogo ljudi je

Lozdevna antična maska, ki so jo izkopali v Glozeli.

trdilo, da izvirajo najdbe iz neolitske dobe; drugi so zopet izjavljali, da so v dvomih glede njihove provenienice. Za najdbe iz neolitske dobe sta se najbolj zavzemala dr. Morlet in Frédéric. Ker so vzbujale največji interes opečne plošče z zarezi, je prišlo Glozelijancem

Paleontolog Reinach

na misel, da utegne biti to najstarejše linearno pismo. Dr. Morlet in učenjak Reinach sta jela trditi, da so najdeni znaki početki ideografske abecede, iz katere so se razvili sredozemski alfabeti. Njuna sodba, ki je postala tudi sodba drugih ljudi, se je glasila, da je najdena abeceda stara vsaj 4 do 5000 let pred Kristom. Tako je prišel učenjak Reinach do zaključka, da abeceda ni prišla z Vzhoda, marveč z Zapada in da se je odondot razširila s preselevanjem narodov.

Povsem drugega mišljenja pa je bil učenjak Camille Jullian, zgodovinar. Menil je, da so znamenja čarovniški znaki iz galsko-rimske dobe. Svojo tezo v tem smislu je Jullian razložil pred forumom Francoske Akademije. Dejal je, da vsebujejo znamenja sestavne dele grških in latinskih pismenk, katerim so pridejala simbolična znamenja, n. pr. bič, kača, gaščarica in dr. Vrči so bili slabo modelirani. Iz tega sodi Jullian, da niso služili za hišno uporabo, ampak samo za čarovnije.

Vendar se je našel poleg Julliana še eden, ki je hudo nasprotoval tezi in razlagi dr. Morleta in posestnika Frédéric. To je bil Dussaud, upravitelj vzhodnih starin v Louvreškem muzeju. Na seji Akademije znanosti je jasno izjavil, da znači Glozel javno prevaro francoskega mnenja. Podprl je svojo trditev z dokazi, ki so desavirali celo nekatere tuje znanstvenike in je povedal, da je postal dr. Morlet žrtev »pe-

klenskega genija«. Njegova sodba se je glasila, da so glozelske izkopine podvrženi predmeti iz opeke in stekla, potekajoči iz 15. in 16. veka.

V polemiko se je vtaknila slednjič i francoska vlada. Prosvetni minister Herriot je izdal dekret, da se mora smatrati Glozel čkovi šest mesecev za zgodovinsko ozemlje. Pri vsakem kopanju je bil prisoten tudi delegat francoskega kabineta. Naposled je prišla zadeva Glozela pred kongres Mednarodnega zavoda za antropologijo v Amsterdamu. Pojavila sta se dva načelna nasprotnika: glozelijanec Mendes Correa in antiglozelijanec grof Begouen. Štiri dni je posebna komisija v prisotnosti obeh nasprotnikov raziskovala ozemlje. Izdelala je poročilo, katerega je večina članov odobrila. To poročilo pa je bilo za glozelijance porazno.

Francoska javnost je mislila, da bo s to izjavo konec prepira. Pa se je zmotila. Polemika se nadaljuje in francoski tisk jo označuje za pravdo, ki bo trajala na vekov veke ali vsaj do sodnega dne.

H katastrofi pri Provincetownu

Poročnik Roy K. Jones, komandant ameriške podmornice »S 4«, ki je, kakor smo obširno poročali, pred štirinajstimi dnevi zadela v neko torpedovko in se potopila. Vsa posadka, s komandantom na čelu, je pri tem našla junaško smrt.

Samomor filmske igralk

V noči od 3. na 4. januarja se je v Parizu s svetilnim plinom zastrupila znana francoska filmska igralka Mme Claude France. Njena sobarica je v sredo zjutraj kakor običajno prišla v hotel, kjer je igralka stanovala, da opravi svoje posle. Toda vrata igralkinega stanovanja so bila zaklenjena in ker se na trkanje ni nihče odzval, je prestrašena sobarica odhitela na ulico in po-

Velika eksplozija v Berlinu, ki je uničila štirinadstropno hišo in je zahtevala mnogo človeških žrtev.

klicala stražnike, ki so povzeli ključavnice.

Ko so odprli vrata, so zagledali na postelji igralko. Bila je mrtva. V sobi je vladal oster duh po plinu. Poklicani zdravnik je ugotovil smrt vsled zastrupljenja s svetilnim plinom.

Pokojnica je ostavila dvoje pisem na dve svoji prijateljici, v katerih je javila, da si bo vzela življenje. Značilno je, da je igralka že pred letom, ko se je mudila v Švici, hotela izvršiti samomor, a so jo takrat še pravočasno rešili.

Perverzen zločin v Los Angelesu

Naši čitatelji se še spominjajo strahotnega zločina, ki se je pred nekaterimi dnevi pri-meril v kalifornijskem mestu Los Angelesu. Mlajonarjeva hčerka Miriam Parkerjeva je nekega dne nenadoma izginila, istočasno pa je oče dobil pismo, v katerem je anonimni pisec zahteval 1500 dolarjev odkupnine za ugrabljenega deklico. Ze naslednji dan so mlado Miriam našli — mrtvo in nečloveško razmesarjeno, kmalu potem pa so odkrili tudi morilca v osebi nekega 18 letnega Hickmanna, ki je svoje dejanje po trdo vrstnem tajanju naposled priznal. Na naši sliki zgoraj: nesrečna žrtev Miriam Parkerjeva, spodaj: njen morilec Hickmann.

Medicinske novosti

Nova metoda za določitev nosečnosti.

— Gojitev raka zunaj telesa. Berlinska zdravnikinja Aschbein in Zdedek sta odkrila nov način za določanje nosečnosti. Ugotovila sta, da vsebuje urin nosečih žensk neki hormon možganov. Za ta hormon ni kemične preizkušnje, pač pa uporablja mlade miši kot reagens. Če jim ga namreč vcepijo, se njihove jajčne celice takoj segrejejo. Tako injicirata Aschbein in Zdedek mladim mišim eden do dva kubna centimetra ženskega jutranjega urina. Če postanejo miši spolno zrele, tedaj je žena noseča, drugače ne. Ta metoda je v sto preizkušenih slučajih odpovedala samo štirikrat.

V berlinskem Zavodu za biologijo se je posrečilo profesorju Tischerju najti možnost za gojitev po raku napadenih celic zunaj telesa. S tem se je dalo rešiti vprašanje, zakaj imajo takšne celice sposobnost, da rasejo neomejeno med zdravimi celicami telesa in kdaj se normalna celica pretvori v bolno celico. Pokazalo se je, da gradi na raku obolela celica svoje telo iz sokrvnice in iz drugih tvarin normalnih celic, s katerimi je prišla v dotiko. V čisti sokrvnici kot hranivu se razmnoži goji raka v dvajsetih dneh na 76kratno množino, medtem ko je normalno tkaničje že davno nehalo rasti. Vendar mora biti v organizmu še neki nepoznani činitelj, ki daje bolnim celicam neomejeno rast. Takšne celice se razločujejo od rednih celic tudi v tem, da preminejo pri nižjem tlaku kisika, ko normalne še vedno rasejo.

Mlle Andrée Jolyjeva,

najboljša francoska drsalka, ki ima mnogo izgledov, da odnese pri bližajočih se zimskih tekmah v Švici olimpijsko prvenstvo na ledu.

Ob 700 letnici rojstva sv. Frančiška Asiškega

»Fontana di San Francisco«, ki so jo pred kratkim odkrili v Milanu.

Dr. V. Korun:

Zajec v obari

»Pridi drevi k nama na večerjo!« tako je bilo napisano na eni strani vitčnice, na drugi pa tiskano: Janko Slatin in soproga. — Odzval sem se, kakor že tolikokrat, pa prav rad, ker sta mi bila Slatina ljuba prijatelja in se pri njiju ni večerjalo slabo.

Bila sta mlada zakonska dvojica, v dobrih razmerah, že pet let poročena pa brez otrok; zato nekoliko nervozna. Ko sem prišel, sta bila do mene ljubazna kakor navadno; pač pa sem opazil, da sta med seboj nekaj kratkih besedi. Med drugim tudi po temle: običajno sta klicala drug drugega »Mucik« in »Mukik«, danes pa ne, ampak pusto po imenih: Ana in Janko.

»Malo hudoourja se je privleklo na njuno zakonsko nebo« sem dejal sem pri sebi. »Kaj pa da, zmeraj ne more solnce sijati.« In res, majhni preprički, pojavljajoči se v medsebojnih ugovorih in oporekah, so že med uradnimi jedmi silili na dan. Pozvan za razsodnika, sem jih skušal poravnati, da sem obema ugodil. Če me je gospa vprašala: »Kaj ne, gospod Drobež, da imam prav?« sem odgovoril: »Gotovo, gospa.« Takoj sem pa pristavil: »Vendar bi utegnil

tudi Janko prav imeti. Gre pač za to, s katere strani se stvar presoja.« Enako modro sem razsodil, kadar me je Slatin pozval, naj izrečem svoje mnenje o kakik njegovih trditvah. Sklepal sem: Kaj za to, ako rečem, da je sneg ponekod bel, po drugod črn? Svet se zato ne podere! Kakor se v resnici ni.

Navzlic temu sta se gostitelja čedalje bolj razvnela. Zato sem se uveril, da ju z modrovanjem ne bo mogoče pomiriti. Ubral sem torej drugo pot. Norčevati sem se začel iz njune nataknečnosti, hoteč s tem doseči, da bi sama izprevidela smešnost prerokanja, ki zanje ni bilo prav nikakega vzroka. Zamere se mi pa kot staremu prijatelju itak ni bilo treba bati.

Ko je na velikem ploskem krožniku prišla na mizo glavna jed zajec v obari, tedaj je res počilo. Oj nehvaležnosti si-tih želodcev! Saj so iz dišeče omake vendar tako vabljivo lukali rumeni kosci skupne zajčevine kakor solnčni otoki blaženih sredi elezijskega morja, na njih pa so se bleščali umetno nasejani drobliji bele slanice! Tik prvega pa drug krožnik, v obliki široke piramide zvrhan jajačastih cmokov! In vonjavi hlap, ki je puhtel naokrog, kako prijetno je ščegetal nosnice!

Ni ga, bi mislil, ki bi mu mogel ta

božanski dar dati povod za gnev in prepri. Vsaj jaz sem bil že pri pogledu nanj ves prevzet. Niti spomnil se nisem, da so zajci še pravkar uživali varstvo. Drugače pa Janko. Kadar je segel po jedi, je srdito dregal v mesni kos ali cmok, preden ga je odnesel na krožnik. Tu ga je pa premetaval sem ter tja, kakor da bi imel snop slame pred sabo. Zraven je venomer godrnjal, da bi bila jed mnogo boljša, ko bi bila tako pripravljena, kakor je on želel: »Zajec ni okusen v omaki, ampak pečen; pečen na presnem maslu ter z limonjim sokom nacičan!« je rekel slastno cmokaje. »To bi bila jed, ne pa v tej žerki obari in s težko prebavljivimi cmoki!«

»Kak sitnež! Kaj ne, gospod Drobež? Mlajšega zajca naj bi bil ustrelil, pa bi mu ga spekla. Stara žival je pa le obarjena dobra. Sicer pa — ali se vam ne zdi zajec v obari okusnejši od pečenega? Kaj pravite, gospod Drobež?«

»Imate popolnoma prav, gospa! Takale omaka, ki se v njej kopije zajec in cmoki, je izborna jed, izborna, vam pravim.«

Pri teh mojih besedah pa se je Slatin grdo namrdnil in je še srditeje dregal z vilicami po krožniku. Zato sem svojo trditev spet omejil: »Vendar tudi Jan-

ko bi utegnil prav imeti, ker pečeni kosi, orošeni z maslenimi kapljicami in ocikani z limonjim sokom, so tudi svoje vrste delikatesa.«

»Slišiš!« je zajci vzkliknil Slatin ter poskočil od veselja. »Slišiš! Delikatesa! je rekel gospod Drobež, in on ve, kaj je dobro.«

»Svoje vrste delikatesa! je rekel, pa ne absolutna delikatesa! če razumeš, kaj to pomeni.« je siknila gospa Ana in oči so se ji zaiskrile. »S tem je pa rečeno, da je tudi obarjeni zajec lahko delikatesa. Kaj ne, gospod Drobež?«

»Kako pa, kako pa!« sem v enem dušku pritrdil; nato sem pa dejal: »Draga prijatelj! Pri tej preporni točki, ali nam kaka jed diši ali ne, gre pred vsem za to, v kakšnem stanju smo, v telesnem pa tudi duševnem. Ako smo lačni, ni mogoče, da bi zajca, bodi obarjenega bodi pečenega, ne uživali s slastjo. Če smo pa siti in sitni, bi pa tudi slavčiji jezikov ne jedli s tekotom.«

Menil sem, da me bosta razumela. Pa nič takega. Še huje je prišlo.

»Meni se pa zdi,« se je oglašil Janko, »da kakovost jedi največ zavisi od kakovosti kuharice.«

»Ali slišiš gospod Drobež? Očita mi, češ da sem slaba kuharica!« je jeknila gospa in solze so jo zalile. »Kaj boš ti

sodil? Ti si pa slab lovec! Sicer ne bi streljal zajcev v prepovedanem času kakor kak divji lovec!«

Pri teh gospejnih besedah je Janko močno zardel. »Slab lovec! Slab lovec!« je zajeceljal. »Kaj bi govorila, ko nič ne razumeš! Ali sem jaz kriv, da mi je v cev priletel, ko sem sprožil na jerebice?«

»Haha! Odklej pa zajci po zraku letajo kakor jerebice? Haha!«

Ta porog je Slatina hudo zabol. Od jeze je pihal in srdito mahal s servijeto po mizi. »Mar ga ne bi bila pripravila!«

»Kam naj bi ga bila pa dala? Ali konjaču, da bi vse mesto zvedelo o tvoji lovski sreči?«

Ničesar se ni huje bal, nego da bi se raznesel glas o njegovem ponesrečenem nimrodstvu. Povsili je oči in umolknil. Tedaj sem posegel vmes: »Prijatelj!« sem dejal. »Gospa soproga je zelo modro ukrenila, da je zajca pripravila v obari. Le pomisli! Če bi ga bila spekla, bi moral na mizo vsekako še v času, ko ga je čulval zakon. Ker je bil pa več dni v kvaši, je potekla ona hudimanska doba. Kaj ne? Danes imamo drugega septembra. Vidiš! Zajec ni več prepovedan. Torej le po njem, prijatelj!«

Moja ugotovitve ni bila brez učinka. Zasmehal se je; čemernost ga je minila.

Osel in njegov oče

V svetlišču nad nekim svetnim grobom je učil star šejk mlade ljudi korana. Nekega dne pride eden izmed njegovih učencev k njemu in mu pravi: »Oče, daj mi sredstev in popotnice, da se odpravim v široki svet poskusiti svojo srečo. Šejk mu je daroval osla in ga je odpustil z mnogimi blagoslovi. Mladenec je odpotoval v daljne dežele in je prišel v veliko puščavo. Tam mu je osel zbolel in poginil. Mladenec ga je pokopal, sedel je na njegov grob in se je pričel bridko jokati. Prišla je mimo bogata karavana, trgovci so ga vprašali, čemu joka. Odgovoril je, da je izgubil edinega prijatelja. Takšna zvestoba in trgovce tako ganila, da so se odločili za zgradbo velike mošeje nad grobom. To so tudi izvršili, učenec je postal šejk in njegovo svetlišče sredi puščave je postalo kmalu tako znamenito, da so prihajali številni romarji iz bližnjih in daljnih krajev opravljati sem svoje pobožnosti. Nekega dne je prišel tudi star šejk in se je zelo začudil, ko je spoznal svojega nekdanjega učenca kot šejka tako slovečega svetlišča. Rekel mu je: »Povej mi zaupno, kdo je svetnik, ki tu počiva. Učenec je zašepetal: »To je osel, ki si mi ga bil podaril. Toda zaupaj mi še ti, kateri svetnik počiva v mošeji, ki si me v nji počeval? Šejk mu odgovori: »To je bil oče tvojega osla.«

Električni tok iz zemeljskega magnetizma

Berlinska »Tägliche Rundschau« poroča o senzacionalnem izumu nekega wiesbadenskega inženjerja, ki se mu je posrečilo spreminjati elektriko v zvezi z zemeljskim magnetizmom in uporabljati tok. Na posebni aparaturi so zagoledili 4 žarnice po 16 sveč, ki jih je izumitelj pomagal tekom poskusa na 100 žarnic, dve uri nepretrgoma in z enakomerno svetlobo. Pravi pa, da je število žarnic kakor sveč sil lahko neomejeno, le da je treba za posebno visoko število sveč transformatorja in posebne odpornika. Po tej iznajdbi bi stala kilovatna ura v malem obratu in v velikem obratu pet kilovatih ur samo en pfenig.

Poročilo se čuje kakor čudež in je v marsičem precej nejasno, vendar ne prihaja čisto nepričakovano. Že prej so poskusili izkoriščati s posebnimi pripravami neomejene elektrike množice, ki se nahajajo na zemeljski površini in v visokem ozračju. Bilo je tudi nekaj uspehov, ki pa niso praktično nič pomenili. Zdi se, da je zadnja iznajdba nalogo rešila in kaj bi to pomenilo, si lahko mislimo vsi.

Lahka noč po radiu

Društvo narodov v Švici je naročilo pri Marconijevi tvrdki lastno radio-postajo. Kmalu torej bodo na različneje dežele lahko istočasno poslušale govore v Ženevi. To je mogoče, ker je za poskušnjo poslala Angleška na lanski svetni večer zvonjenje londonske stolnice sv. Pavla v vse kolonije in dominione. Angleški uradniki v Indiji so ga poslušali prav tako kakor pastirji v Avstraliji, farmerji v Kanadi in iskanci zlata v Južni Afriki. Tehnika tako napreduje, da bodo kmalu osamljene naselbine poslušale mašo in videle razsvetljeno cerkev.

Lani je doživel londonski radio na božični večer prav posebno zgodbo. Navadno se konča spored z besedami: Good night, ladies and gentlemen! Toda letos je rekel glas nepričakovano: Good night, miss Jane! To je razkačilo vse abonente. Uprava je prejela nebroj pisem s protesti zoper to nevljudnost na sveti večer. Skrivnostna miss Jane je izzvala marsikateri očiček. Toda uprava je nemudoma odgovorila, da je imel njen nastavljenec posebno dovoljenje za izreden nagovor.

Londonski listi so objavili to preprosto, a pretresljivo zgodbo. Pred kakimi 10 dnevi je dobila uprava pismo iz malega kraja na deželi. Neka starka je napisala, da umira njena hčerka na jetiki in da je »glas v radiu« nien edini prijatelj. Vsak večer si natakne slušala in čaka, da se je bo spomnil nevidni prijatelj. Če sliši besede: »gospodje in da-

me«, se zjoče. Prosila je torej naj ustreže vsaj za sveti večer hrepenenju uboge otroke in naj izreče njeni hčerki v slovo par besed. Mati je priložila zdravniško spričevalo o tem, da je usojeno 14-letni Jane Hawkinsovi le še kratko življenje. Pismo se malo da ni izgubilo med tisoč dnevnih dopisov. Toda rešil ga je nenavaden naslov »Gospodu, ki želi lahko noč naročnikom radija«. Uprava je privolila in na božični večer je čulo bolno dekletce zaželene besede: »Good night, miss Jane«. Od veselja zareča, vsa srečna je šepetala deklica: »Good night, dear friend« in je srečno umrla par minut nato v materinem naročju.

K bojem v Nikaragui

Mala Nikaragua: »Kako strašno zobe imaš, stric Sam!«
Amerika: »Dete, zato pa lahko z njimi govarim o razorožitvi!« (»Ouvrez«)

Cerkev v morju

Prebivalci angleškega obmorskega sela Walton on the Naze so doživeli čudež. Ob priliki zelo nizke oseke se je dvignila iz morskega dna, tri milije od obrežja, s školkami in morsko travo pokrita cerkev. Vse je prihitelo na breg, nekateri so poskusili, da bi prišli do nje, a so bila tla premehka. Drugi, ki so imeli manj poguma, so zbežali. Čez nekaj ur je cerkev v naraščajoči plini izginila.

Razlaga tega čudeža je zelo preprosta. Na mestu, kjer stoji sedaj cerkev, je bila nekoč kopna zemlja. Leta 1790, pa jo je morje pogoltnilo.

Ogromna terjatev

Posebno angleško razsodišče pod predsedstvom državnega kancelarja se je sestalo v zadevi kolosalne terjatve proti angleški državni blaginji. Dediči neke miss Mary Lepine zahtevajo 2500 funtov sterlingov, to je čez 650 milijonov dinarjev. Gospodična Marv je umrla že leta 1798, a nieno oporoko so razveljavili. Prvič je bila nezakonska hči in tedaj ni imela pravice do dedščine svojih sorodnikov. Razen tega je umrla kot umobolna in njena zadnja volja ni bila pravnoveljavna.

Tako je pripadla dedščina državni blaginji in kralji Jurji III. jo je podaril slavnemu junaku admiralu grofu Hawkeju. Šele pred 15 leti so našli v arhivu londonske cerkve sv. Martina v Polju zapis o poroki starišev Mary Lepinove. Poročila sta se po vseh postavah, toda zakon sta prikrivala iz bogve kakih, zdaj seveda pozabljenih vzrokov. Ta romantična svatba pred 150 leti je dočela izpremenila zadevo. Desetorica naslednikov miss Lepine zahteva zdaj od angleške vlade odškodnino, ki znaša pravilčno svoto, včevši obresti za 200 let. Stvar je zelo zamotana in sodniki bodo imeli mnogo truda, preden bodo objavili izrek v tej salomonski pravdi.

Uporen najemnik

Polkovnik Graham Mills se je nekaj spril z lastnikom hiše, v kateri je imel svoje stanovanje: v tridesetem nadstropju nekega newyorškega nebotičnika. Lastnik mu je zato kratkoma odpovedal stanovanje in ko se je polkovnik nekega dne vrnil domov, so bila vrata njegove sobe zaklenjena.

Toda Mills se ni dal tako hitro odpraviti. Splezal je na balkon in od tam se mu je posrečilo prodreti v stanovanje. Nato je zabarikadiral vsa vrata in se je pripravil na pravcato obleganje. Tako je vzdržal štirinajst dni — brez telefona, brez kopeli, celo izmenjavi perila se je bil moral odpuščati. Prehranje-

val se je zgolj s sandwichi, ki mu jih je dobavljala njegova odvetnica. Naposled se je polkovniku stvar vendarle zazdelo nekoliko prenemerna: sedemnajst dni je na njegovem oknu zaplapolala bela zastava miru in predaje v obliki srajce. Polkovnik se je vdal. Zahteva pa, da mu lastnik plača 250.000 dolarjev odškodnine.

Zdravnik s ponarejenim zrelostnim spričevalom

Na zadnji seji dunajske zdravniške zbornice so razveljavili zdravniško diplomu nekemu Samuelu Sternbergu iz Černovic, ki je bil sicer opravil vse študije, izpite in rigorozne z uspehom na dunajski univerzi in so ga zato promovirali za doktorja medicine, a se je sedaj izkazalo, da je bil vstopil v medicinsko fakulteto s ponarejenim zrelostnim spričevalom. Ta falsifikat so ugotovili v Černovicah, kjer je hotel Sternberg dunajski doktorat nostrificirati. Uvedli so proti niemu sodno postopanje in obvestili o stvari tudi akademski senat na Dunaju. Sternberg je neznano kam izginil.

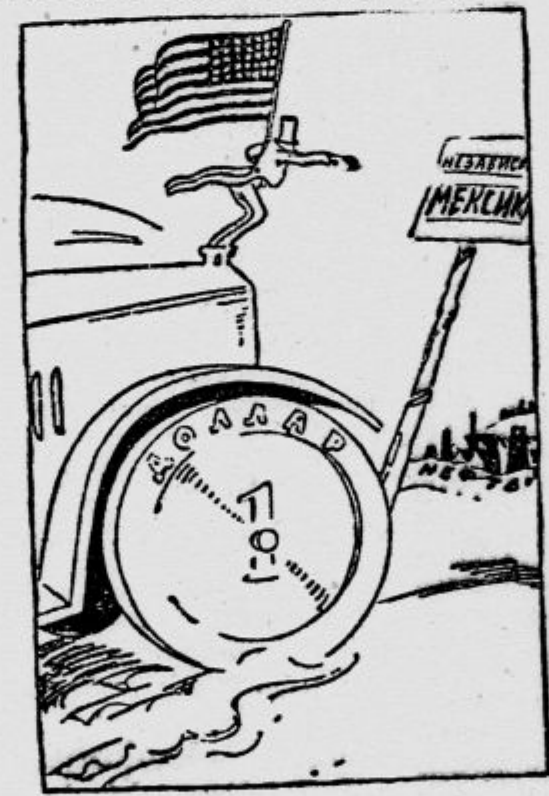
Igra, ki je končala z umorom

V Linzu sta se zabavala neki mizarški vajenec in neki mizarški pomočnik z metanjem lasa. Baš, ko je ušel pomočnik vajenca v zanko, je temu spodrsnilo in je padel s krikom na tla. Pomočnik je menil, da si je oni zlomil nogo in v strahu za posledice je zanko zadržal, dokler ni ostal vajenec brez znaka življenja na tleh. Potem ga je hotel pomočnik obesiti, kakor da je bil izvršil vajenec samomor. O pravem času so prihiteli ljudje in zadržanjenca rešili. Vajenec so odpeljali v bolnico, kjer so mu z muko rešili življenje, pomočnika pa v zapor in se bo moral zagovarjati zaradi poskušnega umora.

Rumene odvetnice

Japonska dobi v kratkem posebne vrste odvetnice, kakršnih pozna evropski kontinent prav malo. Iz Tokija namreč poročajo, da je japonski pravosodni minister izdelal in predložil japonskemu parlamentu japonski načrt, ki dovoljuje tudi ženskam udeleževati se v odvetniškem in sodniškem poklicu. Državni podtajnik za pravosodje je celo izjavil novinarjem svoje prepričanje, da bo vstop žene v pravniško službo izpolnil važno vrzel v pravcu modernega pravosodstva.

Japonske odvetnice pa bodo imele omejen delokrog in se bodo v prvi vrsti bavile z rodbinskimi vprašanji in z družinskimi zadevami, ki so tudi na Japonskem v zadnjih časih omajale temelje zakonskega življenja in pomnožile število ločitev in razporok. Sami japonski sodniki št obetajo mnogo uspeha in pravico, da bodo Japonke dosegle posebno pri moških dobre rezultate, ker so v takih zadevah izredno elastične in dojemljive ter vedo potipati razčarane zakonke za pravo žilo.

Morgan prihaja

Amerika podira z dolarskimi kolesi mejne neovdvisne Mehike, da dobi petrolej, ki leži za njimi. (»Zvest«)

Iz ječe na tečaj

V ječi Leaverport blizu New Yorka sta skupno zaprta znani Cook (ki do zdaj trdi, da je bil na severnem tečaju pred Pearyjem) in polkovnik Faurbes, nekdanji predsednik Zveze vojnih invalidov. Oba sta zagrešila goljufije: eden znanstvene, drugi denarne.

Faurbes, ki bo kmalu zadostil pravici, pravi, da se bosta po odslednji kazni oba podala z letalom na tečaj. Potovanje bo trajalo leto dni. Piloti so že izbrani. Med njimi bo baje celo Lindbergh, če mu bo vojna oblast dovolila dopust. Zaprta je v tem, da ima Cook prestat še pet let ječe. Cook stanuje radi boleznih doma. Dal je besedo, da se vrne v ječo, čim ozdravi. Vendar pa ne sme na tečaj, če mu prezident ne odpuusti preostale kazni. Zda je vložil Cook tozadevno prošnjo v nadi, da se mu bo želja izpolnila, preden umre.

Prepričevalen dokaz

Neki stavbni podjetnik je bil aretiran, češ da je v planem stanju šofiral svoj avtomobil po najbolj prometnih ulicah nekega mesteca v bližini Londona. Prišel je pred sodnike.

Tam so ugotovili, da so stražniki »delinkventa«, potem ko so ga aretirali, natančno izprašali o vseh mogočih in nemogočih stvareh. Vprašali so ga n. pr.:

»Načrtajte cesto, ki pelje iz Stainesa, in sicer od Houslowa pa do križišča z veliko državno cesto, ki vodi na zapad!«

Ali pa:

»Rekili ste, da ste danes prodali neko hišo. Dobro. Narišite nam natančen tloris te hiše in prerez skozi streho. Dajte narišite v merilu načrt terena, na katerem je zgrajena hiša!«

Aretrirane je zmagovalno odgovoril na obe vprašanji in je izpit srečno preстал.

Sodniki so bili z »izpraševalno komisijo« in njenim poslovanjem zadovoljni, obtoženčevo znanje pa jim je tako imponiralo, da so »delinkventa« oprostili.

Ljeningovi možgani

Berlinski profesor Oskar Vogt, ki ga je sovjetska vlada pozvala v Rusijo, je pravkar dovršil prvo etapo študij Ljeningovih možganov. Predaval je o tem predmetu pred izbrano publiko, kjer je govoril tako-le:

V Ljeningovih možganih sem našel veliko množico piramidnih celic, katere pričajo nedvomno o izrednih duševnih zmoglostih. Število teh celic je mnogo večje od števila zrnatih celic, ki so v Ljeningovih možganih posebno velike. Doslej so bili Ljeningovi možgani več nego 34.000 krat pod mikroskopskim aparatom. Opazovanja so pokazala naslednje rezultate:

Možganske celice so pri Ljenu mnogo večje kot pri navadnih ljudeh. To znači, da je Ljening realneje mislil kakor povprečni človek. Ljeningovi vtisi so bili drugačni kot vtisi navadnega smrtnika in tudi celice, ki dobljene vtise korigirajo, so pri njem nenormalno razvite.

Poverjenik sovjetske vlade za ljudsko higijeno prof. Semascho je na podlagi proučevanja in dosedanjih ugotovitev na Ljeningovih možganih izjavil, da je treba povsem revidirati dosedanje stališče glede odnosa med materijo in psiho. Stališče materialističnega tolmačenja duševnega življenja se je močno okrepilo. Očividno se odpirajo fiziološki in tem pogledu povsem nova pota in novi vidiki.

Seveda se najdejo vedoslovci, ki trde baš nasprotno, vsekakor pa je zanimivo slišati tudi mnenje nemškega profesorja.

× Sedem otrok na ledenem otoku. V Wilhelmshavnu so se drsali otroci na zamrznili reki Jadi. Hipoma se je odtrgala ledena ploča, na kateri je stalo sedem otrok, in je splavala proti morju. Zaradi prihajajočega mraka in nizke vode, ki ni dala rešilnim ladjam blizu, so ostali eno celo noč na svojem plavajočem otoku zunaj in so jih mogli z velikim težavami rešiti šele drugega dne.

× Bivši bolgarski kralj v Braziliji. Bivši bolgarski kralj Ferdinand je došel na Špansko, kjer ostane nekaj dni. Nato se odpelje v Brazilijo. Ni znano, kakšen namen ima njegovo potovanje. Za časa brazilskega

spravile Janeza v zadrego. S skrbjo je začel misliti na oslička. — Pa si je tudi mislil Janez, da mora imeti gospod fajmošter pri tem najbrže svoje posebne namene:

»Ehe; mislim, če bom delal z njim, si bo že zaslužil svojo krmo! — Sicer pa, saj imate posestvo, gospod fajmošter, lahko bi z osličkom delal pri vas, mar ne?«

»Kako pa! Da bi še pri meni lenuharil! Saj te poznam, gada! Tebe bi redil, osla bi redil in še plačati bi te moral povrh! Ehe, goščček zlati, ne bo nič, tako rekoč! — Ne rečem, če bi mi, tako rekoč osla prodal. Kupil bi ga že, tako rekoč, kupil.«

Janez malo pomislil, spomni se, da bo zvečer še veselo, da je čisto suh in že grunta, kako bi gospoda fajmoštra opilil.

Gospod fajmošter, ne bodi len, tudi on malo pomislil, kako bi Janeza opilil za osla. Krasna misel mu šine v glavo.

»Ti si zlata vreden fant, Janez, ampak s teboj je križ kupčijo delati, ker si z vsemi žavbami namazan, tako rekoč. Za pošteno kupčijo pa sem koj zraven. Zato napraviva takole: Ti posodiš meni osla, jaz tebi nekaj denarja in vso stvar spraviva na papir, črno na belo.«

PEČE
LE Z

Dr. OETKER
JEVIM
BACKINOM

Nazbolji preizkušene recepte razpošilja na željo brezplačno in prosto od poštini pristojbin.
Dr. Oetker, d. z. o. z., Maribor.

cesarja Dom Pedra je bil že enkrat tam. Takrat je bil postavil Dom Pedro nekega kobarškega princa za svojega univerzalnega dediča.

Kino

Muhasta igralka

Svoje čase, ko film še ni bil na tej višini kakor danes, so si igralci smeli privoščiti marsikatero ekstraturo. Znana je bila n. pr. muhavost velike umetnice Pole Negri, ki je kratkoma ostavila atelje, ako ji ni bila povšeči recimo rava dekorja. Danes so drugi časi in filmske dive s kapricami ne dosežajo več uspehov. V filmskih studijih je zavladala poslovni duh ameriškega businessa, s katerim morajo računati tudi igralci.

Zlasti težko so temu privadili igralko in med njimi najtežje Evropke. Zato so morale, ko so prišle v ameriški milje, pogoltniti marsikako grenko pilulo, preden so se ablimatizirale. To velja tudi za Polo Negri, Greto Nissenovo, Arletto Marchalovo in Greto Garbo, ki so vse danes redne in resne umetnice — vsaj v ateljeju. Čeprav tujke v Ameriki, so se vendar brzo naučile kaj si smejo kot zvezde dovoliti in česar si ne smejo; tem bolj čudno je zato, da se v businessu ni mogla uživati prava pristna Američanka, ki bi ji ameriška poslovnost morala biti tako rekoč že v krvi. V mislih imamo malo Bettjo Bronsonovo, o kateri pa nihče ne bi mogel slutiti, da ima neposlušno muhasto glavico pravačate primadone starega štila.

Miss Bety Bronsonova je prvič nastopila v naslovni vlogi »Petra Pan« in takrat si je pridobila sloves specialiste za vloge malih, nežnih in nepokvarjenih deklet. Paramount je kakopak razširil po vsem svetu, da je Bety ne samo na platnu, nego tudi v zasebnem življenju nedolžna dušica, ki povsem odgovarja tipu, katere igra v filmu. Taka je pač reklama in na tem ne bi bilo nič čudnega. Čudno pa je tole. Bety je lastni reklamami — verjela. Domisljati si je jela, da je v resnici tako nežna in nedolžna kakor jo slikajo reklamni članki in se je silno razburila, ko je bilo letošnje poletje sklenjeno, da Bettjo poslej ne bo več igrala deco nego moderne odrasle deklice. Pri Paramountu so se namreč spomnili, da je Bety dopolnila svoje 21. leto in da je že čas najti zanjo novo vrsto vloge. In vse bi bilo v redu, ako bi bila Bettjo ponudbo sprejela. Pa ni hotela za nobeno ceno. Izjavila je, da mora še nadalje igrati nedolžne devojčice, ker smatra za strašen greh nastopiti n. pr. »dašo likerja pred objektivom. Ravno tako ni dopustila, da bi jo filmali pri zajtrkovanju v postelji itd.

V filmskih ateljih spoštujejo dive, ki delajo, mačk, ki praskajo, pa ne marajo. Tako so Bety Bronsonovo oddali zna posodo drugi družbi, kjer je z Miltonom Silkom nastopila v »Rajcu, kmalu potem pa ji je Paramount dal na znanje, da njenega kontrata ne bo več obnovil, ako se ne poda.

Ali se bo mala Bettjo končno vendar spametovala?

Advokat

dr. Avg. Reisman v Mariboru
se je preselil
na Aleksandrovo cesto 12, II.
TELEFON 99.

Gospe pa ni bilo po godu, da se je pomiril, ne da bi jo bil prosil odpuščanja za žalitev. Vnovič se je zasolila: »Niti minute ne ostanem več pri njem. Ločiti se dam, pa je!« je zaihtela.

»Gospa Ana, nikar tja v en dan!« sem jo pogovarjal. »Vaša želja je vendar, da bi vam usoda naklonila sinka in hčerko. Brez moza pa ne bo nič. Verjemite mi! Otroci se ne rodijo kar tako — iz prahu kakor bolhe.«

Zdaj se tudi ona ni mogla zdržati. Smeh jo je posilil: »Kaj? Ali se ta gomazen iz prahu zaploja?«

»Kako pa drugače! Tako vsaj trdi moja strežnica Mica, ki ve vse, ker čita stoletno pratiko.«

Led je bil prebit. Dobra volja se je vračala. Ne dolgo, in spet sta bila »Mucica« in »Muki« pa pridno sta segala po začnu — kolikor ga je še ostalo, zakaj najboljšje kose sem bil že jaz pobral. Prav jima! Kaj se pa prepirata, kadar mežika zajec iz obare!

Velika inventurna prodaja

po čudovitih znižanih cenah se vrši do konca januarja v veletrgovni št. STERNCKI, Celje.

Bonifacij Kokoš:

Janez in njegov osel ...

Ko bi ne bila resnična ta zgodba, bi je ne povedal. Godi se v prelepi fari na Gorenjskem.

Glavno vlogo v tej zgodbi pa igra Janez in gospod fajmošter.

Janez je pravi tip krepkega, veselega, brezskrbnega, vedno živahnega in krasnega gorenjskega fanta. Stanuje pri svoji materi v siromašni koči, če se že naj imenuje tako ta podrtija.

Da bi skrbel za svojo ubogo mater, mu še nikoli ni prišlo na um. Najrajši pohajkuje, pleše, poje podoknice in živža dekletom, robota tukaj, robota tam in še to samo takrat, ko mu prede najhuša.

Neko nedeljo popoldne je Janez zadel na tomboli krasnega oslička. Pravega živnega oslička. Za las, da ga ni na mestu prodal, kajti kupcev je bilo nešteto, ki so se sami pomnili.

Za oslička se je prav živo zanimal tudi gospod fajmošter.

Janez se je nagibal, da bi ga prodal, pa je mislil sam pri sebi: »Jok! Živince mi pride nemara kdaj še prav!« — in je oslička pametno gnil domov in ga prižgal pod lopo.

Mati je bila od same sreče vsa iz sebe, ko je zagledala večjo žival pri hiši, kajti razen nekaj kokoši nista imela prav nič. Se psa ne. Takoj se je zavzela za živalico in je šla nabirat okoli bajte, kar je raslo zelenega.

Janez pa je gledal oslička in je pre-mišljal.

»Bo že kako! si je mislil in jo mahnil med vesele ljudi.«

Po cesti grede pa sreča gospoda fajmoštra.

»No, kako, Janez? Si zadovoljen, a? Lepa živalica, kaj ne, tvoj osliček? Da, da. Srečo pa imaš, tako rekoč, srečo! Kaj boš pa z njim?«

»I, bo že nekako!«

»Prav za prav res ne vem, čemu ti bo pri hiši, ko nimaš zemlje, tako rekoč. Mar bi ga bil takoj prodal.«

»I, veste, gospod fajmošter, jaz mislim, da bo za kakšno rabo. Z materjo bova kupila voziček in potem bo že nekako ...«

»A-a-a, pametno, pametno! Bosta pa pri sosedih ob setvi, ob žetvi kaj zaslužila, tako rekoč. — Zdi se mi pa, da ni lahka reč, tako živinco pri hiši. Čistiti je treba, paziti, da ne zbolí in pa krma, krma, tako rekoč. Vse to stane, preljubi moj Janez.«

Zlate besede gospoda fajmoštra so

Končno sta vendarle zbratanala. Gospod fajmošter posodi Janezu tri sto dinarjev za dobo treh mesecev. Namesto obresti si pa vzame oslička na posodo. Ako mu Janez v treh mesecih ne vrne denarja, postane osliček last gospoda fajmoštra.

S to pogodbo je gospod fajmošter jasno preračunal, da je Janezu prefrigano odžagal oslička.

In res, minili so trije meseci, o Janezu in denarju ne duha, ne sluha.

Tu bi bilo te zgodbe konec, da ni prišlo nenadoma drugo poglavje, ki igra v stvari veliko in glavno vlogo.

II.

Janez je sicer slutil gospoda fajmoštra namene pri pogodbi z osličkom, vendar ga je denar premamila, da se mu ni mogel ogniti. In v srcu ga je v resnici bolelo za oslička, vendar je upal, da bo spravil skupaj tri sto dinarjev in spet »dvignil« živinco. No, pa se je globoko vrezal.

Slučaj nanese, da igra Janez spet tombolo in ker je takim brezposelnim in lahkomišelnim ljudem soloh sreča mila, zadene prekrasen srebrni servis za kavo.

Janez se take sreče vobče ni bil nadejal in mu je bilo kar nerodno s sezvisom v roki. Saj še manipulirati ni znal

Kraljestvo mode

Maskeradni kostumi

Čas plesov je prišel in kmalu se bodo začele vrstiti maskerade.

Zabave željni mladi svet se zaskrbljen sprašuje, kakšno pot mora ubrati, da bo na vse strani prav: da ne bo upora in nereda v finančah in da bo tudi reprezentanca pri gospod Modu dostojna.

Minuli so časi, ko so se ljudje izživljali samo na maskeradah. Maskerada je ostala bolj zaradi tradicije kakor zaradi potrebe. K temu je pripomoglo moderno življenje, zlasti z gospodarskimi težavami in sitnostmi, ki niso prihranjene dandanes nikomur. Tudi maskeradni kostum je torej potisnjen v ozadje. Danes mu niti izdaleka ne posvečamo one pozornosti kot n. pr. naši predniki pred dvajsetimi, tridesetimi, štiridesetimi leti.

Maskeradni kostum je v pravem pomenu besede izginil. Nadomešča ga garnirana večerna toaleta, nekoliko spremenjena, dopolnjena in ovesena. V splošnem veljajo take pravila:

Če je obleka, katero želiš prirediti za maskeradni kostum presvetla, jo opremi s pestrimi našitki. S tem jo napraviš originalno. Za prirejanje maskeradnih toalet ne bo-

mo kupovali novega blaga, zlasti, če so namenjene samo za enkratno uporabo; vsaka dama ima v zalogi kakšne ostanke, ki se dajo s pridom izkoristiti.

Prva risba na naši sliki prikazuje tip stilne obleke, prirejene za pijereto masko. Model je iz tula, ima gladek zgornji del in na strani podaljšano krilo pastelne barve. Ovrtnik in rokavi so garnirani s širokimi nabirki, krog pasu se vrstijo pomponi iz svile, ki vise tudi od pokrivala in ki so našiti tudi tu in tam na krilu.

Drugi model je kostum sobarice, gladek v zgornjem in zvončast v spodnjem delu. Dekorativno učinkuje bel predpasnik iz čipk kakor tudi enostavna ruta, prevezana čez čelo.

Tretji model kaže obleko iz brokata ali iz čipk. Havbica ima obliko pahljače s kovinastimi šibicami.

Zadnja slika kaže španski kostum. Krilo je na levi podaljšano. Zgornja partija obleke je prekrizana in brez rokavov. V zapetih rokavcih so priveženi metalčki in kot dodatni dekor vidimo dve srči. Pokrivalo je apartno in predstavlja stilizirano cvetje.

Tip novega večernega klobuka garniran s kovinastimi efekti. V mnogih primerih je nov klobuk iz brokata.

Nojeva peresa

Če bila dolgo izključena iz mode. Sedaj se zopet pričnajo uveljavljati. Boe iz nojevih peres so postale zopet aktualne in lepo izpopolnjujejo večerno obleko.

z njim, revček. Vendar mu je bilo kar toplo pri duši in si ga je prav naravno pritisnil na srce.

Tudi sedaj se je ponujalo mnogo kupcev za servis, a je Janez vse gladko zavrnil, češ, zakaj ne bi jaz imel doma kaj gosposkega?

In ga je pametno in z veliko ljubeznijo in ljubosumnostjo nesel domov. Uboga mati je nad tem bogastvom ostrmelja in za las, da ni padla v nezavest.

Janez se je ves ponosen vračal k fantom v vas. Spotoma pa sreča gospoda fajmoštra, ki lo počasi seka proti farovžu:

»No, kako, kako, Janez? Ti imaš srečo v mavhi! Kam si pa spravil servis?«

»Domov sem ga nesel spravit, globoko v skrinjo!« — se kisló odreže Janez, ki se je ta trenutek spomnil opeharjenega oslička.

»Aha, zdaj greš pa na likof, tako rekoč? Bo že spet pijača!«

Besede gospoda fajmoštra so bile sijajno podtaknjene in so učinkovale kakor le kai.

Janez je bil, proti svoji navadi, v zadregi. Res, čisto je bil pozabil na likof. Sam pa suh, siromak ko poper.

Gospod fajmošter ni dal Janezu dolgo premišljevat:

»Pa kako misliš, a s tem servisom? Prodati, seveda, a ne? Ti ga itak ne rabiš, tako rekoč. Če ga res misliš prodati, ga kupim jaz, ako ni predrag, tako

rekoč.

»Ga ne mislim prodati, čeprav sem suh in nimam niti za likof. — Ampak veste kaj, gospod fajmošter? Vi bi mi lahko pomagali iz zadrege za nekaj dni, če bi mi posodili nekaj denarja. Na likof sem bil pozabil!«

»Ej, Janez, slabe izkušnje. Nerač posojam denar, ker posojevanje rozi zmerom zlo... O, pač, ti že posodiš, tako rekoč, ako mi, recimo, zastaviš kako vrednost; recimo servis. Nanih ti lahko takoj posodim pet sto dinarjev, tako rekoč. Tako bo pri meni vsaj varno spravilo.«

Janez je bil skoro ginjen na veliko-dušnosti gospoda fajmoštra.

Gospod fajmošter pa si je že v mislih mel roki, slutec, da bo srebrni servis prej ali slej njegova last.

In sta šla v farovž pisat pogodbo: Ko prinese Janez pet sto dinarjev, lahko vzame servis. Tako je stalo črno na belem.

Gospod fajmošter je servis mehko pogladil, ga postavil na omaro ter se zadovoljno nasmehljaj.

Minili so meseci, Janez je bil že davno zapravil denar in marsikaterikrat se je grenko spomnil, da ima nekje zastavljen dragocen zaklad. Saj je bil servis med brati vreden najmanj dva tisoč dinarjev. Odhod in kje nal vzame pet sto dinarjev, da dvigne to bogastvo?

Botelo ga je, da se je dal gospodu fajmoštru že v drugo tako potegniti.

Zdravstvo

Idiosinkrazija

Znano je, da enaki organizmi na iste vplive pogosto ne reagirajo enako. Dva prijatelja n. pr. napravita skupen izlet, pa ju preseneti nevihta, tako da sta do kože mokra. Eden mogoče težko zboli, med tem ko ostane drugi popolnoma zdrav. Ali iste osebe jedo isto jed, pa si nekateri pokvarijo želodec, drugi ne. — Se v bolni čudnih oblikah se lahko pojavi sprejemljivost za različne vplive. Goethe je n. pr. padel vsled vonja gnilih jabolk v omedlevico, med tem ko je Schiller baš pri tem vonju najlažje delal. Vživanje jagod, malin, rakov, janeža, povzroči pri nekaterih slabost, kolike, vnetje oči, nahod, kašelj in pa izpuščaje.

Podobne pojave vidimo tudi pri zunanji ali notranji uporabi različnih zdravil. Če se pregleda vsa novejša literatura, se opazi, da skoro vsa zdravila, in naj si imajo še tako različno kemično sestavo, lahko naletijo na individualno občutljivost. Tudi tu je opaziti kot pri prej omenjenih rastlinah, izpuščaje, srbečice, otekanje, vročino, vnetja itd.

Ista zdravila delujejo torej — v kolikor moremo presoditi — pod enakimi pogoji različno, in vzrok temu pojavu moramo iskati samo v različni individualni dispoziciji; kakšne vrste pa je ta, o tem so mnenja še različna.

Vsekakor se lahko trdi, da vzrok idiosinkrazije ne leži v medikamentu, temveč v neki občutljivosti osebe. Za to govorijo tudi slučaji, pri katerih povzroča popolnoma različni medikamenti enake simptome. Tudi sluhci dednosti idiosinkrazije govorijo za teorijo individualne dispozicije.

Za obširno razlago te dispozicije tu ni mesta, zadostuje naj, če omenim, da igrajo tu komplicirani fizikalno-kemični kolooidni problemi veliko vlogo. Rezultat je tako zvana »pripravljenost k ekcencu«, pri kateri že najmanjši dražljaj zadostuje, da nastanejo na koži obširni izpuščaji, ki pa hitro izginejo.

Četudi »misterij individuala« se ni pojasnil, vendar na podlagi dosedanjih opazovanj lahko trdimo, da pojavi idiosinkrazije ne temelje na zdravilu, temveč v posebnem ponašanju organizma posameznih oseb. Na drugi strani je pa tudi res, da se pri današnji hiperprodukciji zdravil pojavljajo tudi produkti brezvestne trgovsko-spekulativne zakonite industrije in pri teh leži njihova škodljivost v medikamentih samih. Kdor pa uporablja zdravila, katere izdeluje kemično-farmaceutska svetovna veleindustrija, ki razpolaga z velikim znanstvenim aparatom, temu bodo zdravila v predpisanih dozah prinesla samo zdravje, škodovala pa je v prav izjemnih slučajih idiosinkrazije. Ti slučaji so pa tako redki in so škodljive posledice tako neznatne, da skoro ne pridejo v poštev.

Dr. I. Travner.

O negi ustne dupline

Kako je ravnati z zobmi, o tem smo svoj čas že razpravljali na tem mestu. Tedaj smo povedali, da se treba izogibati pri jedeh in pijakah prevelikih temperaturnih diferenc, kakor tudi jedkih jedil in pijač, odnosa, da si je treba po vsaki jedi očistiti z zobotrebci ali poroščeniimi nitmi vseh ostankov jedil in si vrh tega s ščetko odrgniti zobovje in si razkužiti ustno duplino.

Vsa ta opravila so za nas kulturne ljudi brezpogojno potrebna. Pralovek kot dvjak in žival ne potrebuje nenej svojih ust, osebno ne zobovja, zlasti slednja ne, ki ne uživa vroče hrane. Normalni emajl brani za neslajivo zob pred naselitvijo bakterij v njem. Če je pa emajl počen, načet ali okrnjen, bodisi da je to povzročila preveč jed, udarce ali kemični vpliv, kakor ga povzročajo v razkroju nahajajoči se ostanki jedi v ustih, je bakterijam na široko odprta pot v notranjost zobu, katerega počno polagoma razjedati ter povzročajo na njem znano bolezen, kateri pravimo zobni razžor.

Ker ne moremo razkužiti ust kot kakega instrumenta z vrelo vodo, moramo za desinfekcijo ust uporabljati sredstva, ki kemičnim putem oskrbe razkuženje. Od teh pa moramo zopet zahtevati, da so taka, ki so za to svrhu primerna. Sublimat, karbol, lizol in druga sredstva, ki so sicer izvrstna razkužila iz raznih vzrokov v usta ne sodijo, v prvi vrsti že ne zaradi svoje strupenosti ne, kot ne radi slabega okusa in drugih lastnosti. Mislimo moramo torej na take ingredience, ki dobro razkužujejo, so dobro prenesljive, zobov in sluznice v ustih ne okvari, ki niso strupena in katere lahko uporabljamo pri mehničnem čiščenju zob.

Sredstvo, ki se v primerno slabotni raztopini bliža tem ciljem, je znani kalijev permanganat. Ali glede na neprijeten okus, porjavi ob sicer krepki desinfekcijsni sili zobe, in tudi za sluznice kot za emajl ni pri vsakdanji uporabi indifferenčni.

Iskati je bilo torej naprej in dobiti sredstvo, ki bi kot hipermangan z živahno oksidacijo tako dobro ali še bolje razkuževalo, ne da bi imelo neprijetne lastnosti omenjenega zdravila.

Ze mnogo let je, kar smo opustili permanganat kot custno vodo, in mesto tega sredstva pričeli uporabljati vodenec superoksid. Njegova prednost napram raznim drugim v poštev prihajajočim sredstvom je ta, da odaja, če se dotakne krvi, gnoj, bakterij, jednih ostankov, osobito mrtvih beljakovin, sami se razkrajajo, zbog tega nastalega encima del oksisavca na imenovane organske snovi, in jih s tem razkužuje, ko jih oksidira. Pri tem seveda nastaja plin, — oksisavec —, ki dela v slini in tekočini pene, ki se razležejo v vse, tudi najmanjše razpoke zob, sluznice, žlez itd.

Čist vodenec superoksid je za zobe popolnoma neškodljiv. Poleg tega s svojo razkužljivo silo odstranjuje vsak slab okus in vsak neprijeten duh, ki ga povzroča gnije, pa tudi alkohol in tobak. Vrh tega beli zobe.

Enako napako pa ima, da se jako hitro razkaja, da razpada in da je potem brez učink, posebno če je kaj bolj koncentriran. Da ga ohranijo učinkovitega, mu pridrevljejo kisline ali borate, ki pa zopet niso neškodljive za zobe. Tako ima celo ofitnelni tridesletni vodenec superoksid več ali manj kisline pripojene. Druge mešanice, posebno one z borovo kislino, imajo tudi slab okus.

Od dobrega preparata te vrste moramo zahtevati, da vsebuje precejšnjo količino vodenčevega superoksida, da se trajno drži, da ne razpada in da ne izgublja učinkovitosti, da nima kislinastih primesi in da se odlikuje po dobrem okusu. Tudi naj se vsaj v mlačni vodi naglo topi.

Po našem mnenju se bliža tem zahtevkom še najbolj vodenec superoksid, ki ga spravljajo lekarnje v promet pod imenom cortizon. So to kroglice, iz katerih si v par trenutkih napraviš vsem navedenim zahtevam dovoljno ustrezajočo ustno vodo, ki ni priročljiva samo za desinfekcijo zobovja in ust, ampak tudi dobro učinkuje pri angini, pri soru, pri vnetjih ustne sluznice in sploh pri vseh boleznih v ustih.

Popravek k članku: Lečenje revmatizma s cepljenjem. V tozadevnem članku v Zdravstvu z dne 1. t. m. so bile številke odstotkov tako na široko tiskane, da jih morda marsikdo ni pravilno čital. Zaradi jasnosti naj torej ponovimo: Pri svoji prvi seriji s Ponderforim cepivom B je Paul v 842 primerih revmatičnih obolenj dosegel: 64,6% popolnega ozdravljenja; 30,6% znatnega izboljšanja; na 4% cepjenje ni učinkovalo, poslabšalo se je 0,8%. Z modificiranim cepivom Cutivaccinom je Paul pri treh najhujših revmatičnih boleznih dosegel naslednje uspehe: pri razoblikujočem revmatizmu (Arthritis deformans) v 119 primerih: 64% bistvenega izboljšanja, 21% ozdravljenja, na 13% cepjenje ni učinkovalo, poslabšanje se je pojavilo v 2%; pri nevralgični trodeljenega žveca (Neuralgia trigemini) v 22 primerih: 41% bistvenega izboljšanja, 50% ozdravljenja in 9% cepjenje ni učinkovalo; pri ishiasu v 145 primerih: 45,5% bistvenega izboljšanja, 47% ozdravljenja, na 7,5% cepjenje ni učinkovalo.

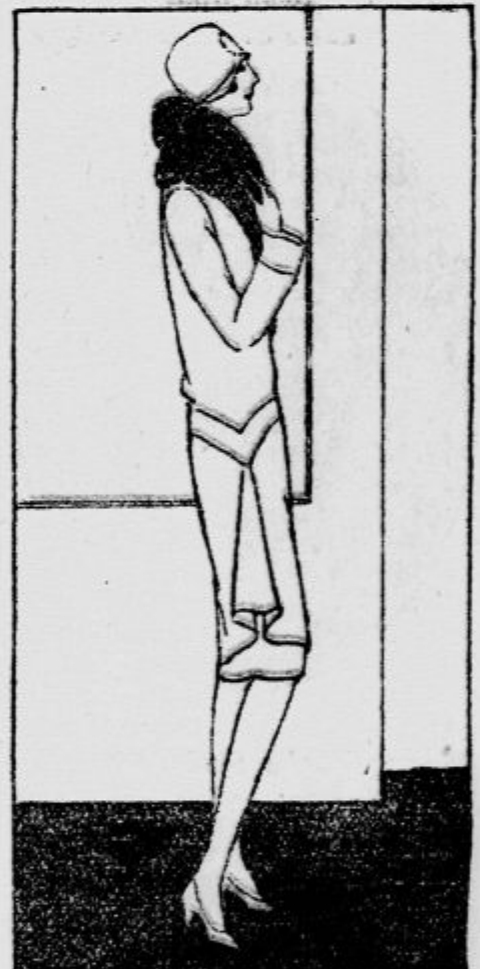
Zdravniška posvetovalnica

G. K. G. v M. Oprostite, v polemiko se ne morem spuščati z vami. Naše svoječasne podatke pa izpopolnjujemo v sledečem: Vedno plinov, nahajajočih se v zdravem želodcu, je požrti zrak, bodisi, da ga požiramo pri požiranju, pri kaj, ali, kakor nekateri ljudje iz posebne razvade. Poln želodec seveda lahko vsebuje ogljenčev dvojno kislino, maslobo kislino, žvepleni vodenec, blatoceve itd. V tankem črevesu je navadno malo plinov, ker jih to črevo v pretežni večini vsrka vase. Alkalni izločki njegovi (žolč, izločki pankreasa in črevesa samega), otopo želodčno solno kislino, pri čemer nastaja natrijev klorid in ogljenčeva dvojna kislina, katere resorbira tanko črevo tudi do 20 litrov na dan in to tako hitro, da je skoraj nikoli ni najti v debelem črevesu. Drugih plinov, osobito pa zraka tanko črevo ne more vsrkati. Če ti plini preidejo vanj, povzročajo napetost (meteorizem). Kar se pa pozneje najde ogljenčeve dvojne kisline v debelem črevesu, izhaja kot druge plinske primesi (n. pr. blatoceve, maslobo kislino, puhtivke, žvepleni vodenec itd.) iz vretja celuloze in gnitij beljakovin. To so torej plini, ki so nastali pri razkroju, povzročene ne po bakterijah. Debelo črevo ne more dosti plinov resorbirati; zato odhajajo ti pogosto kot vetrovi po svoji naravni poti. — Mislimo, da vam sedaj ta pojasnila zadostajo. — G. M. T. v C. Mešanica tinktur, napravljena iz šišek, mire in ratanije, je zastarelo sredstvo, katero so uporabljali pred 50 leti kot tinkturo za napravljanje ušnih voda. Navadno so nakapali po 30 kapljic me-

ker so najboljši in najcenejši.

ženice na čašo vode. Okus je trpek, a ne neprijeten; antiseptičnih lastnosti tekočina nima. Skoro isto velja o galunovi raztopini. Citajte naš članek o »Negi ustne dupline«. (G. R. I v Bd. Ad 1. Opisane motnje gotovo ne izvirajo iz prehlada. Imeti so morale druge vzroke, ki jih lahko odkrije samo osebna preiskava. — Ad 2. Če ni kaka lokalna bolezen kriva srbečice, je le - ta brzčas posledica krvnega ali živčnega obolenja, o čemer pa odloči lahko samo osebna preiskava. Poskusite s kakim železnato - arzenikovim vrelcem, n. pr. Gruberjevo vodo. — Proti srbečici poskusite simptomatično tudi z mazilom: inotolom. — G. A. I. v M. Ad a) Najboljše je, da se daste natančno preiskati po kakem strokovnjaku, ali da se odločite in vstopite v bolnico. Večina znakov je brezdvomno živčnih, vendar je treba osebne preiskave. Tisti čaj lahko uživate brez skode. — Proti odvajanju skušajte vzeti vsak dan žličko »eslepa«, katerega si kupite v lekarni, na pol litra vode in izpijte to sočnato tekočino tekom dneva. Tudi gorke obkladke si lahko polagate na trebuh. — Ad b) Tudi v tem primeru ni nič točnega moči povedati brez preiskave. Vobče tako oditanje krvi ni škodljivo. Zamašite bolniku nosnico s gazo, katero razrežite v jezike (jermen) in jih rinite vanjo, tako da jo popolnoma nagačite. Bolnik naj si deno noge v toplo kopel, na vrat in glavo pa mrzle obkladke. Naj redno slrbi za odvajanje in naj ne uživa alkohola v nobeni obliki. — G. P. H. v Ljubljani. Anonimno! Koš! — G. M. S. v O. Vprašanje je, če so opisane bradavice res tako imenovane »materna znamenja«. Če se to, se dajo samo izrezati ali izgati, z mazili se ne da doseči nič. — G. J. Z. na B. Ne da se vidijo »garje«, ni moči povedati, kaj je, zlasti, ker tvorbe niti z eno besedo niste opisali. Poskusite se mazati z inotolom, kar vam gotovo ne bo škodilo. To je mogoče, kar vi pravite, mogoče je pa tudi, da je obolela koža ali okostnica. Kopajte si po pol ure vsak dan noge v topli vodi, v kateri ste raztopili na vsak liter 1 žlico Darkauske soli. Ko nogo otrete in dobro posušite, masirajte pete s sledečim zdravilom: johtion 25,0 ung. emmoliens 100,0.

Slovenska opera 35 let

Iz galerije pevcev in pev^k, stebrov naše opere

Ničesar ne ljubi Slovenec bolj kakor petje in glasbo. Ako datiramo početek slovenskih dramskih predstav v l. 1848. se moramo spomniti barona Zoisa, ki je začel vzbujati slovensko opero s skromnimi kupleti in pesmicami, ki jih je že okoli l. 1780. vrvial ljubljanskem nemškimi predstavami.

pa so že od »Županove Mice« l. 1789. tudi v dramske predstave vtikali petje in glasbo. Brez teh dveh si pač Slovenec dolgo ni mogel misliti prijetne gledališke predstave.

Od l. 1866.-1892. smo imeli v Ljubljani na odru že 35 pevskih in glasbenih del s približno 100 predstavami.

Ljubljansko operno gledališče

In Slovenci, njih pevci in pevke, so prehajali od kupletov na posamezne operne arije v našem jeziku, se dvigali do opernih odlomkov, duetov, tercetov, kvartetov, sekstetov, začeli uprizarjati pol ure, uro, poldrugo uro dolge operetke, nato vsevečerne spevoigre in končno opere. Kjerkoli je bilo mogoče

Dr. B. Ipavčev »Tičnik«, Mir. Vilharja »Jamska Ivanka« in Foersterjev »Gorenjski slavček« so bile do l. 1872. prve slovenske operete umetniške cene.

Šele z 29. septembrom 1892 smo začeli Slovenci v gledališču nekoliko svobodnejše dihati: odprlo se je novo (deležno) gledališče in Slovenci so smeli igrati — pomislite, kolika sreča! — vsak teden dvakrat. Tako smo se že v prvi sezoni (1892-93) povzpeli do 50. predstav. Kajni Ign. Borštnik je bil vodja slovenske drame, rajna Josip Noll, naš prvi operni režiser in Fran Gerbič naš prvi gperni kapelnik. Za Jurčičevo »Veroniko Deseniško« je prišla takoj na oder V. Blodkova opera »Vodnjaku«, nato operete Iv. Zajca. Suppeja in Offenbacha, pa dr. B. Ipavčeva izvirna opera »Teharski plemiči« in končno že epohalna »Cavalleria rusticana«.

To je bil uspeh naše prve operne sezone v novem gledališkem poslopiu.

Zdenka Zikova

Marij Šimenc

Granadi, Webrova »Čarostrelca« in Smetanova »Prodano nevesto«. Pri- znajmo: velik napredek!

Ker pa smo napredovali tudi tako, da smo vsak drugi teden smeli igrati trikrat na teden, od sezone 1894-95 pa celo štirikrat na teden se je tudi opera razvijala naglo. Že sezoni 1894-95 smo imeli prvič slovenskega »Trubadurja«, v naslednji sezoni prvič slovensko »Carmena«, 1896-97 prvič »Lohengrina«, 1902-03 »Tannhäuserja«!

Od l. 1894 dalje je češki kapelnik Hilarij Benišek deloval neumorno, z izredno agilnostjo, samopožrtvovalnostjo in vzorno praktičnostjo za našo opero do sezone 1910-11, ko je odšel v Beograd. V tej sezoni je prevzel vodstvo danes slavn češki dirigent Václav Talich, za njim pa po Nemčiji in na Ogrskem danes veleugledni Fric Reiner. Poleg finega glasbenega dirigenta Bogomila Tomaša so delovali za našo opero še z največjim poletom kapelniki Hrazdira, Friderik Rukavina, Brezovšek, Matačić in deluje še danes Mirko Polić (z Balatko, Neftatom in Stritofom). Vsi ti so nam uprizorili skoraj vse najboljše opere svetovnega repertoarja, celo vrsto slovanskih, posebej še hrvatskih in slovenskih opernih del.

Nad 100 velikih oper obseza repertoar naših oper in nad 50 operet. Komponisti Adam, d'Albert, Auber, Bellini, Beethoven, Bizet, Boito, Charpentier, Cornelius, Čajkovskij, Delibes, Donizetti, Dvořák, Ferrari-Wolf, Plotow, Glinka, Goldmark, Gounod, Halévy, Humperdinck, Kienzi, Leoncavallo, Lortzing, Maillust, Mascagni, Massenet, Meyerbeer, Leoniuszko, Mozart, Musorgskij, Neumann, Nicolai, Offenbach, Prokofjev, Puccini, Rimskij-Korsakov, Rossini, Saint Saens, Smetana, Thomas, Verdi, Wagner, Weber, Weingartner l. dr. so na našem opernem repertoarju z najboljšimi svojimi deli.

Imeli smo od sezone 1892 izvrstne pevce in pevke! Nikoli nismo zaostajali za sedanostjo v lepih izšolanih, umetniško priznanih glasovih. Ako na vedem le nekatere, naj imenujem Ber- to Lesčinsko, Mar. Ševčikovo, Elo Noll, Am. Carneri, Leop. Hanuš-Svobodovo, Mar. Skalova, Mar. Collignon, Lili Nordgartovo, Mar. Sipankovo, Hano Richterjevo, Zdenko Zikovo, M. Zaludovo, R. Thalerjevo, Mitrovičovo, Thierry Kavčnikovo, pa Mar. Jungmannovo, Gabriel Horvatovo, Romanovo, Glivarčovo, Stolzovo, Reiso- vo l. dr. Pa tenoriste Pavška, Bučarja, Raskovića, Olszewskega, Orszelskega, Vička, Jastrzebskega, Fialo, Šimen- Drvoto, baritone Nollja Oufednika An- gelija Vulakovića, Krala, Novaka, Ro- manovskega, Popova, Balabana, Ho- lodkova ter basite Pestkowskega Per-

ša, Betetta, Križaja, Aschenbrennerja, Zatheja, Zupana l. dr. Kakšne pred- stave smo imeli in koliko novosti vsa- ko leto! Niso še stari oni, ki se jih radi spominjamo. In tudi od prevrata do danes je opera napredovala kolosalno. Danes imamo tudi že veledostojno opremo, stilsko pravilne kostime in de- koracije. In opera zavzema svoje po- sebno gledališče ter producira leto za letom večji in pestrejši repertoar. operi!

Fran Govekar.

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LON- DON (Daventry 1604 m 25 kw), ZAGREB (310 m 0.7 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), DUNAJ (517 m 7 kw), Daventry (492 m 12 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (Mo- tala 1320 m 30 kw).

Nedelja, 8. I.

BERLIN 20: Prenos orgelskega koncerta iz Frankfurta.

FRANKFURT 20: Orgelski koncert. — 1. Bach: 3 preludiji za orgle. — 2. Bruckner: 2 Gra- duala za mešan zbor. — 3. Dve orgelski skladbi. — 4. Hindemith: Koncert za orgle in komorni orkester. — 5. Händel: Orgelski koncert v D-molu. Prenos iz Langenberga.

LANGENBERG 20: Prenos orgelskega koncerta iz Frankfurta.

21:15: Akustične slike kölnskega karnevala.

STUTTGART 20: Prenos iz Frankfurta, nato iz Langenberga.

PRAGA 20: Novi in starejši plesi.

21:15: Koncert orkestra in solistov.

LONDON 21: Prenos zvonjenja in večernic. Nato koncert vojaške godbe.

BRNO 18: Koncert arij in pesmi.

20: Večerni koncert. — 1. Godovskij-Correlli: Pastorale. — 2. Schubertove pesmi. — 3. Godovskij-Schubert: Menuet. — 4. Rietz: Koncert za obojo in klavir. — 5. Schumann: Poetova ljubezen. — 6. Weber: Perpetuum mobile.

RIM 21: Prenos iz gledališča.

DUNAJ 19: Komorna glasba. — 1. Franck: Go- dalni kvartet v D-duru. — 2. Beethoven: Godalni kvartet v F-duru.

20: Prenos iz Frankfurta.

DAVENTRY 22: Večerni koncert. (Arije, pesmi, violina in klavir.)

VARŠAVA 20:30: Večerni koncert.

STOCKHOLM 20:15: Grieg: »Peer Gynt«; suita za soliste, zbor in orkester.

Ponedeljek, 9. I.

BERLIN 20:30: Ob 20. letnici smrti Wilhelma Buscha. (Pesmi in recitacije.)

21:10: Komorna glasba. — 1. Schumann: Trio v F-duru, op. 62. — 2. Beethoven: Va- rijacije v G-duru, op. 22. a.

22:30: Vinski bratci. (Petje prigodnic, reci- tacije, orkester.)

FRANKFURT 20: Prenos programa iz Stutt- garta, nato iz Berlina.

PRAGA 20: Prenos koncerta iz Brna.

LONDON 20:15: Mozartove violinske sonate.

20:45: Koncert orkestra in solistov.

22:35: Maeterlinck: »Sinja ptica«; z godbo C. W. Wilsona.

ZAGREB 20:30: Večerni koncert lahke glasbe.

BRNO 20: Koncert filharmonične družbe. — 1. Novak: Pomlad. — 2. Foerster: Jasno jutro. — 3. Jiráček: Tragikomedija. — 4. Zi- tek: Melanholično romanje.

RIM 20:45: Koncert italijanske glasbe.

DUNAJ 20:05: Poljuden večerni koncert orke- stra in solistov.

DAVENTRY 21:30: Sodobna komorna glasba. — 1. Schöenberg: Komorna simfonija. — 2. Schullhoff: Koncert za klavir in mali or- kester. — 3. Milhaud: Vstvarjenje sveta. — 4. Stravinskij: Oktet za pihalce.

VARŠAVA 20:30: Pevski in klavirski koncert.

STOCKHOLM 20:15: Koncert Brahmovih ko- mornih skladb. — 1. Sonata za violino in klavir, v D-duru. — 2. Pesmi. — 3. Tri skladbe za klavir. — 4. Dva madžarska plesa, za violino.

Torek, 10. I.

BERLIN 20:10: Wolf-Ferrari: »Madonin nakit«; opera v 3 dejanjih.

FRANKFURT 18:30: Wagner: »Tristan in Izol- da«. (Prenos iz frankfurtske opere.)

LANGENBERG 20:15: Komorna glasba. — 1. Schubert: Klavirska sonata v A-duru. — 2. Schumann: Kvartet v A-duru. — 3. Schu- mann: Metuljčki. — 4. Hindemith: Kvartet, op. 22. — 5. Dve pesmi.

STUTTGART 20: Simfoničen koncert filharmoni- čnega orkestra. — 1. Berlioz: »Kralj Lear«; uvertura. — 2. Liszt: Španska rap- sodija za klavir in orkester. — 3. Brsuni: Plesni valček.

PRAGA 19: Prenos iz brnskega Narodnega gle- dališča.

LONDON 20:15: Koncert Mozartovih violinskih sonat.

20:45: Orkestralni koncert lahke glasbe.

BRNO 19:15: Sidney Jones: »Gelsa«. (Prenos iz Narodnega gledališča v Brnu.)

RIM 20:45: Koncert ruske glasbe.

DUNAJ 20:05: Koncert Klenzlovih skladb. — 1. Koralni preludij za orkester. — 2. Dve pesmi. — 3. Septuaginta: Variacije za veliki orkester. — 4. Spevi iz glasbene komedije »Don Quichote«. — 5. Urvasi: uvertura za 3 dejanje. — 6. »Testament«: uvertura.

DAVENTRY 20:45: Koncert filharmonikov iz Li- verpoola. Nato prenos klavirskega koncerta iz Liverpoola.

23:15: Koncert Bachovih in Beethovnovih skladb.

VARŠAVA 20:45: Večerni koncert lahke glasbe.

STOCKHOLM 19:30: Koncert. — 1. Glinka: »Ruslan in Ljudmila«; uvertura. — 2. Gla- znov: Koncert za violino in orkester. — 3. Pesmi za bariton. — 4. Borodin: »Princ Igor«.

Sreda, 11. I.

BERLIN 20:30: Koncert modernih »Slagerjev« Lea Falla in Paula Linckaja.

LANGENBERG 20:10: Iz četrte dimenzije. (Ve- čer strahotnih dogodivščin. Recitacije in or- kester.)

PRAGA 19: Fibich: »Pelopon nagovor«; melo- drama v 4 dejanjih.

LONDON 20:15: Koncert Mozartovih violinskih sonat.

20:45: Prenos komornega koncerta iz Man- chestra.

23: Odlomki iz francoskih komičnih oper.

ZAGREB 20:35: Klavirski koncert. — Schumann, Gluck, Saint Saens, d'Albert, Chopin, Liszt.

BRNO 19: Prenos programa iz Prage

RIM 20:45: Vokalni in instrumentalni koncert lahke glasbe.

DUNAJ 20:30: Sloboda: »Čalanka«; veselofgra v 3 dejanjih. Nato večerni koncert lahke glasbe.

DAVENTRY 21: Koncert vojaške godbe. VARŠAVA 20:30: Koncert orkestra, solistov in moškega zbora. (Prenos iz Krakova.) STOCKHOLM 19:50: Simfoničen koncert. — Beethoven: Deveta simfonija.

Jaro Hilbert (Kairo):

Ezbekije

In privadil sem se na muhe in mo- skite, na vročino, veter, prah, na uma- zane otroke in žene in ceste, na osle, velblode, ovce, mačke, jastrebe pirami- de, sfingo, grobove, na Ramzesa, Amenhofisa, Tutankamona, samo na... Ko bom star, ko se mi bodo tresle roke in jezik zapletal, ko bom odložil čopič, bom napisal knjigo, ne o Tutan- kamonu, ne o piramidah, ne o muhah — knjigo o Ezbekiji, o največjem gnusu, o največji bedi, o brlogih najnižje mo- ralke.

★

O ne, ni prijetno sprehajati se v vseh delih mesta. Zelo ljubim Umski z nje- govo Khan El-Khalili, ljubim Citadelo z njenimi tankimi minareti. Ljubim mošejo Ibn-El-Tulun z njenimi neštetoilnimi obo- ki.

Rad se sprehajam ponoči po ozkih arabskih ulicah brez luči in ljudi, a ne- srečen sem, če me zanes korak v Ez- bekijo. A turisti so radovedni nekaj so slišali v Evropi o raju ljubezni in miče jih, da bi videli — pa jih popeljem.

In popeljal sem tja slavno igralko, našega velikega pesnika in slikarje, žurnaliste, duhovnike in radovedneže. Artisti so se odvrnili, radovedneži so odpirali oči, jaz sem si tiščal nos.

Nekaj stopnic, pa si v drugem svetu. Ne, ni raj, a skoro — Ev je dosti. Ima- jo rdeča lica in ribja usta, obrobljene oči, pobarvane lase, pa res misliš, da so pripravljene za nastop v cirkusu in ne veš, če bi se smejal... Jaz se nisem smejal. Odvrnil sem se. Gnus mi je bi- lo gledati gole noge in roke, v zatohlih brlogih sedeča dekleta, v umazanih, smradljivih ulicah gonečo se gnečo mo- ških pohotnežev. Odvrnil sem se, pa sem le moral še nešteto krat stopiti v labirint ulic, polnih človeške propalosti.

Videl sem mlada dekleta, komaj de- tinstvu odrasla; sedeča na ulici te pro- sijo, ne za vbožajne, temveč za to, da bi se zaprl ž njimi v smradljivo kolibo. In videl sem izkušene prostitutke, ki ti ne dajo mirno mimo; ki te udarijo, če jim skušaš ubežati; ki te opsujejo, če jim ne odgovoriš. Uboge žene, ki služijo kruh svojemu brezdušnemu možu, in vdove, ki so našle tu zavetišče zase in za svojo deco; izgnane in ločene žene; hčerke ničvrednega očeta, ki jih pripe- lje vsak dan v to bedo, da mu zvečer prinesejo nekaj grošev — in stare žene, ki za bora dva pijastra skušajo nuditi užitek perverzni propalosti.

Pa so bele, rjave, rumene in črne.

Vse, vse se najde v teh ozkih ulicah, polnih blata, muh in gnaja. Ne moreš mi- mo, da te ne povleče za rokav debela, sto dvajset kilogramov težka žena in se ti ne nasmehne in namigne z očesom, za drug rokav te pa vleče mršava tuber- kulozna razvalina z živo rdečimi lici, z ugaslimi očmi. In tukaj ti pošepče pe- derast, da ti hoče služiti in tam ti hoče drugi pokazati čudo, kjer si za bakšiš lahko ogledaš ljubezen živali do žene.

In videl sem, kako ta sirota, polna muke, je za boren pijaster kruha, fula, smradljivega sira, pije kavo in kadi, tu- di hašiš, uživa kokain in propada, propa- da, da ni podobna niti živali, ko je polna bolezní...

Pobegnij sem! Ne, na Ezbekijo se še nisem privadil.

Mladost

Če tudi izgleda po naravi močna, je vendar ogrožena od mnogih nevarno- sti izčrpanja sil vsled prebujnega živ- ljenja, ki je značilen za to srečno dobo.

Če hočete odstraniti vsako bole- zen, ki bi ogrožala fizično blagostanje mladih ljudi, jim priporočajte, da vsak dan uporabljajo

OVOMALTINE

V tem prijetnem dietetskem proz- vodu ne bodo dobili samo okusno sla- žičo, temveč tudi neizčrpen virec moči za telo in za duh, kakor tudi jamstvo za najboljšo zdravje.

Dobi se v vseh lekarnah, droge- rijah in boljših delikatesnih trgovinah za ceno: 100 g Din 18.50, 250 g Din 36.25 in 500 g Din 63.25.

Zahtevajte brezplačen vzorec, sklicu- loč se na ta list, od

Dr. A. WANDER, d. d.
Zagreb.

Josip Noll

Marija Skalova

Dirlgent Václav Talich

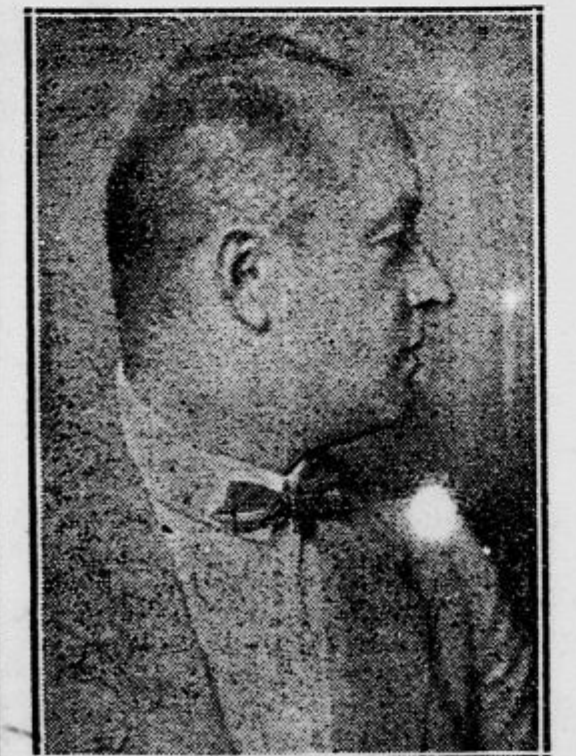
Tenorist Rašković

Josip Križaj
kot Melisto v »Paustu«.

Stanislav Orszelszky

Julij Betetto

Opéra je imela 7 solistov: J. Nollja, Jos. Pavška (tenor), Fedyczkowskega (bas), Gerbičeva, Daneševa, Polakovo in Nigrinovo.

Že v drugi sezoni je prinesla naša opera poleg ponovitev iz prve sezone kot novitete Karla Bendla opero »Sta- ri ženini« Kreutzerjevo »Prenočišče v

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Nedelja, 8. ob 15.: »Peterčkove poslednje sanje«. Ljudska predstava po znanih cenah.

Ljubljanska opera

Nedelja, 8. ob 15.: »Rigoletto«. Ljudska predstava po znanih cenah. Ob pol 20.: »Bajadera«. Opereta. Ljudska predstava po znanih cenah.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 8. ob 15.: »Traviata«. Znižane cene. Kuponi. Ob 20.: »Taktat v starih časih«. Kuponi.

Celjsko gledališče

Nedelja, 8. ob 16.: »Peterčkove poslednje sanje«. Ljudska predstava.

»Peterčkove poslednje sanje« se igrajo poslednjih letošnji sezoni danes v nedeljo, dne 8. t. m. ob 15. uri popoldne v ljubljanski drami kot ljudska predstava po znanih cenah.

Verdi: Rigoletto. Danes, v nedeljo, ob 15. se poje v ljubljanski operi Verdijev »Rigoletto«, pri kateri sodelujejo sledeče operne moči: g. Holodkov — Rigoletto, Vojvoda — g. Kováč, Sparafucile — g. Beletto, Gilda — g. Davidova, Madalena — g. Thierly-Kavčič, Gliko — g. Španova. Ostale vloge so v rokah gg. Janka, Mohoriča, Perka, Ramšakova, Jeromova in Sekule. Opero dirigira g. Balatka. Zvečer ob pol 20. se poje »Kalanova« »Bajadera« v običajni zasedbi pod vodstvom kapelnika g. Neffata in v režiji g. Povhata. Obe predstavi sta ljudski po znanih cenah.

Opazujemo na nastop št. Jakobčevega odra v ljubljanski drami, ki bo v torek, 10. t. m., ob osmih zvečer. Igra se »Igra v gradu«. Če ne običajne dramke. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blaginjah v operi.

Literarno prodiranje malih narodov med tuje narode

V novejšem času se opaža, da se zunanji svet čedalje bolj zanima za češko literaturo. Se pred leti le bilo treba napol očeljenih stikov in vplivov, preden je prišel kak češki komad na inozemski oder. Po velikih uspehih bratov Čapkovi in Fr. Langra pa je bil led prelomljen in danes se tuji odri skoraj že avtomatično zanimajo za češko noviteto. Znanja praska revija »Přítomnost« je prinesla poslednje tedne več razgovorov o tem vprašanju. Marsikaj je poučnega tudi za nas, ki si takisto želimo, da bi s svojimi glasbenimi in literarnimi umotvori prodrl v široki svet.

Glede glasbe pravi izkušen sodružnik iz Zeneve, da je treba tukaj nuditi to, kar prilja njihovega okusa, ne pa to, kar ugaja nam samim. Tako je n. pr. vsak Čeh silno navdušen za Smetanova »Mili života«. Ko so na nekem propagandno-reprezentativnem večeru v inozemstvu dovršeno izvajali to skladbo, jo je odlična publika poslušala z očividno rezervno, brez vsakršnega zanimanja. To veča tudi za literarne spise. Marsikaj, kar je doma zelo mikavno in dragoceno, je pri tujem narodu pušeno in brez večje vrednosti. To ne pomeni, da bi bilo treba producirati nekako kozmopolitsko blago. Ne, zadeti se mora okus tujega naroda, le - ta pa se včasih v marsikem razlikuje od našega.

V 45. številki »Přítomnosti« se je bil oglašil k besedi znaní nemški prevajalec čeških avtorjev Otto Pick. V njegovem članku je mnogo zanimivih podatkov o tem, kako prodira češka literatura v svetovno slovitvo. Pick je že nekaj let pred svetovno vojno prevel par novel Františka Langra in jih objavil v Krausovi »Fackel«. Brž se je oglašilo več drugih časopisov; med vojno le neko berlinsko založništvo izdalo celo zbirko »Zlata Venera« v 5000 izvodih, ki so bili v nekaj mesecih razprodani. Veseloljra »Kamela« skozi uho šivance« se je najprej vprizorila v nemščini in praškem gledališču; ko je le - to gostovalo na Dunaju in v Monakovem, je bila igra vpeljana in vprizorila so jo po vrsti razna nemška gledališča. Odtod je šla še naprej po Evropi. »Periferije« je sprejel že Reinhardt, ki je predlagal nekatere izpremembe; ker je avtor spisal igro po prvotnem romanu, mu je ugodel in igra je šla slavno po svetu. Po nemškem prevodu so jo vprizorili Madžari, Finci, Angleži, Američani, Rumuni, Latšji. Prevajalec dobiva pisma iz Skandinavije in iz drugih dežel, kjer se oglašajo novi prevajalci. Prevod prevoda? Da, ali preden se bodo v tujem svetu literarne naučili ležikov malih narodov... Boljše je tako, nego da ostanemo »kakor smo bili«.

Podoben kakor z Langerjem le z brati Čapkji. Pick je bil dolga leta sodružnik znanem nemški reviji »Die neue Rundschau«. To zveze so mu omogočile, da je objavil v nji dve noveli K. Čapka. Led je bil pre-

Daniel Potré:

Ubil sem ga

»Da, ljubi moj,« je nadaljeval doktor Lebleau, »bakteriološka raziskavanja, s katerimi se ukvarjam že nekaj let, so mikavna. Zastopam namreč drzno podmeno, da naše napake, naše strasti, pravcate prikriti bolezni, potekajo iz mikrobnega izvora, z isto pravico kakor hripa, mrtvično možgansko vnetje, mačuh...«

Doktor je umolknil in je izpraznil svojo skodelico kave. Sedeli smo v dvorani njegove vile »Tamariske«. Skozi široka steklena vrata se je videlo na modro temno morje.

Vzel sem novine in sem jih preletel z očmi.

»Glej ga!« sem jeknil, »tu je vest o samomoru nekega Marcela Beauduya. Ali niste bili z njim prijatelj?«

»Marcel Beauduy?«

Filip Lebleau je širil pokonci ves bled v obraz.

Nekaj težkih sekund je poteklo. Naposled je zamomljajal:

»Iskreni prijatelji smo si bili.«

Prisel je korajčiti sem ter tja in po kratkem razmišljanju se je oglašil:

»Svojo ženo obožujem. To priznanje

bit: znana založba S. Fischer v Berlinu je izdala knjigo Čapkovi novel. To je Čapka upeljalo v svet. Drame »R. U. R.«, »iz življenja žuželke« in »Vč Makropulos« so bile tako prevedene, vprizorile in posredovale agencija »Center« in čisto po slovnih načelih so se ta dela širila naprej in postala svetovno znana.

Pick piše: »Pot romana ali gledališke igre v tužno gre po tako zvanem »sistem« snezene kepek. Če se prevajalec, gledališki agent ali avtorju posreči, da opozori samo enega vplivnega tujca na to ali ono delo, se o njem kmalu govori v široko interesiranih krogih. Kakor hitro je imela n. pr. »Periferije« uspeh, se je oglašilo pri »Center« in pri meni nešteto ljudi, ki so pokazali ljubezen do češke drame in so hoteli prevajati Langrove spise.«

Iz teh izjavanih posnemamo pred vsem dvoje: Nemski prevodi so volens - nolens dober prevod naših literatur v tuj svet. Spisi, ki izidejo v uglednih nemških založbah, se kmalu popularizirajo po Evropi. Seveda je velikega pomena, ako le prevajalec v nemškem literarnem in založniškem svetu dobro znana in upeljana osebnost. Drugo je to - le: Tujina se zanima za to, kar je za njo novo in interesantno in kar prilja njenemu okusu. Umiljivo je, da imajo prvo besedo pri zalaganju prevodov in pri vprizorjanju gledaliških iger računali glode rentabilnosti, torej čisto poslovni interesi. Idealizem je na polju, kjer gre za prodajo, dobiček in izgubo, kar redka zel.

K tem izjavam bi pristavili samo še to, da smo Slovenci v daleko manj ugodnem položaju nego Čehi in le torej tem bolj razveselivo, da se spisi Ivana Cankarja čedalje bolj prevajajo v tuje jezike iz francoskega in italijanskega prevoda »Hlapca Jerneja« se bodo brez dvoma posneli prevodi v druge jezike. Seveda tudi tu ni šlo brez osebnih stikov in trudopolnega iskanja založnikov. Vsekakor bi bilo dobro, če bi skušali zainteresirati za Cankarja kakšno večje nemško založništvo, zakaj ne bi bilo prav, če bi si prikrivali, da bi se utegnili s prevajanjem naših reprezentativnih del v nemščino preriti res na svetovno literarno poprišče.

Jubilejni Tolstoj

Ruska državna založba »Gosizdat« je sklenila počastiti 100letnico rojstva L. N. Tolstega (11. septembra 1928) z novo popolno izdajo njegovih zbranih spisov. Zbirka je preračunana na 90 debelih zvezkov in bo sad napornega dela več urednikov.

Smoter zbirke je, podati prvotno popolno besedilo avtorja, ker je črtala poprej cenzura marsikatero stran v zgodovinskih in filozofskih spisih L. Tolstega. Večji del dnevnikov, ki obsegajo leta 1897—1903, pa sploh še ni bil objavljen. Neverjetno veliko je tudi število Tolstega pisem. Velikega pomena je na primer do zdaj nenatisnjena korespondenca s Čertkovim iz l. 1893—1899.

Spisi bodo objavljeni v časovnem redu in v dveh skupinah: prvo tvorijo romani in povesti, drugo pa pedagogični in filozofsko-verški spisi. Do jeseni izide prvih 9 zvezkov. Prva skupina je v njih zastopana z neobjavljenimi mladostnimi spisi, s trilogijo »Otroška leta«, s tavrskimi in sebastopolskimi povestmi. Druga skupina vsebuje poleg dnevnikov in pisem prvo popolno izdajo »Kritike dogmatične teologije«. Vsaka izdaja bo zaključena tekem petih let do l. 1933.

Publikacije književne zadruge »Luč«

Tržaška književna družina »Luč«, ki se je že lansko leto predstavila primorskim Slovincem s tremi lepimi knjigami, je izdala letos zopet tri zvezke, ki vsebujejo upravito pozornost.

Poljudno snanstveni Zbornik (uredil dr. Lavo Čermelj) šteje 108 strani teksta in 16 strani umetniške priloge z reprodukcijami značilnih del naših primorskih slikarjev. Med članki bodo posebno zanimale razprave: »Politika in etnika« iz peresa dr. Willana, J. Agneletta o gospodarskem stanju podeželskega prebivalstva v Julijski Krajini, Alberta Širokega »Pri naših upodabljalnih umetnikih in v. Grbca »Nekaj podatkov o glasbenem življenju po vojni«. F. B. je zbral slovensko bibliografijo Julijske Krajine, F. Kleinmayr registrira šolsko književnost, A. I. pa hrvaško slovitvo.

Dalje je izšla 133 strani obsegojoča povest Slavka Slavca »Uboji Ustine«. Snov je posneta iz kmečkega življenja v Julijski Krajini in je obdelana mikavno in simpatično.

Tretja knjiga je prevod ene najboljših povesti slavna poljskega pisatelja VI. St. Reymonta: »Temek Baranc«. Povest je poslovenil pisatelj Fr. Bevk in dodal na koncu najboljše življenjepis mojstra poljske proze, kar jih imamo doslej Slovenci. Knjiga obsega 66 strani.

Književna družina »Luč« je kljub težkim kulturnim in gospodarskim razmeram naših

o moji ljubezni se vam morebiti zdí ne-prikladno, vendar pa je nujno potrebno za razumevanje tega, kar vam bom povedal. Lani osorej sva namreč povabila semkaj za dva meseca Marcela Beauduya. Bil je lep, zdrav, sportnik in očarljiv. Moja žena se ni kazala nedostopna — to sem naglo zapazil.

Nekoč sta sedela drug tik drugega na kanapeju. Kazala mu je album s fotografijami. Odšel sem iz salona in sem obstal za vrati, z napetim ušesom, z ogorčenimi živci: skozi les je prihajal šum njunega pomenka, nallik počasni vodi. Včas se ni nič več čulo; potlej pa je izgovoril glas moje žene, mahoma mračnejši: »Srček moj!«

Val krvi mi je butnil v lice in že sem hotel odpreti dur, da bi se zakadil na tega človeka, ko mi je rezka misel prešinila možgane: »Nikar!«

Ah! le oglejte si zdravnika Lebleauja: poštenjak, odločen in zdrav značaj? Kaj šel to je ubožec, ki ljubi, razume, ki obožava svojo ženko, ki je trpel in še trpi!

Simonko poznate: nagla je, hitro vzkipl, sužnja svojega živčevja otrova-na z romantiko. Da sem odpodil Marcela Beauduya, bi bila šla z njim. In takšna misel me je pretvorila v slaboten

stvor, nezmožen ostre poteze.

Stirinašt dni sem bedno životali. Edino v delu sem mogel malce pozabiti svoje nadloge. Omenil sem vam, kakšne so moje raziskave, moja domneva o izvoru nekih naših zablod in naših strasti. Moja teorija je bila distikrat že kolikor toliko potrjena, saj se mi je bilo posrečilo osamiti glivico, ki je po mojem mnenju vir pogubnega nagnjenja: Igralske strasti.

Medtem pa se je Marcel Beauduy na avtu prehladil in je moral leči. Mene pa je zadelo, da rad ali nerad skrbim za tega moža, ki mi je bil ukral veselje do življenja.

Nekoga dne, ko se je po malem že popravljal, mi je dejal:

»Ali ne mislite, da bi mi kak ubod pospešil ozdravitev?«

Prilika je bila imenitna, da preskusim svoj izum, da proučim na osovraženem bitju učinke, ki bi jih sprožil vbrizg mojega gojišča: skratka, da mu vceplim oni »nevdeca«, ki sem ga ondan izoliral. Kakšna neusmiljena skušnjava!

Dr. Lebleau je za trenotek brenehal in položil roke navzkriž. Potem pa s svojim jasnim glasom:

»Podlegel sem. Nekaj večer sem mu

rojakov onstran meje izdala tudi letos knjige, ki so na čast nji in visoki kulturni zavesti Slovencev v Italiji.

Iamed ruskih komponistov se v poslednjem času najpogosteje navaja ime Aleksandra Skrjabinja, ki je ustanovitelj ruske moderne glasbe. Na klavirskem koncertu, katerega priredi v ponedeljek, 9. januarja, pianistka ga. Dana Golia-Koblerjeva, se igrajo 4 njegovi preludiji iz op. 11, ki so pisani odločno še pod Chopinovim vplivom. Za njimi pa se takoj igra »Satanska poema«, v kateri se nam kaže Skrjabin kot samostojen skladatelj, hodeč po popolnoma novih modernih potih. »Satanska poema« je sentimentalna, zaljubljena melodija, katero ruši neprestano ironični smeh, dokler jo popolnoma ne uduši. Koncertno publiko opozarjamo na to izredno prireditve.

Mladen Kostov (Pariz):

„Jutro“ na posetih v Rusiji

V današnji Rusiji sta dva človeka, ki sta na glas, da nosita vedno ovratnik in kravato. To sta: Čičerin in Lunačarski. Prvi je rojen aristokrat, ki mu je lepa obleka živa potreba; poleg tega je minister za zunanje politične zadeve ruske države in eden izmed najbolj vernih čuvarjev diplomatskega protokola. A drugi je znan estetik, pisatelj, galanten kavalir in komisar za ljudsko prosveto v istem času.

V današnji Rusiji so ovratnik, kravata in čista srajca buržoazen predsodek na kapitalističen luksus. Klobuk in dežnik sta istotako predsodek. A rokavice pomenijo pravo izzivanje. Najbrže imajo vse te stvari samo zato legendarne cene. In gotovo zato so aristokratizem g. Jurija Čičerina, njegova črna obleka in zlasti briljantna zaponka, ki krasi njegovo kravato, na glas po vsej Rusiji.

Oddal sem svojo vizitko v ministristvo zunanjih zadev in poprosil za intervju z g. Čičerinom. Dva dni potem me je sprejel g. Čičerin v svojem kabinetu v »Narkomindelu« — v Narodnem komisariatu inostranih del.

Mlad, eleganten gospod mi odpravi vrata v kabinet g. Čičerina in ceremonialno javi: Gospod Kostov, ekselencja! Torej, pred vrati Njegove ekselence sem postal »gospod«. Oddam svoj klobuk in svoj skromni naslov »državljan« v tajnikov kabinet — in vstopim v salon, kjer sprejema ekselencja male in velike posetnike.

G. Čičerin sedi za veliko pisalnico iz akazva, ki je izrezljana z zlatimi gravirami in prenatrpana s knjigami. On se nalahno dvigne in mi pokaže široki fotelj.

— Prihajate iz Pariza, monsieur? — me vpraša francosko g. Čičerin.

— Oai, Ekselencja. Da, ekselencja.

— Ne pričakujte od nas intervjuja v smislu buržoazne diplomatske prakse. Politika Zveze, notranja in zunanja, je odprta, jasna. Mi menimo, da mora biti javno mnenje vedno in popolnoma obveščeno.

Križanka

1	2	3	4	5	6
	7		8		10
11	12		13	14	
	15		16		18
19			20	21	
22		23		24	25
		26	27		29
30	31		32	33	
	34			35	36
37		38		39	

Rešitev križanke »Novo leto«

Vodoravno: 1. bl, 3. Pula, 5. Angora, 7. za, 8. ja, 10. Po, 11. Ob, 12. ris, 15. Niagara, 17. Usa, 20. krododil, 25. la, 26. Nerón, 28. Peloponez, 80. Karpali, 32. feminizem, 33. t. j., 34. in, 36. Milan, 37. Jazon, 39. Esplanade, 45. Bilo, 46. ar, 48. Rakek, 49. prore, 50. anoda, 52. tur, 54. Ra, 55. Erotika, 56. in, 58. bos, 59. Negafatam, 62. vodovod, 64. Antagona, 68. acetali, 69. očenaš, 70. Orsova, 71. Prilep, 72. N. N. 78. mama, 74. Satež, 75. oj, 76. Nava, 77. ml, 78. Petran, 79. na, 80. ak, 81. Mac, 82. ef. — V navpično: 1. Bug, 2. ilo, 3. P. n., 4. ar, 5. Aa, 6. aj, 7. zob, 9. Antanasarivo, 10. Poloneza, 12. Ra, 13. Iglja, 14. Saar, 15. nja, 16. il, 17. Uri, 18. so, 19. Ant, 20. klna, 21. Ron, 22. opij, 23. Kozarje, 24. demokracija, 27. et, 28. pelod, 29. Ema, 30. kje, 31. plot, 32. Filostrat, 35. od, 36. minosoc, 38. Neapel, 40.

Pomen besed: A. vodoravno: 1. slovenski učitelj; 4. tekoča voda; 7. je potrebna kosu; 9. potrebuje ličar; 11. polton; 13. reka na Pirenejskem polotoku; 15. zemeljska oblika; 17. povodni sesavec; 20. je potrebna novosti; 22. peruanski vladar; 24. melna vas na Notranjskem; 26. mesto v sev. Afriki; 28. podnebni pojav; 30. erozije; 32. kaljev oksid; 34. upadek (trgovski izraz); 35. gorovje; 37. rečeta ženin in nevesta; 38. plemč; 39. reka v Aziji.

B. Navpično: 1. domači kraj Martina Krpana; 2. dobrodošel v hiši; 3. pozna kvartoprec; 4. otok v Adriji; 5. kermična pralina; 6. je napisano na skitih; 8. tečno živilo; 10. obdaja živalsko telo; 12. visoka ravan v Aziji; 14. zdravilno solišče; 16. reka v Srbiji; 18. domače živali; 19. rabi slikar; 21. nebesno telo; 23. ime pohorskih vrhov; 25. rimski oblastnik; 27. primorsko mesto v Levantii; 29. potreben pri strehi; 31. stara utež ali mera; 33. jasa; 36. predlog, tudi: evropska reka.

Sestavil Vlado Igljič, stud. iur.

Rešitev nagradne zlogovnice

objavljene v božični številki »Jutra« 24. decembra 1927.

1. Novice, 2. Arčibav, 3. Java, 4. Vinodol, 5. Elbrus, 6. Černovici, 7. Senokoš, 8. Veneti, 9. Emanuel, 10. Tanais, 11. Abraham, 12. Otranto, 13. Torek, 14. Romeo. Največ sveta otrokom sliši Slave. (Prešeren.)

Izd žrebanja objavimo v eni prihodnjih števil.

vsiknil tekočino, roka pa se mi ni tresla. Dva tedna nisem ničesar ugotovil. A nekega dne, ko se je Marcel Beauduy kratkocasil s skromnim pokermem med svojimi znanci, sem mu zapazil v očeh bolj divji izraz. Roke so mu nekam pretirano ravnale s kvartami.

Njegovo kvartopirstvo je doseglo višek: vsaka prilika mu je bila dobra, dirke kakor stave, in ker se ni bil kos ustavljal svoji razvadi, je časoma kazal manj vneze za Simono. Ljubil jo je seveda še, vendar nova strast je zmagovala prejšnjo, jo presegala, jo dušila: dveh enakih strasti pač ne moremo vsebovati. In ta notranji boj, ki sem mu prisostvoval, ta osupljivi pokus psihopatologije bi mi bil vrnil nekdanjo radost, da me ni kruto skrbelo zdravje moje žene.

Da, kolikor se je Marcel Beauduy bolj vdajal igri, toliko bolj je to podkopavalo njo. Iz vsega srca se je bila predala temu možu, in ko je začutila, da ji ljubezen uhaja, se ga je še krepkeje oklepala, z bolestno besnočo. Človek pač vselej kopni po tem, kar beži od njega. Že leto in dan se ni potolažila. Neprestano sanjari o svojem ljubincu, ki ga le tuptam vidl. Resno je

bolna in izgubil sem zaupanje v njeno okrevanje. Na perečo kalvarijo roma, pa še na um ji ne pride, da ob njej korakam jaz s trikrat težjim križem, pod katerim se zdaj pa zdaj zgrudim.

Doktor je prenehal govoriti in se je ustavil s sreplim pogledom pred steklenimi durmi. Potekla je minuta in sunoma, kakor da so se odrgala, so regnila vrata. V okviru je stala Simona Lebleaujeva bela ko zid, v roki pa je kravejto stiskala dnevnik. Stopila je naprej in s hrupivim, strtim glasom, kakor zakričis pod mučilnico, zavpila:

»Filip, Marcel Beauduy je izvršil samomor!«

Nadvse mirno je zdravnik odgovoril: »Kaj si hočeš, njegovo veselje do igranja ga je moralo pripraviti tako daleč.«

Tedaj pa je scela telebnila na tla, nallik drevesu, ki odneha pred sekro.

Medtem ko sva jo nesla na blazinjak, sem gledal Filipa Lebleauja: po trdem obličju so mu polzele svetle, tihle solze liki deževne srage po šipi.

(N. K.)

»Planinka« zdravilni čaj

zdravi slabo prebavo, srp-rtje telesa, napihovanje, slabo delovanje čreves, izpuščaje, obolenja mokračne kisline, jeter, sol-ča in žolčnih kamov. Pri- sten samo v plombriranih paketihi po Din 20.— s napisom: Lekarna Baho-vec, Ljubljana. 174-a

si je pridobila že zdavnaj. Zato so britanske intrige naperjene predvsem proti Češki in Jugoslaviji. Mi smo uverjeni, da bi jugoslovenska vlada pred prekinitvjem rada upostavila rodne diplo- matske odnose. A naše razmerje do Češke je bilo in je ostalo dobro. In evo, Angleška je začela s svojimi ma- nevri: akcija lorda Rothermerea po eni strani, italijanska agresivnost na- pram Beogradu po drugi imata za smot- ter to, da bi Češko in Jugoslavijo po- vlekli v antisovjetski blok.

G. Čičerin malo pomolči. Na nje- govem licu mu čitam veliki, fini humor, ki ga opaziš pri vseh aristokratihi.

— Mislite, ekselencja, da je vojna proti Zvezi nekončana in blizu? In ali je upravičen alarm sovjetskega tiska, ki govori o tem, da je vojna dogodek, ki napoči lahko vsak dan? Ni vse to ne- koliko pretirano? —

— Če notranje težkoče (tukaj nami- guje g. Čičerin na Kitajsko, na Egipt in na britanske kolonije) in akcija medna- rodnega proletariata ne prepreči usod- ne angleške namere, bo ves svet po- novno doživel strahote nove vojne. Mi smo dostikrat naglašali, da ne bo niti povod niti odgovornost naša. —

— Če vas dobro razumem, smatrate, da stoji Evropa pred novo vojno? —

Tukaj me skuša g. Čičerin uveriti, da so še angleške priprave tako daleč, da je dala celo Nemčija dovoljenje za pre- voz municije preko svojega ozemlja. In pravi:

— Mi pričakujemo raznovrstnih izzi- vanj britanskih intrig v početku prihod- njega leta! —

Čisto gotovo ne verjame niti minister sam v to, kar govori, toda v diploma- ciji (v buržoazni kakor v sovjetski) so »poskusni baloni« dovoljeni.

Potem mi je spregovoril g. Čičerin o kitajski revoluciji, o prebujanju koloni- jalnih narodov. To mi da priliko, da se oglašim:

— Ruska politika je bila v prošlosti vedno med vplivi vzhoda in zapada. Ali vas smem vprašati, kam je bolj usmerjena pažnja sovjetske politike? —

— Politika Zveze nima danes nič skupnega s prošlostjo. Ne pozabite, da je ves naš politični in gospodarski red nekaj novega, da je naša Zveza za vzgled iztočnim kakor zapadnim narodom in neminljiva bodočnost vsega sveta! —

Vso to tirado izreče g. Čičerin istota- ko hladno, z isto brezbriznostjo kakor malo prej, ko je govoril o vojni. Oleda neprestano na diamant svojega prstana, kakor da ga proučava. In govori vedno, kakor da govori o kakovostih svojega diamanta...

O opoziciji pravi g. Čičerin, da je brez pomena. O starih predvojnih dol- govih ponavlja, kar je dejal že milijon krat. A ko zopet umolkne, razumem, da je intervju završen.

Zahvalim se, oprostim se in ostavim Njegovo ekselencjo, komisarija zunanjih zadev Zveze sovjetskih socialističnih republik, v njegovem kabinetu, kjer danes o miru največ govore, dočim se tam isti čas pripravljajo in izvajajo mednarodne intrige in revolucionarna gibanja vsega sveta...

Svetovno znane original EMALIRANE prave L

Po svetu

Tole moramo kar na prvem mestu zapisati: Francoski pesnik Anet je prišel nedavno na predavanje v Berlin, kjer so ga literati sprejeli zelo navdušeno. V razgovoru je Anet izjavil, da pozna razen Goetheja samo še enega Nemca — dr. Peltzerja. Pravil je, da ga je videl na olimpijadi v Parizu, kako je zmagal nad njegovim rojakom Sero Martinom. Anet je skoraj prepričan, da bo zgodovina bolj, kot pozna njegovo ime, ker je pisano med prvaki v tenisu. Usoda knjig je neznana, sportni uspehi pa žive od roda do roda! Žal je takih mož, literatov in sportnikov obema, še malo med nami!

Toda letos jih bomo gotovo nekaj pridobili. Svetovna revija sporta v St. Moritzu in Amsterdamu bo presegla vsa pričakovanja. Prijava za zimsko olimpijado so zaključene. Sodelovalo bo 24 narodov; naša država bo nasloplila v štirih disciplinah: na 50 in 18 km ter umetnem drsanju za dame in gospe. Slovanov je najmanj; razen nas še Čehoslovaki in Poljaki. Sedaj se že čujejo posamezni rezultati, ki jih dosegajo olimpijčniki na treningih... Mladi Norvežan Ruud je skočil doma 72 m in pustil celo prvaka Thamsa za pol metra zadaj. Švicar Troiani, ki je za božič zmagal na olimpijski skakalnici, se je pognal na 71 m; v Švici takega rezultata še niso videli. Tudi tekači kažejo bajne čase: Lördal 1:49,5 ali Steenen 1:51,30. Tudi norveški drsalci bodo imeli precej govora. Posebno na 1500 m sta se na treningu ostro udarila prvak Evenson in Roald Larsen, ki sta končno v 2:21,3 istočasno dosegla vrhove. Zmagal pa je Larsen na 500 m s 44,3. Časi so izborni. Prvak iz l. 1925 Finck Claes Thunberg bi tudi še rad dobro odrezal. Na 1500 m je že spravil na 2:26,7. Na 1000 m je nesel Ovasko in Blomquist v času 1:33,5. Finck so v Kuopiu zbrali svoje može za Svico. Zmagali so na 500 m Friman v 46,1, na 1500 Backmann v 2:23,8, na 5 in 10.000 Blomquist v 8:49,6 oziroma 18:31,4. Tudi finski smučarji so dobri. Pri izbirnih tekmah (na 36 km in kombinirani tek) je zmagal favorit Saarinen v 2:41,54; za njim so prišli T. Lappalainen v 2:42,54 in Mattila v 2:42,56. V komb. tekmi je ostal prvi Toivo Järvinen. Na olimpijado gredo: Saarinen, dva Lappalainena in Niku za 50 km ter dva Järvinena. Nuotio in Paananen za kombinirani tek. Skakali bodo: Nuotio, Raivio in oba J. Tudi Norvežani imajo svojo ekipo definitivno sestavljeno; v Svico pride s posebnim vlakom.

Holandci še vedno postrani gledajo, češ naj ne bodo znali izvesti te največje olimpijade, kar jih je videl svet. Če jih ne bo prehitelo, smemo upati... Tembolj podjetni so Američani; najeli so za parnik »President Roosevelt« 14 tisoč ton, na katerem bodo — razen veslačev — stanovali tudi v Amsterdamu. Odpeljali se bodo 3. julija ter prišli nekako 8 dni pred otvoritvijo. Domov gredo sredi avgusta; vsega bodo rabili 42 dni. Drsalci so pred odhodom v Svico povabljeni še v Oslo. Zastopstvo 5 drsalcev je tu dni odšlo iz Chicaga v New York, odkoder se pripeljejo čez luo. — O Lidelu od l. 1924, ko je zmagal na 400 m v Parizu, ni bilo več glasov. Sedaj prihaja iz daljnega vzhoda vest, da bo Lidel zopet startal ter brnil svoj rekord (47,6). Anglez se udeležuje kot misijonar na Kitajskem, kjer je odnesel mnogo zmag na kratke proge, postavil pa tudi nov azijski rekord na 100 m (10,8). — Madžari so se radi naslanje svojih ljudi v Amsterdamu prišli v olimpijskem odboru. Vlada je odbor razpustila in ustanovila urad, ki bo prevzel njegove naloge.

Da so Čehi in Avstrijci v nogometu spet prijatelji, smo zapisali med tednom. Avstrijci gredo 15. t. m. v Pariz; nekaj se jim hlače tresejo. Danes se tepejo z Belgijci, ki imajo letos sploh hud program. V 5 mesecih bodo odigrali 7 meddržavnih tekem. Italijani so zopet za eno zmago bogatejši; to so zaslužili. Švicarji so vsled tega ostali na zadnjem mestu v konkurenci za evropski pokal. Na vodstvu so Čehi z 3 točkami in boljso razliko golov pred Italijo, ki je odigrala 3

tekme, dočim so favoriti igrali le dve. Angleško prvenstvo je še nespremenjeno; le razlika med prvimi in naslednjimi — posebno v II. ligi (Chelsea) — je vedno manjša. — Madžarski klub BEAC ima tradicijo, da igra na Silvestrov večer 2x10 minut dolgo nogometno tekmo ter počaka novo leto na zelenem polju. — Južna Amerika je z ozirom na priprave za olimpijado za letos opustila vsa prvenstva tekmovanja. Pri nas bo letos tega potrebnega zla tudi preveč!

O povabilu nemških atletov na Japonsko smo zadnjič pisali — z rezervo. Sedaj je gotovo, da Nemci ne gredo tja, ker bi tako potovanje ne bilo v skladu z njihovim amaterstvom. Ta fraza je vedno na mestu... Piltzerja ne smemo pozabiti. Kakor piše nemški »Pickerc«, je menda že startal v Bostonu in tekel 440 y 57 sekund. Ravno v Bostonu čaka nanj najboljši ameriški tekaš na srednje proge Lloyd Hahn, ki pridno trenira in hoče po enem mesecu stopiti ob Peltzerja. Drugi pa pravijo, da mu Nemci sploh ne bodo dovolili starta. Sicer pa tudi drugi savezi pazijo na svoje atlete. Francozi so n. pr. Seri Martinu prepovedali teči v Italiji, kjer se je hotel malo oddahniti pred Amsterdamom.

Boksarji pa lahko služijo. Spanec Paulino je zaslužil po Ameriki v 11 mesecih 183 tisoč dolarjev. Z Delaneyom je zaslužil čistih 90 tisoč. Nedavno je porazil v New Yorku Amerikanca Pata Lesterja — z lahkoto. — Belgijski prvak v teži teži Jacques Humbeck pa je izgubil proti neznanemu Touchtoneju in si tako nakopal še tretji poraz v »dolariji«. — Italijan Roberti je v Bostonu po točkah dobil proti Jacquesu Gagnonu; sedaj pride Paulino v roke. — Za Jacquesa Delaneya išče menaier Tex Rickard primerne nasprotnika, izbral bo med Tiquejem in Slatteryjem. Za Geneeja Tunneya pa pravi, da bo letos nastopil samo enkrat v septembru, če ne bo obiskal Prage, ki bi jo menda rad prišel pogledat. Če bo šel med vrvi, se bo sista morda spet videla z Dempseyem.

Glejtejeva in Hudsonova ne moreta preplavati Gibraltarja. Te dni sta bili zopet po 8 ur v vodi, pa so jih morali potegniti na krov... Trmasti sta pa pošteno! Progo za Schneiderjev pokal bodo prenesli iz Benetk na zapadno obalo Anglije med Liverpoolom in Southamptonom. Pravijo, da je idealna za gledalce in letalce. Italijanom se pa pokal vedno bolj izmika...

Delovanje ASK Primorje v preteklem letu

Poročilo nogometne sekcije je podal g. Buljevič. V pretekli jesenski sezoni je moštvo preživelo neko krizo, ki je deloma povzročila, da se je moštvo plasiralo na konec prvenstvene tabele. V pomladanski sezoni pa je moštvo šlo s svežimi silami na delo in doseglo končni placement na drugem mestu ljubljanskega kroga. Sekcija je absolutno vsi prvenstveni program, udeležila se je tudi vseh od podsaveza in saveza diktiranih prireditev in dosegla zadovoljive rezultate. Prvo moštvo je odigralo z izvenljubljanskimi klubi 10 tekem, od teh 4 mednarodne. Dobil jih je štiri, izgubil šest, tako da je bilanca za moštvo, upoštevajoč jakost nasprotnih klubov, dokaj zadovoljiva.

Za lahkoatletsko sekcijo je poročal g. D. Sanein. Sekcija se je tekom leta zadovoljivo razvijala, kolikor je pač bilo v danih prilikah mogoče. Udeležila se je vsega 16 lahkoatletskih prireditev. Sama je organizirala štiri prireditev, od katerih je zlasti omeniti internacionalni meeting in dvomatch KAC-Primorje, v katerem je sekcija zmagala nad KAC-om v razmerju 57 : 40. Atleti so startali pri vseh prilikah, ki so se jim nudile, dočim so bile prireditve, ki jih je sekcija sama organizirala, v splošnem bojkotirane. Od važnejših prireditev, ki se jih je sekcija udeležila, omenja zlasti savezno prvenstvo, kjer se je sekcija plasirala klub najmočnejši konkurenci na tretje mesto. — O uspehih, ki jih je sekcija odnošila ki so jih atleti dosegli, omenja zmago Zorge v šestboju na

juniorskem meetingu Ilirije, rezultate dr. Perparja, ki je še vedno najboljši sprinter v državi, državni rekord Slapničarja, ki je na 5000 potisnil čas pod 17; razen tega omeni uspehe Slamiča, Furlana, Petkovška, talentov, ki obetajo; da bodo dvignili našo lahkoatletiko.

O hazeni je poročal g. Vončina. Vsporedil je do gotove meje nemoteno poslovanje in delo ostalih sekcij s hazensko in prišel do zaključka, da so vse ostale sekcije mogle kolikor toliko slediti svojim ciljem, dočim je bilo hazenski sekciji radi nerazumljivega zadržanja podsaveza napram njej aktivno nastopanje docela onemogočeno. Sprva je podsavez naložil sekciji po misljenju kluba neupravičene kazni in izrekel neki igralci zabranjeno igrati, ko se pa sekcija ni hotela ukloniti, ji je izrekel zabranjeno nastopanja vse do tle, dokler se ne ukloni diktatu. O celi aferi se je razpravljalo že v javnosti preko časopisja. Situacija je neizpremenjena, zagotavlja pa, da bo sekcija ostala dosledno na svojem stališču, to je zahtevala še nadalje, da se kroji vsem enaka pravica, da se uvede načelo pravičnosti v naše sportno delo.

Poročilo plavalne sekcije je podal g. Sakida. Plavalna sekcija se je udeležila štirih plavalnih prireditev, in sicer: plavalne tekme Ilirije, prvenstva Slovenije, državnega prvenstva na Sušaku in tromatcha Gradjanski — Sportno Udruženje — Primorje v Karlovcu. Sekcija je dosegla prvenstvo Slovenije, v državnem prvenstvu se je v najjačji konkurenci plasirala na četrto mesto. Ima najboljše nade za bodočnost, močno oporo ima v plavalkah, od katerih so nekatere najboljše materializirane v državi.

Za kolesarsko sekcijo je poročal g. Gaberšek. Sekcija se je zadnje čase krepkeje naslonila na klub, tudi administrativno se je skušala postaviti na zdravjšo podlago. V vodstvu sekcije se je na spomlad izvršila sprememba in pod novim vodstvom je šla sekcija v sezono. Organizirala je tri velike cestne dirke, ki so se izvršile v redu in dosegle popoln uspeh. To so bile: otvoritvene cestne dirke Ljubljana — Blagovica — Ljubljana; etapetna dirka Ljubljana — Vrhinja gora — Ljubljana — Ljubljana — Vrhinja — Ljubljana — Ljubljana — Kranj — Ljubljana — Ljubljana — Kamnik — Ljubljana za prehodni pokal; velika cestna dirka Ljubljana — Novo mesto — Ljubljana. V prireditvenem oziru je bila sekcija na prvem mestu med ljubljanskimi klubi. Dirkači so se poleg tega udeležili vseh prireditev kolesarskih društev, včlanjenih v pododboru Ljubljana-mesto, in so dirkali vse kvartale za državno prvenstvo. Na državnem prvenstvu so se trije dirkači kvalificirali za nacionalne dirke, eden (Kosmatin) celo na drugo mesto. Vsi drugi, razen še enega Slovenca (Šolar-Ilirija), so Hrvti in izvenljubljanski dirkači.

Od štirih prvenstev Slovenije štiri sekcija tri, in sicer: cestno prvenstvo prvorazrednih vozačev (Kosmatin), cestno prvenstvo juniorjev (Edo Senica) in gorsko prvenstvo juniorjev (Joso Čihlar). — Pri zvezni dirki v Celju je dosegel Kosmatin najboljši čas dneva, prekosil je za cel kilometer državnega prvaka Baneka iz Zagreba. — Na olimpijski dirki je startal samo en vozač, Srečko Zanoskar, in dosegel — prvo mesto. — Sekcija se je udeležila tudi proslave 40letnice kol. dr. »Sokol« v Zagrebu in so se njeni dirkači plasirali tudi ob tej priliki izredno dobro. Tekmovala se je na dirkališču in so se plasirali na tretja oziroma prva mesta Zanoskar, Nagode, Vošpernik, Čihlar. — Gmotno stanje sekcije, ki ni baš rožnato, ni dovolilo vodstvu sekcije, da bi poslalo svoje dirkače na mednarodne prireditve, vendar je upati, da se bo v bodoče tudi v tem pogledu obrnilo na boljše. Sekcija se bavi z raznimi načrti za bodočnost, tako se je že ponovno ventileralo vprašanje dirkališča, ki bi se dalo s primernim razumevanjem od strani zainteresiranih krogov ugodno rešiti, razmotrivalo se je tudi o programu za prihodno sezono in se je v tem pogledu sklenilo postaviti program na nekoliko širokopoteznejšo osnovo. Zasturana je med drugimi izvedba »Tour de Slovenie et Croatia« v etapah.

Po razrešnici se je izvolil nov odbor, in sicer je bil izvoljen širši odbor in poslovni odbor. V poslovni odbor so bili izvoljeni: gg. nač. Sanein za predsednika, za podpredsednika geom. Černe; tajnik I. Cek, tajnik II. Gaberšek, blagajnik Vidke, odbornik Podgornik, načelnik sekcij: nogom. Buljevič, lahkoatletske geom. Černe, plavalne S. Sanein, kolesarske Erik Breuil, hazenske Vončina.

Nato sta bila na predlog nogometne sekcije izvoljena za častna člana kluba gg. rav. Setina in dr. Košiča za zasluge, ki sta si jih pridobila za sekcijo.

Smuški tečaj na Sv. Planini. Od litij-ske podružnice SPD organizirani smuški tečaj na Sv. Planini nad Trbovljami je ob obilni udeležbi — 34 smučarjev in smučark — v polnem teku. Navzlec nepričakovano veliki udeležbi se je posrečilo marljivemu gospodarju planinske kočje g. župniku Drešerju nuditi vsem ne samo res dobro in ceneno hrano ob najlepši postrežbi, ampak tudi preskrbeti vsem potrebno število postelj in ugodno prenočišče, za kar mu smuški tečaj izreka najlepšo zahvalo. Dasiravno je bilo mnenje raznih črnogledov, da se

bodo udeleženci tečaja smučali po vodi, je ves čas vreme ugodno in smuka izborna. Domači lekarni se še ni nudila prilika, da bi stopila v funkcijo navzlec številnim »pi-kam«, za katere skrbijo začetniki. Razpoloženje izborna, smeha obilo. Ze danes lahko trdimo, da se bo tečaj končal v splošnem zadovoljstvu in da bo Badjurov smuški tečaj na Sv. Planini postal tradicija, kakor oni v Kranjski gori. Vse, ki se okle-vajo in ki jim je Kranjska gora predaleč in predraga, pa pozivljemo na vesel smuk na Sv. Planino.

Petkove tekme v Zagrebu. Na praznik v petek se je vršil semifinale delavskega turnirja. Zeleničarji so premagali SK Pe-karski z 10 : 0 (3 : 0). V nedeljo se vrši finale med Grafičarjem in Zeleničarji. — V prijateljski tekmi je Gradjanski premagal Derbvia s 4 : 0 (2 : 0).

ASK Primorje. Danes ob 14. trening s SK Slovanom. Slednji igralci morajo biti ob 13.45 v garderobi: Erman I, Anžlovar, Svetic, Pečnik, Zemljak, Jančigaj, Pišek, Jug I, Erman II, Vrhovnik, Cebolin, Uršič, Terčec, Karž, — Trener.

ASK Primorje. Sestanka v ponedeljek 9. t. m. ob 20.30 v damskem salonu kavarne »Emona« naj se udeležijo vsi, ki imajo veselje do dela. Brezpogojno pa prosim

gg. Dramčanina, Puca, B. in I. Sketija, Saksido, Vončina, Čerčiča in Svetica. — Načelnik.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Redna odobrova seja se vrši jutri v ponedeljek, dne 9. t. m. ob 20.30 v klubovem tajništvu.

SK Slovan, nogom. sekcija. V nedeljo, 8. t. m. točno ob 14. uri v naši garderobi slednji igralci: Osterman, Marchiotti, Skalar, Globelnik, Volkar, Schlegl, Lumber, Hirschman, Rakus, Ključec, Čirovič, Bučik, Kernc, Gregorič, Strehovec, Burger in gospodar Siard. Vse imenovane naprosim, da so točno ob 14. uri v garderobi. Tajnik.

SK Ilirija. Redna seja klubovega predsedstva jutri, 9. t. m. odpade. Namesto tega bo sklicana tekem prihodnjih dni plezarna seja, za katero naj blagovolijo upravni odseki kakor tudi sportne sekcije pravčasno pripraviti točna poročila. — Nogometna sekcija prične te dni po šesttedenskem odmoru zopet z intenzivnim treningom za bližnjo pomladansko sezono, na kar se članstvo opozarja. — Odbor.

Ljubljanski sportni klub naznanja, da bo redni občni zbor za upravno leto 1927, dne 26. januarja t. l. ob 20. v restavraciji »Činkole«. Dnevni red po § 15 društvenih pravil. V slučaju nesklepnosti bo drugi občni zbor isti dan ob 20.30 uri. — Odbor.

Naši onstran granic

— V Trstu so za novo leto premišljevali, kako hud udarec je zadel mesto glede tržiškega prometa. Revalutacija lire je povzročila, da je narasla zelo občutno draginja za iznoske goste, ki je zredila poset tržiških hotelov. Pa tudi ni napredovala draginja v Trstu v enakem tempu kakor po drugih italijanskih mestih. Živezni indeks tržiškega mesta je od junija do novembra padel le za 8 odstotke, dočim je v Milanu padel za 10 odstotkov, kar je velik neprilog tržajškemu prometu.

— O nujnih kraških problemih so zopet razpravljali na fašističnem glasovanju v Sezani. Zopet se je obetala električna luč, vodovod, toda načrti niso izvedljivi, ker so obdane revne in predaleč so za elektriko v pokov prihajajoči izviri. Ministrstvo za javna dela je svoj čas nakazalo nekaj tisočakov za kraški vodovod, ali porabili so jih za goriske medpokrajinske vodovode. Nesramno ima za norca Kraševce sežansko fašistično vodstvo.

— »Dopolavoro«. Fašistična vodstva so dobila iz Rima nalog, da poskrbijo v tekočem letu za kar mogoče velik razkorjak dopolavorne organizacije. Mladino se mora krepko pritiskati k fašizmu, ko zapusti šolo ter si gradi pot v življenje. Začrtano imajo fizično, kulturno vzgojo, sport in godba bosta igrala veliko vlogo, turizem, gledališke predstave, čitalnice, tako da se zalame mladega človeka z vseh strani in ne more nikamor uiti pred fašističnimi zankami. Za tako široko zasnovano delo treba precej denarja. Fašistična vodstva napovedujejo, da bodo prisilila vse premožnejše ljudi v deželi, da bodo morali odšteti za organizacije kolikor mogoče visoke svote.

— Ladjeelcnice v Trstu in Tržiču so pretekle leto dobro delovale. Dogradile so 15 brodov s težino 72.000 ton. V ladjeelcnicah je zaposlenih okoli 13.000 delavcev. Kako bo v bodoče, se ne ve. Zadnje čase je bilo odpuščenih mnogo delavcev. Novih velikih naročil ni in stare italijanske ladjeelcnice se trudijo z vso silo, da bi odvezle delo Trstu in Tržiču.

— Za občinskega načelnika v Postojni je imenovan Istran Giovanni Reli, ki je vodil doslej pomjansko občino. Tržiški »Popolo« ga proslavlja kot odločnega borca proti slovenski duhovščini. V Postojni bo tudi voditelj fašija.

— Nabrežinskim kamnolomom je prizadela letošnji izredni mraz mnogo škode. Kamenje je

popokalo celo v zaprtih prostorih. Nekaj podjetnik ima škode nad 8000 lir.

— Idriljski tehnični ravnateli. Čeh Jaroslav Sotola je bil lani premeščen v neki drugi italijanski rudnik. Ali stopil je rajše v pokoj in ostal v svoji priljubljeni Idriji. Te dni so pokopali rudarja Gmlezda. Pogreba se je udeležil tudi ravatelj Sotola. V Idriji je bilo nameščenih tekom let mnogo čeških uradnikov. Po večini so bili z rudarji zelo dobri in tudi njihovega jezika so se radi priučili.

— Sportna bilanca leta 1927 na Reki je zelo medla, kakor piše tržajško fašistično glasilo. Nikamor ne morejo naprej, ker ni lir. Hoteli so si postaviti malo telovadnico pa niso uspeli. Nobena sportna vrsta se ne more razviti. Reka popada, dela ni, zaslužka ni in mladina, ki bi prihajala za sport v počev, se seli v druga mesta s trebamom za kruhom.

— Goriske krčmarje je ozmerjalo tržajško fašistično glasilo, ker že od lanskega junija dalje nočejo znižati cen jedilnic, daji je oblast dolročila za razna živila čisto točne cene, s katerimi so one v gostinah v navskrižju. Goriski krčmarji se pritožujejo, da ni v mestu nikakega pravega prometa. Tisti regnikoli, ki hodijo gledat bojišča, ne dajo nikakega zaslužka in marsikateri krčmar jih ima v slabem spominu. Fašistični postopaki v goriskem mestu, ki imajo preveč časa, radi tičijo po gostinah in radi pijejo in jedo pol zastoj. Odtod njihova borba za nizke gostilniške cene.

— Tujski promet v Opatiji v letu 1927. Sedaj so prišli na dan s statistiko opatijskega tujskega prometa. Gostov je bilo 28722, med temi Madžarov 6115, iz Jugoslavije 1811. Regnikolov je bilo 4387. Leta 1925. je bilo v Opatiji tujcev 42723.

— Kako Benetke napredujejo! Meseca novembra l. l. je narasel benetanski pristaniški promet za 60.000 ton nad prometom v novembru 1926. V Trstu so izkazali ta čas narastka samo za 36.000 ton. V morskem prometu je v lanskih 11 mesecih v Benetkah narastka za 453.828 ton, v Trstu pa v tej dobi samo za 25.667 ton napram letu 1926. Leta 1913 je bilo skupnega benetanskega prometa 2.662.835, v Trstu pa 3.449.728. Takrat je presegal Trst Benetke za 800.000 ton, sedaj bo benetanski promet kmalu enak tržajškemu in ga sigurno preseže, ko bo dograjeno novo pristanišče Marghera. Na gorenjem Jadranu bo gospodovala »La Serenissima«.

Telefon 3005

Prva jugosl. kolarska industrija

izdeluje vse vrste

auto-karoserij

Se priporoča

Jožef Peterca

Koseze, Ljubljana 7

Telefon 3005

Arkadij Averčenko:

Pri čaju

Sedel sem v svoji sobi za pisalno mizo — pred menoj odprto okno, za njim vrt in nasproti hišica v vrtu. Okna te hišice so bila odprta in prav dobro sem videl moža in ženo, ki sta bila pravkar sedla k čaju.

Žena je vzela kozarec, ga obrisala z brisačo in vprašala moža:

»Hočeš bolj temen čaj?«

»Gotovo, saj veš!« je godrnjaje odvrnil mož. Ne da bi odmaknil oči od časopisa, je nesel kozarec k ustom, srebrnil in zdajci ves divji skočil pokonci:

»Kaj pa je to!«

Zvijal se je na stolu kakor ptič, ki ga je zadela krogla. Potem je tekel k mizi s čajem, zaničujoče pogledal ženo in besen dejal:

»To si storila nalašč!«

»Kaj pa sem storila? Je ona začudeno vprašala.

»Dala si mi vrele vode!«

»Kakšno vrelo vodo? Saj to je čisto navaden čaj!«

»To ni čaj! To je kropa!«

»Kaj hočeš s tem reči?«

»To je podlost. Opekli sem si gola-nec!«

»Toda...«

»Tebi je samo v veselje, če lahko možu kaj zlobnega prizadenem.«

»Toda, ljubček... sam si kriv.«

»Jaz? Kako?«

»Če si taka šema, mar se ne bi bil ženil... pa bi pil mrzel čaj.«

»Zakaj si pa vzela tako šemo...«

Pardon... Sploh si pa ti sama bedasta! Da! Bedasta...«

»Jaz?«

»Da, ti!«

»Kaj hočeš reči?«

»Če že daš človeku vrele vode, ga moraš vsaj opozoriti na to.«

»Čudno; našemu prijatelju Nikolaju dajem čaj zmerom tako in se nikoli ne pritožuje.«

»Ker nima tvoj Nikolaj vratu, ampak naveden strešni žleb... Ta Don Juan.«

»Kam meriš s tem?«

»Pusti me s svojim Vladimirjem pri miru. Neprestano me ježiš. Danes mi daješ vrele vode, jutri mi daš zopet vrele vode in tako pojde, dokler ne poginem... Potem boš lahko živela srečno in zadovoljno s svojim Nikolajem in se ti ne bo treba bati, da bi te mož in flagrantni zasačil...«

»Kaj hočeš reči s tem?«

»Pravim, če mi daš še enkrat vrele vode...«

vode...«

Žena je skočila, prevrnila stol in kričala: »To ni vrelo vodo! To je čaj! Navaden čaj! Vsi pijemo ta čaj! Ti barbar — vsi pijemo ta čaj...«

Videl sem, kako so se odprla stranska vrata in je stopila v sobo dolga, suha ženska, brčkone kakšna sorodnica.

Žena je pograbila suho damo za roko in je vzkliznila:

»Ili naj govori, ona ni prizadeta. Lili, pokusi čaj! Je vroč?«

Lili je vzela kozarec, poskusila iz rekla: »Saj... čaj je komaj topel.«

Mož se je prijel za glavo, tekal kakor norec po sobi sem in tja in kričal kakor histeričen: »Komaj topel, ha... komaj topel... Vsi ste zgovorjeni. Če je ta voda komaj topla, potem ste vi vsi lopovi, goljufi...«

»Nikolaj Ivanovič,« je ponosno dejala Lili, »lahko me žalite, ker sem siromašno dekle, ki stanuje pri svoji sestri, toda premisliti morate, kaj govorite.«

»Meni ni treba nič premisliti!« je vpil mož ves divji.

»Prosim... Toda povedati vam moram: meni se zdi vaše početje podlo... Če vam moja sestra ni po godu, zakaj ste se pa oženili z njo?«

Mož, ki se norčuje iz brezzaščitenih žen, tak mož je v mojih očeh podlež!

V tem hipu so se odprla vrata in v sobo je prišla stara pestunja

»Kaj pa tako vpijete?« je nejevoljno vzkliznila. »Otrok je pravkar zaspal.«

Mož je pograbil pestunjo in jo je vlekel k mizi, kričaje: »Pestunja! Vi ste edina pametna žena v hiši... Povejte, ali je ta čaj sploh piten?«

Pestunja je pokusila čaj in je rekla z glasom popolnega prepričanja:

»Ne, tega čaja ni moči piti...«

»Nu,« je odvrnil mož, »ali nisem zmerom trdil, da je pestunja pametna ženska?«

»Postavila se je na tvojo stran, ker bi rada več plače. Le dela se, kakor da si je opekla ustrnice.«

»Kako opekla,« je zavpila pestunja, »čaj je mrzel kakor led...«

»Kaj? Je zatulil mož. »Spravite staro ven, da je ne zadavim!«

»Milostivi gospod!« je zavpila starica in pričela jokati.

Nič več nisem mogel ostati pasiven gledalec. Vzel sem klobuk in sem tekel k svojim sosedom.

»Oprostite,« sem dejal, »da neznaneč vderem v vašo sobo. S svojega okna sem videl vse, kar se je godilo v tej sobi. Vsak izmed vas, gospoda moja,

ima s svojega vidika prav. Vi, milostiva, ste dali svojemu možu res dokaj vroč čaj. Vaš mož si je opekli ustrnice in se je začel pripraviti z vami. Vaša sestra je prišla v sobo čez deset minut — naravno da je bil čaj že komaj topel. Pestunja je prišla še deset minut pozneje od vaše sestre in čaj je bil že mrzel. Toplota tekočine se, kakor zn

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

Allie mu je položila glavo na rame in ga je pogledala s takimi očmi, da se je zasramoval svoje sebičnosti. »In potem,« je rekla, »ko bo vse dovršeno, postaneš ti vrhovni inženjer ali vodja proizvodnega nadzorstva?«

Njegove lastne besede so ji bile ostale v spominu.

»Nadejam se, Allie,« je odvrnil; njeno zaupanje ga je navdalo z globokim blaženstvom. »Delal bom — da si ustvarim visok položaj.«

Drugi dan je bil Nealu pričetek zaslužnega oddiha, ki ga je jel uživati z vso dušo.

Jesen mu je bila od nekdanj najljubši čas leta. Tu kakor povsod se je zlatila in plameneči krasoti, a vendar je bila vsa drugačna, ne taka, kakor jo je poznal doslej. Sanjava tišina poznoletja je uklepala samotno pustino mladih hribov v svoj čar. Kadulja se je svetlikala v sivih in bagrenih, holm v zlatih in žoltyh odtentkih; zelena in jantarna in rdeča je bila barva dolin. Ne prahu, ne vročine, ne vetra — jasno višnjevo nebo brez oblakov, sladke vonjave v tihem ozračju — prekrasen čas!

Dnevi so minevali, noči so uhajale kakor na brzih perotih. Slaherna ura ga je pritezala bliže k temu brezprimernemu dekletu, ki je bilo nalič zvezdi vzšlo na njegovem obzorju. Vedel je, da se bliža trenutek, ko si bo moral izprašati srce. Odganjal ga je in se igral s svojim blaženstvom. Zdaj je bila Allie njegova senca namestu zvestega Larryja, čeprav ju je cowboy pogosto spremljal, in poln umivanja za novi položaj, preveč plemenit in velikodušen, da bi se bil vdajal zavisti ali ljubosumju. Lovila sta ribe v potoku, jahala, dirjala na konjih po lepih gorskih stezah. In cowboy Larry je bil tisti, ki je posojal Allie svojega konja ter jo učil umetnosti jezdarjenja; trdil je, da bo kedaj še dobra jahalka.

Popoldne sta zlezla na visoki hrbet holma, sedela v dolgi, rumeneči travi in strmela v kalno, bagreno neskončnost ravnine. V sivem somraku sta se izprehajala pod borovci. Kadar se je nočilo in je zrak postal hladan, sta opazovala rdeče plapolajoči ogenj na kurušcu in sta razbirala iz njegovih plamenov slike bodočnosti, čuteč v rokah in na licih toploto, ki ni bila samo toplota veselo prasketajočega ognja.

Strme je čutil Neale, kako se njegovo prijateljstvo do Larryja izpreminja v ljubezen. Vse njegovo bistvo je doživljalo veliko preobrazbo — a ta preobrazba ni bila vzrok, da je ljubil Larryja. Šlo je za Allie. Cowboy, Texanec po rodu, je bil podedoval tisto lepo viteško spoštljivost, ki jo južnjaki izkazujejo ženskam. Neale ni vedel, ali je imel Larry kdaj kako sestro, ljubico ali prijateljico. Toda na prvi pogled je bil postal Larry Alliečin last: ne brat, ne prijatelj, ne ljubimec, ampak nekaj veliko višjega in plemenitejšega. Nealovo srce je ostalo mirno, ko je uganil ljubezen, ki jo je čutil cowboy do Allie. Potepuh, strelec, morilec, karkoli je že bil kedaj — svetle oči te devotke, njen glas in dotik njene roke so bili storili nad njim največji človeški čudež: pozabljenje samega sebe. In tak je bil Nealu drag.

Prišel je oktober. Rano jutraj in pozno popoldne je visel v zraku hladan in oster dih. Slingerland je napovedoval, da se obeta dober lov na kožuhe. Pripravljali si je velike skladišnice drv. Larry je plezal s svojo puško v hribe. Neale in Allie sta hodila po stezah, držeč se za roke.

Nikoli ji še ni bil poizkusil izvesti zgodbe njen minulosti, čeprav so ga vidni znaki izbranejši naobrazbe in vzgoje ter neka tajinstvena otmennost v njenem vedenju večkrat navdajali s skelečo radovednostjo. Naj mu pove svojo zgodbo, kadarkoli ji bo drago, ali pa nikoli ne — kaj mu je bilo do tega?

In nato mu je nekega dne čisto samoumevno, a vendar z rahlo sramežljivostjo, ki je ni izkušala skriti, zaupala del tega, kar ji je bila mati šepetaje priznala v tisti temni noči, ko so se Sjuzi plazili okoli karavane.

Neale je bil osupel, presunjen, poln globoke skrbi.

»Allie — tvoj oče živi!«

»Da.«

»Torej ga moram poiskati — da te spravim k njemu.«

»Stori, kar se ti zdi najbolje,« je žalostno odvrnila. »Toda videla ga še nisem, kar živim. Ne morem ga ljubiti. Tudi on ne ve, da sem vobče na svetu.«

»Kje živi?«

»Kako naj vem? Mati ga je ostavila v Novem Orleansu. Nisem — nisem ji mogla zameriti tega — po vsem, kar mi je povedala ... In ti?«

»Ne, Allie, ne. Toda potro me je, globoko me je potrolo ... Ta človek, ta Durade — Allie, če te kedaj najde!«

Ovila mu je roke okoli vratu. In to nežno milovanje po strašni tesnobi, od katere mu je pravkar še drgetalo srce, je bilo zanj preveč. Zajezen val se je razlil. Že davno ga je bila premagala ljubezen, toda on je siloma zadrževal vsak izraz. Bil je sročen v njeni sreči. Naložil si je bil prizanesljivost.

»A nekega dne — bom tvoja žena,« je zašepetala.

»Kmalu? Kmalu?« je vprašal trepetaje.

Bagrena rdečica ji je poplavljala srce in čelo ter ji zatemnjevala polt pod svetlimi lasmi.

»To moraš sam določiti.«

Ponudila mu je ustnice, vsa drhteča in mila.

Neale je čutil, da je trenutek prišel. Šele enkrat jo je bil poljubil doslej — v septembru, ko se je vrnil.

»Allie, ljubim te!« Glas mu je zastajal.

»In jaz ljubim tebe!« je odgovorila z nežnim pogumom.

»A to, kar si mi povedala — Durade,« je nadaljeval s hripavim glasom. »Če te izgubim!«

»Izgubil, dragi, me ne boš nikoli — ne na tem svetu ne na onem.«

»Moje delo, moje upanje, moje življenje — vse moje navdušenje prihaja od tebe ... Kako krasna si, Allie!«

Čudno presenečenje je zdajci zavrla ljubeče čustvo, ki mu je plamenelo nasproti.

»Neale, še nikoli nisi tako govoril ... In kakšen si videti!«

Dopisi

ŠIŠKA. Prosvetni odsek Sokola je 6. t. m. popoldne in zvečer vprizoril v šolski telovadnici šolsko igrano »Kralj Matjaž«, ki je v vsakem oziru silajno uspešna. Pri igri je nastopila predvsem sokolska mladina ter svoje vloge častno rešila. Med mladimi igralci so se posebno odlikovali puščavnik, škrt, dedek, Ivan, Kralj Matjaž, Alenčica in vile. Scenarija je bila prav dobra, za kar gre hvala neumnemu režiserju g. Kovčiču. Obe predstavi sta bili razprodani in zato upamo, da bo tudi danes ob 16. uri, ko se bo vršila predstava v korist revni šolski mladini, popolnoma razprodana. Prijatelji mladine prihitite polnoštevilno v šolsko telovadnico!

MOSTE. Občni zbor kral. org. SDS se bo vršil v torek 10. t. m. ob 20. uri pri Rahnetu na Selu. Sodelujočim se naj obnega zbora zanesljivo udeležijo! Po občnem zboru zanimivo predavanje.

BLED. Sokolsko društvo na Bledu priredi v soboto dne 4. februarja v vseh prostorih Kazine veliko predpustno maskerado, na katero že sedaj opazirajo.

VRHNIKA. Danes ob 14.30 se bo vršilo v »Jantarju« velenzanimivo predavanje o dekalogu v teoriji in praksi. Ker bo imel naš priljubljeni predavatelj razen današnjega predavanja samo še dve predavanji, zbirajmo vsem, da se jih zanesljivo udeležijo. — Kralj. org. SDS.

BAKER. V večji množini so prišli jemati delavce za graditev železniške proge. Kakor pripovedujejo podjetniki, bodo zaposlili do 2000 delavcev in za zgraditev pristanišča še posebej 500 delavcev. Baker ima prekrasno logo ter se bolj krasno naravno pristanišče, v katerem se lahko zasidra 30 največjih preokceanskih parnikov. Ko bo železnica dovršena, se ne bo treba tulcem voziti preko Sušaka skozi oziroma predor na Sušaku, ki bo železnica zadušila v polni vročini. V Bakru obstoji opuščena tvornica cementa, ki jo sedaj kupujejo inozemci, hoteč jo preurediti v tovarno sukna in perila. Pričakovati je, da bo tovarna v najkrajšem času zaposlila veliko število delavcev. Baker je zlata jama, le da se domačini tega še ne zavedajo. Ko bo Baker preurejen v moderno pristanišče, se bodo vsa druga pristanišča ob Jadranu skrila pred njim.

ZIDANI MOST - ŠIRJE. Odkar poučuje verouk na šoli v Zidanem mostu novi gospod župnik, prihaja deca vedno z različnimi naročili staršem. Naročila so tako neobičajna in kvarna vsrgeti in uzgleda njega samega, da bi moral to že sam uvideti. Njegov šolski pouk naj posebno ne bo agitacija proti »Jutru« in »Domovini«, češ da so to protikršćanski listi, ki se jih ne sme štati. Kak običaj imajo starši pri tem, ko deca doma čelja, naj nikar ne čitajo »Jutra« in »Domovine«, ker bodo sicer pogubljeni, si le lahko predstavljati. Tudi neobičajna metoda za splošek dohodok nikakor ni na mestu. Deca naj vendar ne ukazuje nabirati denarja, pri čemer se le čuditi tudi vodstvu šole, da to dopušča. Dajle je blagoslovljanje po hišah na našim, kakor je to bilo na starega leta dan, zelo postopko, svetujemo, naj g. župnik opusti, ker bo sicer izgubil vse ono spoštovanje, ki ga mora imeti kot dušni pastir.

VRHOVO PRI RADEČAH. Pretekli dni je umrl posestnik g. Franc Majhenec v 72. letu starosti. Bil je ustanovnik in član tukajšnjega gasilnega društva. Kako popularen je bil med gasilci in med ostalim občinstvom, je pokazal njegov pogreb, ki so se ga udeležila skoraj vsa sosedna gasilska društva in velike množice ljudi iz vse okolice. — Posestniku Antonu Gorencu je bilo ukradenih kar 9 kokoši in ena petelin. S tem je bila izvršena v razmeroma kratkem času že četrta kradnja tatvine. Ljubitelji kurje pasenke morajo biti razmere povsod dobro znane, ker običaj kure tudi ob času, ko so ljudje pri kosilu ali večerji. Čeprav zna sledove za seboj dobro zabrisati, upamo, da ga bodo naši agilni orožniki v kratkem izsledili.

SV. KRISTOF PRI LASKEM. Javnost se zanima za razpust občinskega odbora, tem bolj, ker je bil sosed z županom na čelu dočela v klerikalnih rokah. Poročali smo že, da je bil na predlog Gospodarskega kluba odpuščen pomožni blagajnik Deželak zaradi neupoštevanja in raznih nepravilnosti. Takoj ko možnosti in raznih nepravilnosti. Takoj ko je imenovan to doznal (ki je brat oblastnega poslanca Deželaka), je zagrozil, da bo preje občinski odbor razpuščen, kakor pa on odstavljen od službe. Ker je celokupni občinski odbor z županom na čelu vztrajal na njegovi odpustitvi, se mu je s pomočjo dr. Gorniča in brata oblastnega poslanca Matveža posrežilo razpušiti občinski odbor. Tako je postal dr. Lovšin, zdravnik v Laškem, gerent. Ker po klerikalnem receptu ni v občini enega zmožnega, ki bi prevzel gerentske posle, se je dr. Lovšin takoj izkazal zmožnega in hvaležnega s tem, da je postavil kar dva tajnika v občini. — Tako je Deželak dosegel svoj cilj proti volji vseh občanov in bo s svojo šolsko izobrazbo iz Smilčevca prejel uradniško plačo iz občinske blagajne Sv. Kristof. Gerent-zdravnik, ki po klerikalnem zastoparju interne davkoplačeval-

cev, je povišal župansko plačo od letnih 1000 Din na 12.000 Din in stavl visoke zneske za tajnika. Ali mislijo klerikalci, da bo naša občinska blagajna vedno služila njihovim interesom? Davkoplačevalci z zanimanjem zasledujejo početje tukajšnjih klerikalnih kolovodij in bodo vračali milo za drago že pri bodočih občinskih volitvah.

BRASLOVČE. Klerikalci se do danes niso pozabili svojega poraza pri občinskih volitvah. Očitajo si: med seboj nedelavnost pri agitaciji ter vodijo boji proti lastnim pristajem ki so pri občinskih volitvah oddali kroglice v skrinjico dobrega in poštenega občinskega gospodarstva. Prav so naredili možje in tako, upamo, bodo storili tudi v prihodnje. Na sv. Stefana in novega leta dan smo morali že zopet poslušati pri jutranji maši pridiganje proti naprednemu časopisu. Kaj sv. Stefan in njegovo življenje! Najprvo je treba ljudstvo pokarati in ga poštono prijeti v roke, da krene morebiti še na klerikalno pot! Povemo vam g. dekan, odkrito, da ne najdemo v naprednem časopisu prav nič slabega in nemoralnega. Zato bomo tudi v bodoče čitali vse časopise, ki jih bomo dobili v roke, vi pa nam v cerkvi povejte kaj božjega, časopise pa pustite pri miru!

PONIKVA OB JUZ. ŽEL. Da bi nas zmira ne zamorila, se nas je spomnil zopet naš delavci g. Komar, zbiral fante in dekleta in nam postavil na oder »Moč uniforme«. Iskreno hvaležni smo mu vsi gledalci in poslušalci, ki smo se prišli zimskega dolgočasa tako lepo zabavali, hvaležni pa gotovo tudi sodelujoči, saj je prinesel plemenitega razvedrila tudi njim in jim dal priliko, da so nas presenetili s svojimi izraskimi talenti, čeprav so bili sami novinci. G. Obrnel, župan, brihtni lovec in Jerebinčani so se kosali z našimi brhimi igralci, da res ne vemo, komu bi dali prednost. Kdo bi si mislil, da imamo toliko pridnih fantov in talentiranih deklet. Priznanje in zahvala vsem! Iskrena hvala tudi za godbo, ki smo jo življali kakor žejni vodo. G. Komarja in go. Maro Vošnjakovo pa prosimo: Še in še! Šli bomo za njima in hvaležni jima bomo!

Dobro vpeljana tvornica sprejme še kak

množinski predmet

v izdelavo (železen, lesen l. dr.). Urejen prostor z ofodjarno, električno in parno pogonska sila na razpolago. Priključje se tudi lahko manjše podjetje s stroji v svrhu skupnega delovanja. — Direktne ponudbe se želijo pod »Soliden-rentabilen« na oglasni odelek »Jutra«.

Novo kožo lica!

dobite z »Venus-om«, največjim izumom moderne kozmetike. To medicinsko + biološko sredstvo od dr. Dorraine & Cie., Paris, odstranjuje v 10 do 14 dneh vse nečistoče lica, kakor bore, nabore, mazolje, grube, pore, hrupavost, rdečilo, bobuljice, namreženo kožo, lišaje in maščobo. Koža lica postane zopet elastična, baržunasto nežna kot malega deteta, a izgled lica pomlajen je za mnogo let. Ne brojne priznanice služijo vsakomur na uvid. Garnitura Din 92.— Centifolia kosmet. zavod, Zagreb, Ilica 37. Zahtevajte brezplačno ilustrirane prospekte!

Anton Janežič

knjigovoznica, črtnilnica, industrija trg. knjig in šolskih zvezkov
Ljubljana, Florjanska ul. 14

Priporočila:

svojo stalno zalogo mnogovrstnih salda-konti, štrac, journal, šolskih zvezkov itd.

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. — Kupujem in prevzamam staro orožje v komisijso prodaj.

Lovci pozor!

kupujem žive mlade medvede.

Ponudbe na E. Vajda, Čakovac.

Eksport divjačine.

Znižane cene

in največje skladišče ukrako dvokoles motorjev, otroških vozilov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emailiranje in pomikanje dvokoles, otroških vozilov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. —

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozilov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Naznanilo otvoritve.

Usojam si naznanjati, da sem ustregel želji svojih cenj. naročnikov in otvoril na Aleksandrovi cesti 51 (vhod v veži) tudi

DETAJLNO PRODAJO

Cenj. naročnike vljudno opozarjam, d. se v moji trgovini dobe poleg mleka tudi različne vrste sira, surove maslo, sladka smetana, joghurt in drugo v vsaki množini, najboljše kvalitete domačega izdelka po najnižjih cenah.

Prva mariborska mlekarina

ADOLF BERNHARD, Aleksandrova 51

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Sarga, Ljubljana

Selenburgova ulica 61.

razpoloženo: od 15-letno garancije

Telefon št. 980.

Vaša obleka

bode izgledala zopet kakor nova, ako jo pustite kemično čistiti v

tovarni Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekem 24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

pečarskih del in vodovodne inštalacije

za stanovanjski hiši ob Miklošičevi cesti v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki se dobe pri podpisnem uradu od 9. t. m. dalje med uradnimi urami v Gledališki ulici v Ljubljani.

Pravilno sestavljene in zapečatenne ponudbe je vložiti do 16. t. m. do 12. ure popoldne pri podpisnem uradu.

Pokojninski zavod za nameščence, Ljubljana.

Zborovodjo

sprejme »Šabačko pevačko društvo« za cerkvene in posvete pesmi. — Interesente pozivamo, da pošljejo svoje ponudbe s pojoji in spričevali svojega dose-danega delovanja najkasneje do 2. februarja 1928 na naslov:

J. Jovanović, predsednik občine Šabacke, Šabac.

Revmatizem.

izjava zahvalnosti.

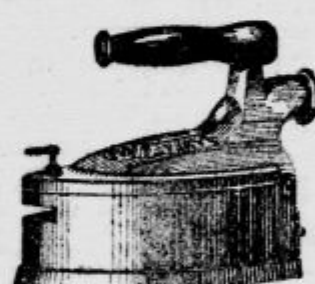
»RADIO BALSAMIKA«, Beograd, Kosovska 43.

Vaša reklama po časopisih ni samo reklama, ker Vaše zdravilo »RADIO BALSAMIKA« deluje resnično dobro. Naj povem primer: Moj sluga ni mogel stopiti na noge, pa tudi delati ni mogel nič. Ko je porabil dve steklenici Vašega zdravila se more reči, da je docela ozdravel in sedaj lahko vse dela brez bolečin. Prosim Vas, da mi takoj pošljete še steklenico za enega naših kmetovalcev.

Magare - Prilep, 1. decembra 1927

Radosan S. Radulović učitelj.

Zdravilo Radio - balsamika izdeluje, prodaja in razpošilja s deplacilom (povzetjem) Laboratorij RADIO - BALSAMIKA dr. O. RAHLEJEVA, Beograd, Kosovska 43. Zdravilo se dobi v vseh boljših lekarnah in drogerijah.

Krojači!

Z naročbo tega najenostavnejšega, najspretnjšega in do danes najdovršenejšega likalnika ste se rešili vseh neprimlik, ki ste jih imeli z likalnikom,

za vaš posel neodgovarjajočim. Spričo na poseben način izvedena cirkulacija zraka greje 12 do 14 mm debelo dno likalnika, kar je posebno primerno za likanje vlažnega blaga. Pepel in iskre ne morejo izpadati, pepel se pa trenutno zadaj spravi ven, ne da bi ogli, škodilo. Izdelujeta se 2 modela, 6 1/2 in 8 kg teže. Cena 300 in 350 Din, plačana poštarina in zaboj. Naročbe na »GLADILICA«, Zagreb, Ilica 91, prizemno, levo.

TOVARNISKO ZALOGO POHIŠTVA

priporoča za nakup in vabi na ogled

Andrej Kregar

ST. VID n. Ljubljano

nasproti kol. Vižmarje

Zahtevajte cenik

NARODNA KNJIGARNA, d. z o. z. knjižarna in trgovina s papirjem ter pisarniškimi in šolskimi potrebščinami. Ljubljana, Stitarjeva ulica št. 2. Oblastno dovoljena

RAZPRODAJA

v sled opustitve trgovine. Razprodaja bo trajala samo do srede februarja 1928. Znatno znižane cene. — Ugodna prilika za knjižnice in druge interesente

Ilíč & Tichý

oblastno koncesijonirano električno podjetje v Mariboru. Slovenska ulica šte. 16 prevzema vse v to stroko spadajoče naprave in popravila transformatorjev, generatorjev, dynamo-strojev, motorjev in aparatur, instalacije vsake vrste po V. D. E. omrežje visoke in nizke napetosti po strokovni izvedbi. Prospekte pošiljam na zahtevo.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih polikih
oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi
RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana
Maasrykova cesta 9 (nasproti carinarnice).
Revizija pravnega zaračunavanja carine po
meni deklariranega blaga in vse informacije
brezplačno.

PRESELITEV!
 Naznanjam conj. občinstvu, da sem preselil svoj modri
 atelje iz Galusovega nabrežja
V ŠELENBURGOVO ULICO ŠTEV. 4
 ter se najtopleje priporočam še za nadaljno naklonjenost.
Martin Pevec.

Inventurna prodaja!

JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana
Stari trg šte. 21 (poleg Zalaznika).

V SKORAJ VSEH LJUBLJANSKIH TRGOVINAH KUPITE
LAHKO RAZNOVESTNO BLAGO (vsemeni živila)

BREZ GOTOVINE NA UGODNE OBROKE

ako se poprej obrnete na

KREDITNO ZADRUGO
DETAJLNIH TRGOVCEV V
LJUBLJANI

Pojasnila in prospekti
radevolje na razpolago

Selenburgova ulica št. 7, I. nadstropje.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljuje tem potom najiskreneje društvu

Ljudska samopomoč v Mariboru za mu takoj izplačano podporo po smrti svoje žene, kj je bila komaj 3 mesece članica imenovanega društva. Priporočam torej to prekorišno društvo vsakomur najboljše v takojšnji pristop.

V Mariboru, dne 6. januarja 1928.

Prdi prevelike zaloge

prodam po lastni ceni vse zimsko blago, velurje, štofe, parhante, izgotovljene plašče, obleke in otroške obleke. Velika izbira. Pod lastno ceno!

V TRGOVINI MARIJA ROGELJ Ljubljana, Sv. Petra cesta 26.

Krasne in zajamčeno fino izdelane
iečilnice in spalnice

v najmodernejših karakter formah nudi po
IZREDNO NIZKIH CENAH
Tovarna pohištva **A. AMANN**. Tržič

Ljubljana, Dvorci trg šte. 1.

Perje

gosje, račje, kokošje in purje prodaja vsako množino

in po najnižji ceni tvrdka E. VAJDA, Medjimurje,
Telefon št. 59, 60, 3. 1539 a

torske baterije **“VATRA,”** **Maribor**
 enah izdeluje in popravlja **Strossmayerjeva**
 ulica 3

Zahvala.

ki so našo ljubljeno soprogo, mamico, sestro

Križnar rei Kamnar

rečnemu počitku v tako častnem številu izrekamo

osebno pa se zahvaljujemo č. g. župnik Alojziju
mentov, da je gospodom dr. Fa digu in primarju
pročnikom in znanecem ki so nam tako neutruljivo
jivih dneh njene bolezn in smrti. Zahvaljujemo

blizu in daleč, Sokolskemu in gasilnemu dru-
tvu iz Stražišča in narodni Catalnici

7. januarja 1928.

Zanussi Ostan

1. The first of these is the fact that the

Plesna sezona je začela. Tudi Vi se želite pokazati v najugodnejši luči

Če kupite pri

GROBELNIKU, Mestni trg

imate

veliko izbiri
nizke cene
solidno postrežbo

Priporočam

damam

Crepe de Chine v vseh nijansah od Din 90.— dalje.
karnevalsko svilo od Din 30.— dalje,
taft-svilo,
brokat-svilo,

gospodom črno sukno za smokinge.

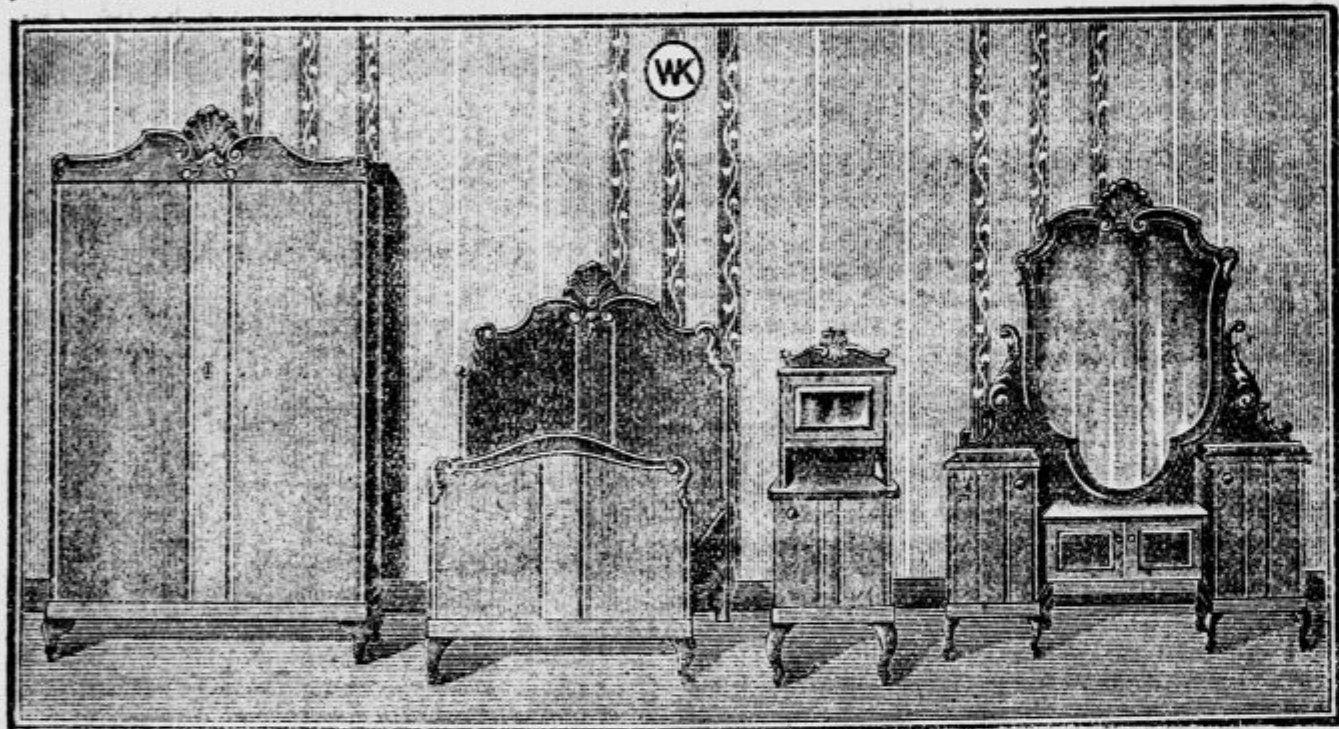
Obiščite me brez obveze za Vas!

Senzacija za motocikliste in avtomobiliste.

Naznanjam, da so dospeli novi modeli 1928, svetovno znameniti znani A. J. S. motocikli, zmagovalci vseh dirk v Jugoslaviji ter EXCELSIOR, SUPER X in HENDERSON, osebni kot tovorni avtomobili PEU-

GEOT in AUSTRO FIAT. Tehnika, delazmožnost, vzdržljivost in oprema njih nadkrijuje vsak konkurenčni fabrikat. Interesenti se vabijo na ogled, ker je tudi cena teh vozil brezkonkurenčna.

Prepričajte se! Zahtevajte ponudbe!
O. ZUZEK, generalno zastopstvo. Ljubljana
Priporočam kasijske in že opremljene avtobuse ter avtomobile, tudi opremljene z brizgalnicami za požarne brambе.

Kompletne opreme za neveste

Ne morete brez „Weka“ pohištva

Prva specijalna trgovska hiša za praktično opremo stanovanj

„Weka“ Maribor 9

Cenik brezplačno in poštne prosto

Edino zastopstvo znane popularne znamke avtomobilov

CITROËN

za vso Slovenijo oddaja
Ing. Djokić i Vučo, Beograd,
Knj. Ljubice 15.

Posebnosti za dame

Barvanje las s preparati: L'Oreal, ali L'Oriental v vseh barvah. Cena od Din 50.— dalje — Op. Na zahtevo se barva z vsakim zaželenim preparatom, kakor tudi z barvo, katero prinese stranke s seboj. — Masaža lica z električnimi aparati: Iroir: kisikove obloge (Sauerstoff-Pakungen) Orado krema itd

Cena od Din 10.— dalje.

Striženje dečje frizure Din 8.—
frizura z ondulacijo 10.—
vodna ondulacija 25.—
manikura 12.—

Strokovna prvovrstna postrežba. — Komfortno popolnoma ločene kabine. — Za obilen obisk se priporoča salon

E. NAVINSEK, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Izposojujem damske lasulje.

KUPIM

stalno vsako množino kostanjevega taninskega lesa, smrekove skorje cele in zdrobljene, smrekovega hmelove droge, rabljene sode od stroj in ledilnega olja v dobrem stanju po najvišjih cenah. — Akreditivno plačilo.

FRANC OSET,
Sv. Peter v Sav. dolini.

SPECIJALNA MEHANIČNA DELAVNICA

za popravo vseh pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev in blagin po konkurenčni ceni

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I. Telef. 2980

Po kratkem in mučnem trpljenju je danes ob 7. uri zvečer preminula naša blaga in dobra mama, stara mami, gospa

Josipina Starkl
roj. Mirt

Pogreb predrage rajnice bo v nedeljo ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Maša zadušnica se bo brala v ponedeljek ob 7. zjutraj v župni cerkvi.

Sevnica, dne 6. januarja 1928.

Ernest, nadinspektor Duhanske uprave v Ljubuški, Hercegovina; Rudolf, davčni upravitelj v Brezicah, sinova, in ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod.

Vsemogočni je danes poklical k Sebi našo nadvse ljubljeno hčerko in sestrico

Tonko

dijakinjo meščanske šole pri Uršulinkah

previdenao s tolažili sv. vere, v cvetju mladosti 15 let.

Pogreb naše nepozabne pokojnice se bo vršil v ponedeljek, dne 9. januarja 1928 ob pol 4. uri popoldne iz Stare poti št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1928.

Zalujoča rodbina ANTON ROJINA.

se dobi
škarje, britve, mesarske, kuhinjske,
žepne nože in druge nože, jedilno
orodje itd.

le pri „JEKLO“, Stari trg.

Gospa
Dora Ana Prašelj

se je danes po težki in mučni bolezni preselila v vsemir.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo 8. t. m. iz Lave št. 13 pri Celju na okoliško pokopališče.

Priporočamo je v blag spomin!

CELJE, dne 6. januarja 1928.

Josip, soprog. — Evgen, sin. — Mara, sinova. — Nada, vnukinja in ostali sorodniki.

Naša ljubljena hčerka

Nevenka

se je preselila v petek, dne 6. t. m., med nebeške krilate.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice državne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. jan. 1928.

Silva in Ciril Barborič, starši. — Boštjanček, bratec.

Mestni pogrebni zavod.

Čaj

Ceylon - Indija
Kina - Java

Transitna skladišča:

London, Amsterdam,
Hamburg, Triest.

iz 1867.

Izvoz po vseh deželah.
Uvedeni zastopniki in grošisti se iščejo po vseh krajih.

Ordo-Tee-Company, Berlin W 57

NAGRADO

dam za stanovanje 2 ali 1 sobe, kuhinje in pritlikline, najraje v bližini Vidovdanske ceste, za februar ali maj.

Ponudbe na oglasni oddelek „Jutro“ pod »Majhna mirna družinica«.

Sivi lasje!

so največji sovražniki mladosti, ter kvarijo lepoto vsake dame. — Zelite li popolnoma in enolično ter v vsaki želji nijansi barvati Vaše lase, se brezpo gojno poslužite od „EXCELSIOR-HENNE“ dr. Dorraine & Cie., Pariz. Barvanje zelo lahko in enostavno za vsakega posameznika. Ne maže rok, kože, glave, niti perila. — Garantiramo vsak uspeh, barva je neškodljiva za lase. Garnitura Din 36.— „Kamil“ — čin ekstrakt, najpopolnejše sredstvo za barvanje las v svetloplavi nijansi Din 40.— „CENTIFOLIA“ kosmet. zavod, Zagreb, Ilica br. 37. Zahtevajte zastoj ilustrovane prospekte!

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame in soproge, gospe

Marije Tavčar

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Prav posebna zahvala pa bodi izrečena g. prim. dr. J. Murgelju za njegovo izredno skrb in požrtvovalnost, enako g. dr. Vidmarju in g. prof. dr. Zalokarju, prečast. g. župniku za njegove tolažebne posete, pevcem, darovalcem vencev in cvetaja in vsim onim, ki so drago pokojnico obiskovali v njeni bolezni in jo spemili na njeni zadnji poti.

V Krikem, 5. januarja 1928.

ZALUJOČI OSTALI

Vsem sorodnikom, prijateljem ter znancem, ki so spremili mojo nepozabno ženo, gospo

Marijo Grassellijevo

na njeni zadnji poti, vsem darovalcem krasnega cvetja ter onim, ki so izrazili na kakršenkoli način meni ali moji rodbini sožalje na prebriski izgubi, izrekam svojo iskreno zahvalo.

V LJUBLJANI, 6. januarja 1928.

Peter Grasselli.